

Конгрес **У**країнських **Н**аціоналістів

Змагатимеш до поширення сили, слави, багатства і величі Української Держави

НАЦІЯ І ДЕРЖАВА

e-mail: nacija@ukr.net www.cun.org.ua Грудень 2017 року № 12 (655)

З РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ І НОВИМ 2018-им РОКОМ!

Дорогі побратими!
Дорогий наш український народе!

На порозі нашого дому – новорічна година, Новий 2018 рік! Надворі – Різдво Христове, йому радіє і його вітає кожна українська родина.

Минув складний рік, багатий на події та розчарування. Відзначився нестатками, загальним зубожінням народу. Отже, минув під знаком кризи.

Незважаючи на це, знаю, що в кожного із нас в житті було чимало здобутків і радощів. Хочеться більше правди, хочеться більше ясності, хочеться більше світла. Кожного дня ми робимо впевнені кроки на шляху до справедливості, на шляху до гідного життя.

Новий, 2018 рік пройде під знаком Української Державності, адже сто років тому IV Універсалом, 22 січня 2018 року було проголошено: «Одніні Українська Народна Республіка стає самостійною, ні від кого не залежною, вільною, суверенною державою українського народу».

Саме тоді після тривалого періоду поневолення незалежність Української держави була відновлена і її визнали десятки країн світу, в яких були відкриті дипломатичні представництва УНР.

Робота Наталії Курій-Максимів

Таким чином і IV-й Універсал, і Акт проголошення Незалежності України від 24 серпня 1991-го фактично є актами її відновлення, а сучасна Україна є історико-політичною правонаступницею УНР. Сьогодні незмінне наше завдання – забезпечити повне відновлення територіальної цілісності Української держави та її процвітання, примноження багатства, величі українського народу.

Віримо, що Новий рік буде багатий на нові позитивні зрушення, плідну працю заради спільної мети всіх українських державницьких сил – перемоги над московськими окупантами, відновлення суверенітету, розбудови сильної, демократичної, європейської Української держави.

Зичимо Вам і Вашій родині у Новому році міцного здоров’я, злагоди та усіляких гараздів. Нехай у Різдвяну ніч зійде до Вашої оселі та осель усіх українців Господнє благословення, яке додасть сил, снаги та наповнить серця надією на краще майбутнє українського народу і держави.

Христос народився! Славімо його!

Степан БРАЦЮНЬ,
Голова Конгресу Українських Націоналістів

ДОРОГІ ПОБРАТИМИ НАЦІОНАЛЬНО-ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ, ВИСОКОДОСТОЙНІ ВОЇНИ ОУН І УПА! ДОРОГИЙ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДЕ!

Надходить радісне свято – Різдво Ісуса Христа і Новий 2018 рік.

«З нами Бог!» – хай ці слова надихають і наповнюють нас силою звитяги добра над злом. Всі ми відповідальні за долю неньки України. Тож спрямовуймо свої зусилля на формування національної свідомості та єднаймось навколо духовно-моральних цінностей.

Пам’ятаймо, що любов Божа всемогутня і саме Ісус Христос є тим, хто дає прозріння, хто повертає світло людським очам. Вірмо, що Господь і Пресвята Богородиця нам допоможуть. «Як будеш ти вірувати, славу Божу побачиш» (Ів. 11, 40). У процесах державотворення і на шляху до розбудови громадянського суспільства будьмо рішучими. Силою любові до Батьківщини та невтомною працею наслідуймо борців національно-визвольного руху, вояків ОУН-УПА і Героїв нашого часу. Збираймось на спільні молитви, досягаймо мети у прагненнях щасливого життя і справедливості на рідній землі. Божі слова хай лунають і зігрівають наших захисників. Гартуймо свою волю, здобуваймо знання,

«Слава на висотах Богові і на землі мир»! Хай радість перемагає смуток, а небесне світло – темряву. Хай панує мир у наших душах, в наших оселях і світить Різдвяна зоря над Україною!

З Різдвом Христовим
та Новим роком!
Христос народився!
Славімо Його!

За Головну Булаву Всеукраїнського Братства ОУН-УПА
Богдан БОРОВИЧ, голова
Марія СОЛОДЧУК, секретар

 НА ПУЛЬСІ

ВИБРАТИ НЕ МОЖНА ТІЛЬКИ БАТЬКІВЩИНУ...

Мабуть, лише в розлуці з Вітчизною по-справжньому відчуваєш глибинну мудрість і щирість «Лебедів материнства» Василя Симоненка, кінецьсвітню тугу за рідною землею, особливо болючою для тих, хто, захищаючи її на полі бою, потрапив у ворожий полон. А якщо він триває рік, два, і лише сила любові і віри дарують тобі безмежну витривалість здолати все, щоб повернутися в отчий дім, до коханих, рідних, відчути ковток Свободи, і врешті настає спраглий в очікуванні день Визволення, ти серцем чуєш слова і мелодію

Можна все на світі вибирати, сину,
Вибрати не можна тільки
Батьківщину.
А якщо впадеш ти на чужому полі,
Прийдуть з України верби і тополі.
Стануть над тобою,
листям затріпочуть,
Тугою прощання душу залоскочуть.

27 грудня Україна зустрічала своїх синів, бранців імперії зла. 73 українці повернулися з полону додому. Їх обміняли на 233 ворожих бойовиків, серед яких – жодного громадянина РФ. Їх Україна планує обміняти на наших, незаконно засуджених політв’язнів, яких окупанти утримують у Росії та Криму. Обмін відбувся на пункті пропуску «Майорське», поблизу Горлівки на Донеччині. Він тривав понад дві з половиною години. Далі на дев’яти гелікоптерах звільнених українців доставили до Харкова, де на летовищі їх зустрічав Президент України Петро Порошенко, Патріарх УПЦ КП Філарет, глава УПЦ МП Онуфрій, низка українських політиків і урядовців, які брали участь у переговорах щодо звільнення заручників і організації їх обміну, а також посол Франції, представник посольства Німеччини та ін. На імпровізованому вічі до присутніх звернувся Президент, він привітав вчорашніх бранців із поверненням на вільну українську землю, а також їхніх рідних, які роками чекали повернення своїх синів, батьків і коханих. Пообіцяв, що влада зробить усе для того, щоб визволити з неволі всіх, адже ще 103 українці перебувають у заручниках ворога. Палка промова віцеспікера Ірини Геращенко, щирі та сердечні звільнених українців вражали і зворушували. Вчорашні бранці дуже переймалися долею побратимів, які залишилися в полоні.

Опівночі літак з уже вільними людьми, Президентом і урядовцями вирушив до Борисполя. Там їх чекали найдорожчі. Хвилюючі зустрічі, обійми, сльози радості… Новий рік і Різдво Христове визволені з неволі зустрічатимуть у колі дорогих їм людей, на Батьківщині, яку не вибирають.

Ольга ДМИТРЕНКО

На світлині: кандидат історичних наук Ігор КОЗЛОВСЬКИЙ пробув у полоні майже два роки.

 ІНІЦІАТИВА

ПЕРЕДПЛАТИ «НАЦІЮ І ДЕРЖАВУ». СОБІ І ВОЇНУ

У попередньому числі наша газета повідомляла про патріотичну ініціативу наших читачів із Чернівців, які передплатили часопис «Націю і Державу» на 2018 рік для себе і для тих, хто захищає нашу Батьківщину на її Сході.

Сьогодні ми з приємністю повідомляємо, що на Буковині ініціатива набирає поширення. Так, нашу газету читатимуть ще у двох військових підрозділах, які воюють в АТО. Передплату «Нації і Держави» для них оформлено завдяки пожертвам наших читачів і авторів Нестора Мизака та Валентини Топалі.

Редакція сердечно дякує усім, хто допомагає нам у ці дуже складні для нас часи продовжити видання газети. Закликаємо всіх наших прихильників долучатися до шляхетної ініціативи буковинців. Передплатіть «Націю і Державу», собі та воїну.

З Новим роком і Різдвом Христовим!

Редакція «НіД»

Різдвяне послання

Патріарха Київського і всієї Руси-України Філарета

Преосвященним архіпастирям, боголюбивим пастирям, чесному чернецтву та всім вірним Української Православної Церкви Київського Патріархату

Дорогі браття і сестри!
Христос народився!
Славімо Його!

Кожного року ми, радіючи, святкуємо Різдво Христове. Немало християн відзначають цю подію як народне свято, не задумуючись над його значенням. Різдво Христове прямо стосується не тільки сутності християнської віри, а буття всього людства, сенсу нашого життя. У чому ж полягає сенс нашого життя? Невже тільки в тому, щоб прожити 70 – 80 років, а потім перетворитися в небуття, як вчать атеїсти? Ні!

Бог створив людину безсмертною душею, тому вічне існування душі не залежить від нашої віри. Людина може і не вірити у своє безсмертя, але її безсмертя не залежить від неї, а від Творця, тобто від Бога.

Людина могла бути безсмертною не тільки душею, але й тілом, якби повірила Богові і виконувала Його заповідь. Але, на превеликий жаль, перші люди – Адам і Єва – не повірили Богу і порушили Його заповідь. Тому і померли духовно, а також і тілом. У людську природу ввійшло зло. Тому всі люди, які походять від Адама і Єви, заражені гріхом і смертю. Людина своєю силою не здатна визволитись ні від гріха, ні від смерті, тому Самому Творцеві треба було оновити людську природу.

Яким чином Бог благозволив оновити людську природу, тобто визволити від гріха і від смерті, або, іншими словами, спасти людину? З великої і безмежної любові, яку ми не можемо навіть уявити собі, Бог благозволив з'єднатись з людською природою в Особі другої Іпостасі. Син Божий стає людиною, не перестаючи бути Богом. Цю віру ми, християни, сповідуємо в Символі віри: «Вірую… в Сина Божого, що… для нас, людей, і ради нашого спасіння зійшов з небес, і втілився від Духа Святого і Марії Діви, і став людиною».

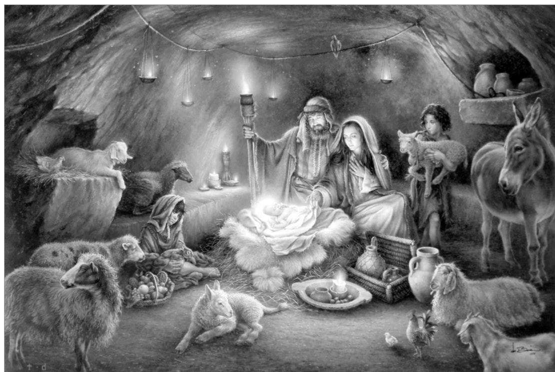
Яким чином Син Божий стає людиною, не перестаючи бути Богом, людський розум не може збагнути, тому втілення Сина Божого апостол Павло називає великою таїною благочестя. У світі багато є таємничого і незрозумілого, але ми одне приймаємо на віру, а інше приймаємо як реальність або закон, дію якого ми не розуміємо.

Цю подію, тобто втілення Сина Божого, або Його народження, тобто Різдво Христове, ми сьогодні святкуємо. Для чого народився Син Божий? Для того, щоб подолати в людській природі гріх і смерть. Якби Син Божий не народився від Святого Духа і Марії Діви, визволення людської природи не відбулося б і спасіння не звершилось. Син Божий з'єднався з тлінною природою, тобто з природою, яка потребує їжі, втомлюється і помирає. Він взяв людську природу, щоб зробити її кращою.

Син Божий народжується не в царських чертогах, хоч Він – Цар Вселенної, а у яслах тварин, не має де прихилити голову. Чому? Щоб подолати гордість, яка є початком всякого гріха.

У свято Різдва Христового ми влаштовуємо вертеп, часто не розуміючи і не усвідомлюючи його значення. Ми співаємо в колядках: «Ой, радуйся, земле, Син Божий народився!» Що це означає? Це означає, що прийшло спасіння людського роду, бо народився Спаситель, Який визволить людей від гріха і смерті.

Радість Різдва Христового витікає із того, що народжений у Вифлеємській печері Господь наш Ісус Христос від Пресвятої Діви Марії і Святого Духа визволив нас від гріха і смерті. Чи це справді так? Так, це – істина. І доказом цієї істини є насамперед воскресіння Христове. Воно свідчить, що смерть переможена. І до воскресіння Христового пророки, та і Сам Христос воскрешали мертвих, але вони потім знову помирали. Христос воскрес і вже не помирає, тому що людська природа Сина Божого стала нетлінною. Доказом перемоги Христа Спасителя є також святі, які благодаттю Святого Духа і своїми подвигами очистились від гріха. Усі ми також маємо можливість досягнути праведності, якщо будемо мати живу і тверду віру і нелицемірну любов. Наші

захисники України від агресора, які віддають своє життя, теж виявляють любов, про яку сказав Христос Спаситель: «Немає більше від тієї любові, як хто душу свою покладе за друзів своїх» (Ін. 15: 13). Тому всім нам треба любити один одного, мати тверду віру в нашого Спасителя Господа Ісуса Христа, народження Якого ми нині святкуємо.

У цей радісний святковий день вітаю вас, дорогі браття і сестри, з Різдвом Христовим і Новим роком. Вітаю зі святом Президента України Петра Порошенка, Верховну Раду, український уряд, наші Збройні сили, вірних і мужніх захисників нашої Батьківщини, які не шкодують навіть свого власного життя. Вітаю всіх наших земляків-українців, розсіяних по всьому світу: в Америці і в Канаді, в Європі і в Австралії, які люблять свою Батьківщину і допомагають їй.

У ці радісні святкові дні подякуймо Господу нашому Ісусу Христу за Його безмежну любов до нас, грішних, щоб Він дарував нам перемогу над видимими і невидимими ворогами, мир, єдність українського народу і благоденство. Будемо керуватися у своєму житті правдою і любов'ю, які можуть привести нас до вічного блаженного життя. Нехай світлосяйне проміння Вифлеємської зірки осяює наші душі і серця світлом миру, любові і правди.

Христос народився! Славімо Його!

ФІЛАРЕТ,
Патріарх Київський і всієї Руси-України

Різдво Христове,
2017/2018 рр.
м. Київ

Різдвяне послання

архиєпископа Харківського і Полтавського Ігоря

всечесному священству й побожним мирянам Харківсько-Полтавської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви

Всечесні Отці! Дорогі Брати і Сестри!

Знов нас кличе Вифлеєм – місто, назване «Бейт-лехем», «домом хліба», бо його родючі землі разюче відрізнялися від безплідних просторів сусідньої Юдейської пустелі. Тут знайшла вічний спочинок улюблена дружина праотця Якова, Рахиль (Бут. 35:19). Сюди повертаються з Моав-краю, втративши чоловіків, Ноема і Рута (Рут. 1:19). З Вифлеєму піде в світ нащадок Рути, Давид, аби стати найславетнішим царем Юдеї (1 Цар. 16 – 3 Цар. 2). А тепер сюди дісталися з півночі, з Назарету, втомлені Йосип і заручена з ним Пречиста Діва Марія (Лк. 2:4-5). Зі сходу ж уже наближаються до Вифлеєму три мудреці, розпитуючи всіх дорогою: «Де Цар юдейський, Який народився?» (Мт. 2:2).

Але яким же тривожним виглядає нині і сам Вифлеєм, і вся країна, в якій народився Спаситель світу! Непримиренні протистояння релігійних і етнічних спільнот раз у раз виливаються в криваві конфлікти. Дискусії про статус Єрусалиму спричиняють поляризацію могутніх держав. Сусіди вже налаштовують зброю один проти одного.

Невже ж це звідти залунав ангельський спів, віщуючи «на землі — мир у людях доброї волі!»? (Лк. 2:14). І як же нам зрозуміти Христові прощальні слова: «Мир залишаю вам, Мій мир Я даю вам!» (Ін. 14:27). Де він, той мир? Мир, якого так бракує і нам в Україні?

Саме через випробування суспільними конфліктами та війнами ми відкриваємо у воплоченні Божого Сина єдину дійсну протиагу агресивній культурі смерти. Христове Різдво сповіщає мир не як пасивний стан завмерлого в стагнації суспільства. Господь наш Ісус Христос входить у світову реальність як закваска, призначена для урухомлення, консолідації творчих сил людства, для перетворення матеріяльних субстанцій, ніби борошна й води, на нову консистенцію – хліб нового життя. Недарма ж бо, заповідаючи апостолам мир, Він залишить Церкві таїнство євхаристії, в якому знов і знов приходитиме до причасників під виглядом хліба.

Як сам Господь у вифлеємській печері, мир народжується в печерах наших сердець, у глибині нашого єства приховано. Ми ще маємо знайти його в собі та відкрити в ньому необхідну поживу для творення майбутнього. А цього не здійснити без ґрунтовного самопізнання, через яке в нас формується почуття власної гідності. Адже основа людської гідності – усвідомлення себе як унікального Божого творіння, покликаного до співпраці з Отцем.

«Революція Гідности», розпочата на київському Майдані понад чотири роки тому, вимагає для себе гідної поживи – миру наших сердець. Миру, несумісного з капітулянством і пристосовництвом. Миру, творцями якого здатні бути мужні й послідовні люди – люди, серця яких запліднені осяйним переживанням Господньої всюдиприсутности. Сам Христос, хто приходить у світ у юдейському «домі хліба», Вифлеємі, згодом пояснить: «Хлібом Божим є Той, Хто сходить з неба і даєсвітові життя» (Ін. 6:33). Духовним хлібом для життя світу і є Господній мир. Саме ми, християни, покликані перетворювати, пресуществлювати, довколишній світ, маємо вчитися самі й давати іншим приклад життя в мирі. В мирі з Богом, із самим собою, з нашими ближніми. А коли треба, бути гідними оборонцями миру. Ось тоді й наше життя стане суголосним ангельському співу, який віщує «на землі мир». Амінь.

Христос народжується! – Славіте Його!

† ІГОР
архиєпископ Харківський і Полтавський
м.Харків
Різдво Христове 2017/ 2018 року

УРОК МУЖНОСТІ

Кожен українець – воїн

21 грудня з учнями 9-х, 10-х та 11-х класів в опорному пункті Судововишнянського навчально-виховного комплексу у м. Судова Вишня Львівської області було проведено «Урок мужності».

На Уроці були присутні 50 учнів, вчителі навчального закладу та директор Судововишнянського навчально-виховного комплексу І.Тиндик.

Заняття проводили начальник відділення ВСП військової частини А0583 підполковник Ю.Максимів, заступник командира 1-ї роти 1-ї МБ військової частини А0998 по роботі з особовим складом, старший лейтенант В.Кадикало та представник Конгресу Українських Націоналістів Т.Владиш.

Заняття розпочалися з виконання Гімну України. Вшановано пам'ять полеглих в зоні АТО хвилиною мовчання. Також з учнями навчального закладу проведено діалог про мужність та героїчні вчинки воїнів ЗС України в АТО, про бої з московським агресором. Учням школи запропоновано написати листи воїнам АТО та відіслати їх через волонтерів.

Хочеться подякувати педагогічному складу навчального закладу та особливо директору Судововишнянського навчально-виховного комплексу І.Тиндику за організацію таких занять.

* * *

Майже місяць, як юнацтво КУН виступило в смт Судова Вишня. Результати хороші, за проведений час тренувань записались 24 хлопці і 8 дівчат, провели вшанування пам'яті жертв голодомору, готові до нових випробувань і завдань.

Наш кор.

Наші корпункти

Вінниця	Гусар Віталій	(097) 371-12-71
Дніпро	Фурман Анатолій	(050) 695-83-48, (097) 243-71-72
Донецьк	Олійник Марія	(062) 337-23-48
Запоріжжя	Тимчина Василь	(0612) 67-31-82
Івано-Франківськ	Салига Роман	(0342) 53-11-35
Кам'янське	Чередниченко Олександр	(098) 242-54-87
Кропивницький	Тріщенко Віктор	(0522) 36-95-25
Київська обл.	Сахацький Олександр	(04597) 4-92-93
Київ	Шепетюк Юрій	(044) 278-63-89, 279-68-34
Кривий Ріг	Мельник Олександр	(096) 298-19-56
Луцьк	Максимович Олег	(050)-132-00-42
Львів	Динилиха Ігор	(0322) 38-67-63
Миколаїв	Салтиченко Михайло	(067) 942-64-71
Одеса	Роговський Дмитро	(063) 790-15-37
Полтава	Сороковий Віталій	(095) 315-73-10
Рівне	Бідюк Юрій	(050) 435-34-34
Суми	Друзь Віктор	(096) 485-67-37
Тернопіль	Ткач Володимир	(098) 711-05-50
Харків	Дяків Богдан	(057) 716-02-18
Херсон	Реуцький Іван	(097) 285-32-96
Хмельницький	Бенюк Ніна	(8096) 362-72-23
Черкаси	Савченко Максим	(067) 647-35-24
Чернівці	Лютик Віктор	(050) 540-16-81, (097) 235-60-20
Чернігів	Рябченко Валерій	(04622) 4-38-81

Різдвяне послання

Блаженнішого Святослава 2018 р.Б.

Високопреосвященним і Преосвященним Архиєпископам та Митрополитам, боголюбивим єпископам, всечесному духовенству, преподобному монашеству, возлюбленим братам і сестрам, в Україні та на поселеннях у світі сущим

Ви ж знаєте ласку Господа нашого Ісуса Христа, що задля вас став бідним, бувши багатим, щоб ви його вбожеством розбагатіли.
2 Кор. 8, 9

Христос рождається! Славімо Його!
Дорогі в Христі!

Сьогодні ми знову ділимося невимовною радістю святого Різдва, яка наповнює серце кожного віруючого. Божий Син став одним із нас, взявши собі за матір Діву з Назарета. Син предвічного і всемогутнього Бога, Творця всього видимого і невидимого, народився в бідному вертепі та особисто зазнав всієї людської нужди. Це нетільки історичний факт, подія давно минулих років, а й наша дійсність. У цій події, що сталася у Вифлеємі Юдейському понад дві тисячі років тому, ми пізнаємо безмежну Божу любов до всього роду людського на всі часи: «Бог бо так полюбив світ, що Сина свого Єдинородного дав, щоб кожен, хто вірує в Нього, не загинув, а жив життям вічним» (Ів. 3, 16).

Споглядаючи новонародженого Спасителя в бідному вертепі, у яслах на сіні, ми відчуваємо, наскільки Божа мудрість перевершує мудрість людську. У світлі різдвяної зорі сила, слава і багатство, що походять від людини, виглядають порожніми, минущими та малозначущими. Христос, Син Божий, задля нас став убогим і немічним, відмовився від небесної слави, щоб народитися як останній серед людей – нужденним, що немає де голови приклонити, як співає наша колядка: «…не в царськім палаті, а поміж бидляти...» Він задля нас «стає бідним, бувши багатим, щоб ми Його вбожеством розбагатіли» (пор. 2 Кор. 8, 9). Приймаючи людську нужду і неміч на себе, Син Божий підносить убогу людину до Господньої величі. Примітно, що саме вбогі пастушки в околицях Вифлеєма стали першими адресатами цієї спасенної благовісті, яку і нам сьогодні сповіщає ангел Господній: «"І ось вам знак: Ви знайдете дитя сповите, що лежатиме в яслах". І вмить пристала до ангела велика сила небесного війська, що хвалила Бога й промовляла: "Слава на висотах Богу й на землі мир людям його вподобання"» (Лк. 2, 12-13). У Різдві немов відбувається обмін дарами: Бог сходить із неба на землю, щоб людина вийшла на небо; Син Божий стає вбогим, щоб збагатити людину.

Коли нині живемо у світі, де жадоба матеріального збагачення нерідко переростає, за словами Святішого Отця Франциска, у «нове ідолопоклонство грошам», а в «економіці проявляється великий брак уваги до людини, що зводить людську істоту лише до однієї з її потреб – споживання» (Радість Євангелія, 55), ангел Різдва скеровує своє послання саме до вбогих і закликає їх, а заразом і нас прославити Бога, в якому вміщене справжнє і вічне багатство людини. Будучи з'єднаними з Христом, «в якому сховані усі скарби мудрості і знання» (Кол. 2, 3), християни постають перед світом «як бідні, які багатьох збагачують; як ті, що нічого не мають, а все посідають!» (пор. 2 Кор. 6, 10). І ось у Різдві те багатство – життя з Богом і в Бозі – приходить до нас і стає джерелом нашої радості і надії, якими ми обдаровуємо одне одного. Попри злидні і випробування сьогодення, маємо визнати, що насправді існують різновиди бідності – духовна, культурна, освітня, цивілізаційна і аж тоді – матеріальна. Убозтво сучасного світу частіше має не матеріальний, а духовний характер. Нинішні «скоробагатьки» в Україні переважно є бідніші – і духовно, і культурно – за жебраків. І ця духовна убогість, тобто віддаленість сильних цього світу від Бога, нерідко спричиняє соціальну несправедливість, згубне використання влади, корупцію та зловживання ресурсами, даними для загального блага.

У такій ситуації не достатньо, щоб багачі призначили частину крихт зі свого стола як певну допомогу убогим. Потрібна переміна людського серця, яке допустило б до себе Боже світло і Божу благодать. Бо хто вважає себе рятівником бідних, а не несе Бога – той пропонує порожні ідеології, які лише використовують злидні людини з політичною метою і, насправді, не здатні їх усунути. За таких обставин бідні ставатимуть ще біднішими, а багаті далі наживатимуться. Лише той, хто стане багатим Богом, зможе преобразити власне життя та сприяти побудові справедливого суспільства, у центрі якого стоятиме людина, а не прибуток; загальне добро, а не егоїстичні інтереси окремих груп чи кланів.

У Різдві Христос нас усіх робить багатими, насичує і підносить з усіх видів бідності, бо Він народжується у Вифлеємі для того, щоб кожну людину зробити своїм братом чи своєю сестрою – дитиною Божою, учасником вічних Божих благ. Ось чому Різдво – свято загальнолюдської солідарності, коли особа не багата, позбавлена «золота-дарів» цього світу, збагачує багатьох своїх ближніх «цінніщим даром» – «вірою серця і щирою любов'ю», як про це співаємо в наших колядках.

Дорогі в Христі! Щоб гідно святкувати Різдво, ділімося з убогими – всякого виду бідності – тим багатством, яке ми, віруючі люди, посідаємо, насамперед духовними дарами, а відтак і матеріальними благами. Нехай прадідівська коляда, яка вітає Царя в бідному вертепі, буде для нас Божим заповітом наближатися до вбогих і збагачувати їх скарбами нашої святої віри. Похиляймося над Христом, присутнім у наших нужденних братах і сестрах, даючи їм відчути близькість Бога, який огортає кожного своїм безмежним милосердям і своєю безумовною любов'ю. Завітаймо з колядою до наших воїнів у місцях їхнього перебування – чи то в домівках, до яких вони повернулися після виконали святого обов'язку захисту Батьківщини, чи у військових частинах, чи на фронті. Навідаймося до постраждалих від бойових дій, приймімо до свого серця біль убогого та потребуючого – так ми приймемо Христа із Пресвятою родиною, збагатимо наш дім, родину та суспільство невичерпними Божими скарбами, «яких ані міль не точить, ані злодії не викрадають» (Мт. 6, 19-20). До цього кличе нас свята Церква, коли співає: «Приготуймося нині духом і поспішімось зустрінути чистими очима і добрими ділами Того, хто своїм чудесним народженням схотів прийти до своїх. Він народжується у Вифлеємі, щоб нас, позбавлених райського життя, зі свого милосердя, знову до нього ввести» (Стихира з Вечірні Неділі перед Різдвом).

Дорогі браття і сестри, зі щирого серця бажаю кожному з вас, від наймолодшого до найстаршого, від найбагатшого на Божі дари до найбіднішого, в Україні і на поселеннях, справжньої радості дітей Божих, смачної куті, веселих свят Різдва Христового та щасливого, мирного і благословенного нового року!

Христос рождається! Славімо Його!

† СВЯТОСЛАВ
Дано в Києві, при Патріаршому соборі Воскресіння Христового, в день Святих преподобномученика Стефана Нового та мученика Іринарха, 11 грудня 2017 року Божого

РІЗДВЯНІ ПОДАРУНКИ

«Соловецько-Просвітянські» Дідухи для захисників України

На світлині: активісти МО «Соловецьке братство» та ВУТ «Просвіта» ім.Т.Г.Шевченка за виготовленням Дідухів та вже із зробленими Оберегами. Крайня ліворуч: Марина ЧОРНА, членкиня Спілки майстрів декоративно-прикладного мистецтва.

На Європейське Різдво в Товаристві «Просвіта» ім.Т.Г.Шевченка зібралися активісти Соловецького братства та просвітяни. Але не тільки для святкування Різдва, яке, до речі, цього дня відзначають всі християни – римо- і грекокатолики, протестанти і православні світу, але й для того, щоб там, на східному фронті, наші захисники Батьківщини відчули тепло рідних домівок і турботу тих, кого вони захищають.

Це вже вчетверте Міжнародне об'єднання «Соловецьке братство» проводить доброчинну різдвяну акцію для воїнів. У «Просвіту» люди прийшли не з порожніми руками, а з різноманітними подарунками і смаколиками, які мають бути на кожному святковому різдвяному столі, а найперше на столі у наших військових. Ольга Шкира, директор історичної бібліотеки Державного педуніверситету ім. Г.Сковороди з Переяслава, привезла ще й снопики із збіжжям, з якого товариство під керівництвом досвідчених народних майстрів, зокрема Марини Чорної, членкині Спілки майстрів декоративно-прикладного мистецтва, Валерії Левківської – майстра з відтворення старовинних головних уборів різних земель України та інших знавців українських народних традицій робили ще й дідухи.

Прикрашали їх, як і належить, ляльками-оберегами і державними прапорцями, майстерно виготовлені ще однією знаною майстринею-ляльkаркою Інною Александровою.

Ці різдвяні прикраси – обереги роду, символ урожаю, добробуту, багатства, безсмертних предків і духовного життя українців обов'язково мусять бути й там, де навіть на Новий Рік та найбільше християнське свято, Різдво, не стихатиме канонада ворожих обстрілів. У фронтовий Святвечір вони прикрашатимуть тимчасові оселі наших воїнів – бліндажі на передовій, столи у військових частинах та госпіталях. Разом з Дідухом на столах у наших військових стоятимуть і щедрі різдвяні подарунки соловецьких і просвітянських волонтерів, які Новою поштою відправили нашим бійцям на передову.

До-речі, напередодні Святого Миколая, соловчани вже відправили «подарунки від Миколая» на передову, за які військовики висловили їм велику вдячність.

Георгій ЛУК'ЯНЧУК

НОВИНИ З БУКОВИНИ

Патріарх УГКЦ – у Чернівцях

18 листопада 2017 року Патріарх УГКЦ Святослав Шевчук відвідав Буковину. В Чернівцях, в церкві Успіння Пресвятої Богородиці, Святослав заявив про створення Чернівецької єпархії і призначив на престол Катедрального Собору першим єпископом нової єпархії греко-католицької церкви Йосафата Мощича.

Ця зустріч відбулась дуже святково і урочисто. Було 150 священиків, більше 10 єпископів, Папський нунцій Клавдіо Гуджератті, священики з Румунії, отці з УПЦ Київського патріархату, з Вірменської апостольської церкви.

Відбулось велике Богослужіння. І ми дякуємо Господові, що дочекалися цього часу. Віддаємо Богові славу, хвалу і подяку за все-все, що нам подає. Просимо щиро Господньої ласки на єдність і злагоду в Україні, на мир.

Пам'яті Михайла Івасюка

22 листопада 2017 року у Чернівцях відбувся вечір пам'яті до 100-річчя від Дня народження Михайла Івасюка. В драмтеатрі зібралось чимало людей. Адже ми його називаємо лицарем слова і вершником думки. Це батько Володі Івасюка, автора «Червоної рути».

В руках ми тримали гарні запрошення, де було написано:

«Приходьте друзі!
Мій дім зустріне Вас
усмішкою веселих вікон
і ласкою відчинених дверей»

Так, Михайло Грогорович любив людей, а люди любили і шанували його. Адже він був завжди щирим у стосунках з людьми, добрим, таким людяним.

Він дуже важко пережив смерть сина Володі. І залишався завжди з думкою, що Володю просто вбили. Ті кадебешники слідкували за ним. Вони не могли йому пробачити любов до України.

Така важка втрата… А сам Михайло Григорович пройшов заслання – 6 років ув'язнення в Колимі, був на поселенні.

Після сталінського рабства він приїхав у свій район – Кіцмань. Згодом переїжджає в Чернівці, працює в ЧНУ ім. Юрія Федьковича на кафедрі філології. Стає дуже гарним викладачем. Прозаїк, письменник, має велику спадщину своїх творів. На них буде вчитись жити молоде покоління.

Знаємо всю родину Івасюків на Буковині. Такі люди варті всілякої уваги.

Честь і шана їм.

М.КИСИЛЬОВА

ВКРАЇНИ ВІРНІЇ СИНИ

СПРАВЖНЯ ЛЮБОВ НЕ ЗРАДИТЬ

21 листопада. Свято Михайла. Село Зелена в Івано-Франківській області, Надвірнянський район. Подія: відкриття надмогильного пам'ятника Михайлові Зеленчуку.

Хто такий був Михайло Зеленчук?

Двадцятирічним юнаком пішов воювати в УПА. Дванадцять тяжких років по лісах, горах воював з НКВД – КГБ та їхньою агентурою. Два поранення: в ногу і голову. Останні роки перед ув'язненням керував Службою Безпеки УПА в Надвірнянському районі, викрив багато ворожих агентів. Коротко про одну таку історію.

В с. Пасічна жила самотньо молода жінка Маруся. До неї вчащав парубок Василь. (Всі імена справжні). Хата була під лісом, далеко від дороги. Маруся на прохання бійців УПА інколи готувала їм вечерю. Хлопці були молоді, то інколи військові будні розбавляли вечорницями у хаті Марусі. По вечері співали, танцювали, одне слово, веселилися. Та одного разу такі вечорниці закінчилися сумно. Москалі влаштували засідку й одинадцять молодих бійців УПА загинули біля хати Марусі. Кільком вдалося вирватися із оточення і втекти в гори.

Керівництво дало завдання М. Зеленчуку встановити, хто повідомив ворогу. Аналіз подій показав, що, напевно, Маруся і є сексотом. Але доказів не було. Тоді М.Зеленчук через певний час підійшов до Марусі та попросив приготувати вечерю для п'ятьох бійців УПА. Маруся погодилася. М.Зеленчук встановив стеження за хатою Марусі й виставив стежу на початку с. Пасічна. Десь о четвертій ночі близько 40 енкаведистів підійшли до хати Марусі і поховалися хто на стриху, хто у стодолі, хто у корчах біля хати.

Підозра підтвердилася. Втім, це могло бути лише прикрим збігом обставин. Зеленчук вирішив не поспішати, а ще раз перевірити Марусю. Партизани, ясна річ, вечеряти до Марусі не пішли. Десь через два тижні Зеленчук знову попросив Марусю зготувати вечерю. Маруся попросила прийти, щоб вдруге не готувати даремно.

Знову було встановлено стеження за хатою і за самою Марусею. Вона нікуди не ходила: ні до сусідів, ні у ліс. Тільки в стайню, стодолу і до криниці. Але знову о четвертій ночі 40 енкаведистів зробили засідку у хаті й біля хати Марусі. Тепер сумнівів не було. Треба було лише встановити спосіб повідомлення ворога.

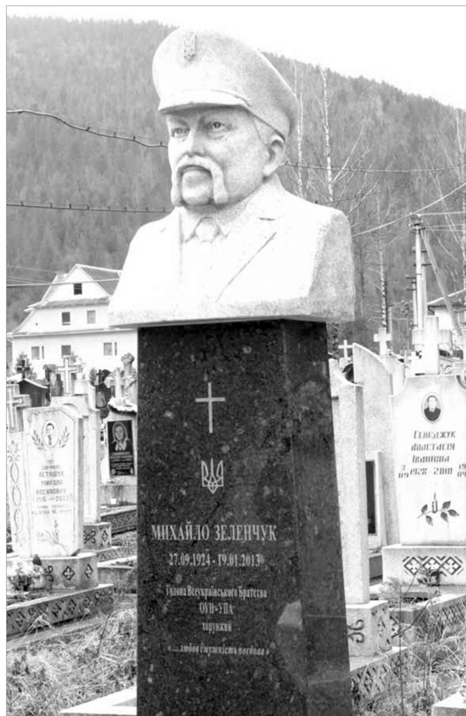
М.Зеленчук арештував Марусю і її парубка Василя. На першому ж допиті Василь зізнався, що Марусю завербували: спокусилася на гроші. А повідомляє через радіопередавач, який має три тумблери: "були вчора", "будуть сьогодні" і "будуть завтра". Радіопередавач схований у яслах, де дається їсти корові. Тому не треба нікуди ходити, щоб повідомити.

Наші партизани покликали селян і лісорубів, що поблизу працювали. В їхній присутності, але із зав'язаними очима, Маруся і Василь повторили свої признання в агентурній роботі. Два партизани принесли взятий із ясел радіопередавач. Люди хотіли знищити зрадників, бо через них вони втратили рідних, але Зеленчук перед людьми зняв пов'язки з арештованих і відпустив їх. Агенти були "спалені". Село їх ненавиділо і сторонилося. Пройшли три тижні, і Маруся пішла в Надвірну до НКВД та розповіла, що нібито під тортурами вона визнала перед повстанцями, що являється сексотом.

Пізніше, коли Михайла Зеленчука судили, Маруся була свідком на суді. Коли суддя попросив розповісти, як Зеленчук катував її, то Маруся чесно сказала, що ніхто її не бив. Суддя розгнівався, навіщо вона тоді брехала. Маруся сказала, що якби вона тоді сказала НКВД правду, то вже давно сиділа би в клітці, як тепер сидить М. Зеленчук. Суддя вигнав свідка із зали суду. Таких сексотів М.Зеленчук викрив близько тридцяти.

Здав М. Зеленчука у 1955 році "землячок". За це йому дали 12 тисяч рублів, іменний пістолет "ТТ" та простили всі "гріхи" перед совєтською владою.

А Михайла Зеленчука засудили до смерті через розстріл. Три місяці в тюрмі очікував смерті. Потім розстріл замінили на 25 років суворого режиму. Довгих сімнадцять років відбував каторгу, аж Верховний

Совєт прийняв закон, що в Союзі максимальний термін ув'язнення – 15 років.

Будучи в'язнем концтабору, він мав щастя познайомитися в таборах з ректором Львівської консерваторії, композитором Василем Барвінським, лікарем Шептицького Володимиром Кархутом, Михайлом Сорокою та іншими відомими особистостями. Нерідко побратими були хворі та виснажені. А купити чи дістати ліки і харчі не було можливості. Тоді М.Зеленчук вирізьблював портрети російських поетів і письменників – Пушкіна, Лєрмонтова, Єсеніна та ін., яких потім обмінював на ліки, харчі, чай для побратимів. В. Кархут порадив, що за табірних умов зберегти зуби можна, тільки полоскаючи їх чайною заваркою.

Вийшовши з табору, різьбив портрети Шевченка, Франка, Лесі Українки та ін. Окремо треба згадати, що Зеленчук видав близько десятка книг різної спрямованості. Написав словник топонімів та гідронімів усього карпатського регіону. Це були назви пагорбів, вершин, полонин, плаїв, гірських зворів, потічків, поточин, урочищ, ущелин, скал і т.д. Все викладене в алфавітному порядку із вказівкою всіх інформацій про топонім чи гідронім. Рукопис передав мовознавцю, академіку Академії наук Кирилові Цілуйку. КГБ про це дізналося. Академік через два місяці дістав інфаркт і помер, а рукопис вилучило КГБ і не повернуло. Написав також книгу про схожість матеріальної і духовної культур етрусків (попередників древніх римлян) та карпатських гуцулів. Видав приказки, прислів'я, примовки, легенди, бувальщини гуцулів та бойків, що проживають на етнічній межі між Бистрицями Надвірнянською та Солотвинською.

Стараннями М.Зеленчука було створено Всеукраїнське братство ОУН і УПА. Європейська Конфедерація ветеранів руху опору прийняла Всеукраїнське Братство ОУН і УПА в свої ряди. На жаль, не дожив Михайло Зеленчук до визнання ОУН і УПА воюючою стороною Верховною Радою незалежної України.

Великою справою життя М. Зеленчука було будівництво відпочинково-лікувального санаторію для ветеранів ОУН-УПА в курортному Моршині. Це здавалося неможливим. Але багаторічна наполеглива діяльність Зеленчука завершилася цілковитим успіхом. Комплекс на 70 місць з гаражами, складами, котельнею, лікарськими кабінетами, бібліотекою, конференцзалом, лікарським обладнанням уже роки підтримує фізичне і моральне здоров'я братчиків УПА.

Студений вітер розвівав сиві чуприни ветеранів, що з'їхалися зі всієї області на могилу Михайла Зеленчука. День листопадовий короткий, а початок дійства призначили на 14.00.

Приємно було бачити, що зійшлося багато людей. Було зо двадцятеро дітей з місцевої школи.

Але були й прикрощі. Одразу після виступу заступника голови ОДА вимкнули електрику, і мікрофони перестали працювати. Напевно, Надвірнянська районна адміністрація в такий спосіб вирішила, що люди мають чути тільки те, що говорить влада, а всякий, хто може людям сказати гірке слово правди про неї, має говорити хіба собі під ніс, так, щоб далі ніж три метри ніхто не чув.

Треба сказати, що їм це вдалося. Мітинг зробили у такому місці, де всіх проймав холод аж до кісток, хоча за 50 метрів є сільський клуб, всі люди могли без тісняви поміститися. Такий гидкий "фокус" утнула влада.

Пам'ятник Зеленчуку зроблено заходами теперішнього голови Всеукраїнського Братства ОУН і УПА Богдана Боровича, який і сказав добре слово про Зеленчука та його життя. Згадав також про неохайний моральний стан багатьох тих, хто при владі.

А пам'ятник на могилі Михайла Зеленчука, його книжки, його санаторій в Моршині, його справи завжди мають нам нагадувати про тих, хто "любов і ніжність поєднав".

Богдан ДЖИНДЖУРА

НАША СЛАВА НЕ ВМРЕ, НЕ ПОЛЯЖЕ

ЛЬВІВСЬКЕ ЗНЕСІННЯ ВІДРОДЖУЄТЬСЯ

Нещодавно, у День Архистратига Михаїла, який ось уже кілька літ поспіль співпадає із Днем Гідності та Свободи, в одному із найстаріших передмість древнього Львова було освячено пам'ятний знак на місці криївки Головного командира УПА Романа Шухевича.

Спочатку в Церкві Пресвятої Володарки України тоді помолились за героїв, що віддали життя за Україну. На освяченні пам'ятного знаку з граніту і бронзи був присутній голова ОДА Олег Синютка, донька Командира – Марія Шухевич. Цю акцію ініціювали місцеві активісти на чолі з парохом громади, аби втілити в життя задум зв'язкового та охоронця генерала УПА Любомира Полюги та скульптора Романа Романовича, які не так давно завершили свій земний шлях. Серед численних достойників на акції були присутні представники Товариства політв'язнів і репресованих, Братства ОУН і УПА, ЛМО КУН та інші діячі громадськості.

І от знову на Знесінні – свято. У День храмового празника, який відзначається 22 грудня, Архиєрейську службу відслужив Митрополит Львівський, Архиєпископ

УГКЦ Ігор Возьняк. Вінцем свята стало урочисте відкриття ще одного пам'ятного знаку. Цього разу – в пам'ять знесінчан – борців за волю України. На стелі викарбувані імена місцевих мешканців, які присвятили і поклали свої життя на вівтар Свободи. Серед них січові стрільці УГА, члени УВО та ОУН, зв'язкові, референти, охоронці та учасники бойових дій ОУН, дивізійники, потім більшість з них політв'язні, а також і сучасні герої. Зокрема, члени крайового Проводу ОУН згаданий вище Любомир Полюга, Богдан Кравців (потім чудовий поет, емігрант), сотенний Володимир Щегельський «Бурлака», полковник 24-ї бригади ЗСУ, що загинув під Луганськом у 2014 році, Владислав Веливок. Знайшлося на обеліску і заслужене місце для нашого побратима, який на 87-му році у січні цього року пішов у засвіти, Романа Яремкевича (псевдо «Вчитель»). Він був довголітнім політв'язнем таборів на Колимі за підпільну діяльність та зв'язки з ОУН, одним із фундаторів ЛОО та ЛМО КУН, активним членом Конгресу до останньої, передсмертної, хвороби, учасником хору політв'язнів «Нескорені».

Почесне право зняти полотнище зі стели було надане нащадкам героїв – Ігору Блащаку (синові політв'язня) та Оресту Скопу, заслуженому діячеві мистецтв України (синові зв'язкової УПА), одному із співавторів пам'ятника. Крім нього, до авторського колективу також належать архітектор Михайло Федик, художник Петро Свистун. Чин освячення здійснив Архиєпископ Ігор. В урочистостях брали участь очільник області та заступник міського голови.

До всіх згаданих і незгаданих подій на Знесінні найбільшу причетність має місцевий парох, настоятель храму о. Зіновій Хоркавий, який є натхненником, організатором та активним учасником усього доброго, що відбувається на Знесінні. Саме він є тим, хто гуртує довкола себе старших і молодших парафіян, численних друзів, яких радо зустрічають та залучають до процесу відродження Старого і Нового Знесіння.

Активісти ЛМО КУН не залишилися осторонь урочистостей вшанування пам'яті героїв Знесіння – відомих і невідомих, усіх, хто боронив Україну від окупантів.

* * *

Наступного дня, 23 грудня, багатолюдна громадськість Львова за участю керівників влади міста і області вшанували Василя Біласа і Дмитра Данилишина.

Ось уже понад п'ять років цю акцію організовують ОУН та ЛМО КУН. Традиційний захід був доповнений відкриттям пам'ятної таблиці на стіні сумнозвісної тюрми «Бригідки» з ініціативи оунівцівмельниківців за адресою вул.Городоцька, 20, де щороку (як і цього ранку) під передзвін львівських церков запалюють лампадки о 7-й годині ранку. Таким чином відзначають час страти Василя і Дмитра у цій в'язниці. На відкритті таблиці виступив голова Центру Національного відродження Микола Посівнич. Далі учасники автобусом попрямували на Янівський цвинтар, де поховані герої на 38-у Меморіальному полі. Ю. Антоняк та І. Данилиха провели громадські акції, а о. Роман (храму св.Анни УГКЦ) відслужив панахиди на могилах В.Біласа і Д.Данилишина, а також на Кортумовій горі, де символічною могилою позначено місце розстрілу нацистами 28 членів ОУН, в тому числі Андрія П'ясецького, міністра Державного правління Ярослава Стецька.

І.ДАНИЛИХА,
Голова ЛМО КУН

ДО 75-РІЧЧЯ УПА

ДЕЩО ПРО СПОГАДИ ВОЇНА УПА МИХАЙЛА КОВАЛЬЧИНА «БУРОГО»

Під назвою «90 літ спогадів та мрій вояка УПА» 2009 року в друкарні Комп'ютопрінт у Кліфтоні, Н.Дж., вийшла друком книжка спогадів знаного й шанованого в Америці українського громадсько-політичного діяча й підприємця – колишнього вояка УПА Михайла Ковальчина «Бурого». Написати спогади зі свого життя, особливо з часів боротьби з ворогами України в рядах Української Повстанської Армії, заохочували автора його діти – дочка Зеня і син Тарас з родинами. Двомовна публікація вийшла в твердій обкладинці під редакцією Зені Ковальчин Брожини. Після кожної статті-розділу українською мовою, слідує її переклад англійською. Переклад з української мови професійно здійснив Марко Тарнавський. Англомовна редакція – Тамари Стадниченко. Гарний вступ до книжки написав Аскольд Лозинський, який вказав на важливість мемуаристики в науковому світі як першорядного документального джерела.

Михайло Ковальчин – представник українського покоління, яке виросло між двома світовими війнами на кров'ю зрошеній рідній землі, яка в час війни була основним полем бою між двома найжорстокішими в історії людства режимами. Як свідомий та відважний юнак-патріот, автор став активним учасником боротьби в лавах УПА за вільну та незалежну Україну.

Михайло Ковальчин народився 1919 року в селі Грушатичі Перемиського повіту на Закерзонні у свідомій селянській родині Павла і Марії (з дому Годяк). Помер 2011 року у Філядельфії. У сім'ї було троє братів і одна сестра. П'ятирічний Михайло став сиротою, коли померла його мати. Коли ж помер батько, Михайло мусів залишити навчання в Перемиській гімназії. Сироті довелось заробляти на хліб щоденний. 1941 року став членом ОУН, а відтак вступив до української поліції в с. Селиська. Опісля закінчив у Львові поліційну підстаршинську школу. Коли ж настав час, ціла поліційна станиця в Медиці, де М. Ковальчин виконував обов'язки заступника коменданта, Володимира Щегельського «Бурлаки», пішла до УПА під команду командира «Рена» – Мартина Мізерного. В УПА М. Ковальчин закінчив підстаршинську школу, а відтак підстаршинські й старшинські курси СБ і виконував доручені йому обов'язки. Як воїн УПА, брав участь у боях з польським військом, був важко ранений.

1947 року Михайло Ковальчин «Бурий» вирушив у Великий Рейд на Захід із сотнею командира Громенка. Рейд тривав 93 дні. Тоді у щоденних боях гинули друзі, – не всім судилося щасливо дійти до американської зони Німеччини. Автор спогадів зізнається, що словаки ставилися до вояків УПА дуже добре, але збаламучені радянською пропагандою чехи переслідували їх.

Із 700 упістів і членів ОУН, до Німеччини дійшла половина. На німецькій землі почалось нове життя у таборах ДіПі. Автор з приємністю розповідає про життття у таборах, де він познайомився з панною Іриною Стефанією Світенко – майбутньою подругою життя і одружився з нею. 1951 року подружжя виїхало до Сполучених Штатів Америки. Тут довелось влаштовувати собі нове життя в Нью-Йорку, в Нью-Джерзі та у Філядельфії. «Бурий» став підприємцем – відкрив пекарню, а згодом ресторан.

У Філядельфії М. Ковальчин став дуже активним учасником у праці української спільноти: очолив відділ Товариства Колишніх Вояків УПА, а згодом Головну Управу Товариства Колишніх Вояків УПА; був головою відділу ООЧСУ, а згодом очолив Головну Управу цієї організації. Упродовж 20 років був головою відділу УККА у Філядельфії та членом Екзекутиви Видавничого Комітету «Літопису УПА» в Канаді та членом інших громадських і політичних установ. Коли з нагоди 50-річчя створення УПА, понад 150 упістів з різних країн Заходу зустрілося у столиці вільної

України, між ними був і Михайло Ковальчин «Бурий». Він дуже радів, що Україна стала самостійною державою, але переконався, що вона ще не така, за яку боролись в УПА юні патріоти; за яку й він боровся і проливав кров свою.

З думкою про те, щоб добре поінформувати американців та взагалі англомовного читача і своїх нащадків про боротьбу Українського Народу за вільну й самостійну Українську Державу, окремий розділ у книжці авторства Володимира В'ятровича (англійською мовою) присвячено Українській Повстанській Армії.

Діти Михайла Ковальчина цікавились минулим батька і були горді за нього. Про це свідчать дві двомовні поеми його доньки Зені – «Грушатичі, повіт Перемиський» і «Пісня про Героя УПА». Далі йдуть цікаві короткі розповіді «Бурого» з партизанського життя і боротьби. Разом їх вісім.

Розділ про життя колишніх воїнів УПА в таборах переселенців у післявоєнній Німеччині починається віршем Зені Брожини «Німеччина. Табори переселенців». Слідує розповідь батька – Михайла Ковальчина. Про початкові роки сім'ї на американській землі розповідають у двомовній поемі його діти – Зеня і Тарас. На щастя, життя сім'ї «Бурого» в США склалося щасливо й достатньо. Одначе загартований воїн УПА не вдоволявся майновими здобутками. Він став активним і жертовним громадсько-політичним діячем у багатьох ділянках життя; морально й матеріально підтримував корисні проєкти української спільноти та української визвольної справи. Коли ж не воював зі зброєю в руках, то допомагав Україні своїм палким словом і щедрістю на добрі цілі...

З любов'ю розповідає у віршах про життя батька донька Зеня. Дуже цікаво розповідає колишній воїн УПА про багатьох побратимів, про різних людей, з якими йому довелось зустрічатися, в тому числі й про Патріярха УПЦ КП Володимира (Василя Романюка), який був гостем у його гостинній хаті. З 80-річчям окремим віршем привітали батька діти Зеня і Тарас Квальчини та проф. Зенон Головінський, а з 90-річчям привітав його м.ін. побратим з УПА – друг Гриценко – Цяпка з дружиною Стефою з далекої Австралії. Названі привіти поміщено в книжці.

Ось так минуло в корисній праці й боротьбі життя патріота й старшини Української Повстанської Армії Михайла Ковальчина «Бурого». У подружжі Михайла й Ірини було двоє дітей, про яких ми згадували вище, які закінчили вищі школи, було четверо внуків, а щасливий дідусь і одного правнука дочекався. Командир «Бурий» втішався пошаною в родині та громаді, а для нащадків залишив цінні спогади зі свого цікаво пройденого життя, сповненого небезпечної боротьби та корисної праці.

Недоліком рецензованої книжки є відсутність мовної редакції. Мало ж бо говорити українською мовою так, як навчили її батьки, але спогади воїна УПА більше скористали б, коли б опубліковано їх літературною мовою. Одначе, мова, якою їх написано, дає читачам можливість познайомитися з такою мовою, якою українці говорили на Батьківщині Михайла Ковальчина «Бурого».

Спогади збагачує 325 світлин із життя автора, – багато з них уже історичних, а решта з родинного життя на американській землі. Покійний залишив своїм нащадкам родинну книжку спогадів і добру пам'ять про свою боротьбу та корисну працю.

Микола ДУПЛЯК

ВИДАТНІ УКРАЇНЦІ

ВІДРОДІМО СЛАВУ ГНАТА ХОТКЕВИЧА

(31.12.1877 – 8.10.1938)

19 листопада 2017 р. у Львові відбувся величавий вечір пам'яті Гната Хоткевича до 140-річчя від його народження. Вечір, зорганізований мистецькими й громадськими інституціями м. Львова, відбувся при переповненій залі Палацу мистецтв, за режисурою заслуженого діяча мистецтв України Оксани Герасименко та за участю численних талановитих митців.

Високомистецьке й вельми інформативне дійство викликало щире захоплення присутніх та спонукало згадати, глибше осмислити та поширити пам'ять про визначного патріота України Гната Хоткевича, який явив перед світом надзвичайний інтелект українця, за що його знищила дика більшовицька система. І впродовж десятиліть забороняла його згадувати…

Гнат Хоткевич, син поляка Мартина Хоткевича й українки Ольги Кривоногової, народився 31 грудня 1877 року в Харкові, де пройшла більша частина його життя. У 1894 р. він з відзнакою закінчив Харківське реальне училище, а в 1900 р. закінчив місцевий технологічний інститут. Деякий час працював залізничним інженером на Харківсько-Миколаївській залізниці.

Ще в студентські роки Гнат Хоткевич включився в культурно-освітню діяльність,

керував студентським театром, який роз'їжджав по окраїнах Слобожанщини, у 1895 році організував у селі Деркачах на Харківщині сільський театр. 1903 року заснував перший в Україні робітничий театр, який протягом трьох років дав понад 50 вистав, переважно української класики, українською мовою. Для цього театру Хоткевич сам написав ряд п'єс.

Вже тоді засвітився багатогранний талант і організаційні здібності Гната Хоткевича, які він, будучи великим гуманістом, присвячував служінню людям.

З молодих літ яскраво проявились його музичні здібності. Він вивчав гру на скрипці у харківського професора Ільницького і досяг професійного рівня. Також вправно володів грою на фортепіано та освоїв професійні навики співу, співаючи баритоном. Та найбільш Хоткевич прикипів серцем до бандури, яку почав вивчати в 1896 р., і згодом став неперевершеним бандуристом і талановитим новатором. Удосконалював гру на бандурі і сам інструмент та створив свою так звану Харківську школу гри на бандурі.

Одночасно виявився великий літературний хист Гната Хоткевича.

Літературну діяльність він почав у 1897 році (оповідання «Грузинка» у львівському журналі «Зоря»). Згодом появилися оповідання «Блудний син» (1898), «Різдвяний вечір» (1899), цикл «Життєві аналогії» (1897–1901). І впродовж життя Гнат Хоткевич творив як талановитий письменник.

Попри різнопланову творчість Гнат Хоткевич був активним у громадському й політичному житті.

За участь у політичному страйку 1905 року він зазнав переслідувань царської Росії і в січні 1906 року переїхав до Галичини, яка була тоді в складі Австро-Угорщини. У Галичині Хоткевич оселився спочатку у Львові, а потім у карпатському селі Криворівні; об'їхав усю Галичину й Буковину зі скрипковими концертами та концертами українських народних пісень у супроводі бандури. Із захопленням вивчав гуцульську говірку.

У с. Красноїлля (тепер Івано-Франківської області) створив Гуцульський театр, для якого написав п'єси «Довбуш» (1909), «Гуцульський рік» (1910), «Непросте» (1911) та ін.

У 1912 році Гнат Хоткевич повернувся на Велику Україну, оселився в Києві і долучився до літературного й мистецького життя: виступав з лекціями, з лютого 1913 р. став редактором літературного журналу «Вісник культури і життя». У той же час продовжував концертувати з бандурою із серіями концертів «Вечір бандури».

Однак знову був переслідуваний шовіністичною російською владою, в 1915 році його затримали й вислали за межі України – до Воронежа, де він жив до революції 1917 року. Після розпаду царської Росії повернувся до рідного Харкова.

До більшовицької окупації України Гнат Хоткевич поставився з недовірою, але його творча душа прагнула праці на мистецькій ниві, і він активно включився до літературно-мистецького життя.

У 1920–1928 роках викладав українську мову й літературу в Деркачівському зоотехнікумі, в 1926–1932 працював у Харківському музично-драматичному інституті, де проводив клас бандури. У 1928–1932 рр. – художній керівник Полтавської капели бандуристів.

У короткій статті неможливо перелічити всі праці й здобутки Гната Хоткевича. Його працездатність і різнопланова продуктивність вражають! У всьому він успішний – як письменник, критик, літературознавець, мистецтвознавець, театральний і музичний діяч, історик і етнограф, автор багатьох новел, оповідань, повістей, романів та історичних розвідок. Підготував «Твори» у восьми томах (1928–1931).

Закінчення на 6-й стор.

ДО 75-РІЧЧЯ СТВОРЕННЯ УПА

СТЕПАН БАНДЕРА – СОБОРНИК СВЯТОЇ ВОЛІ

НЕСТОР МИЗАК
ХУДОЖНЄ ОФОРМЛЕННЯ
ІВАНА БАЛАНА
ДОДАТОК ДО СЕРІЇ
«ЗА ТЕБЕ, СВЯТА УКРАЇНО»,
ДО КНИГИ ВОСЬМОЇ

Дана книга присвячена 26-ій річниці Незалежності України. У ній в хронологічному порядку подано матеріали, спогади, статті про революційний і життєвий шлях Провідника ОУН, опублікований на шпальтах часопису «Шлях перемоги» у Мюнхені в шістдесятих роках XX століття.

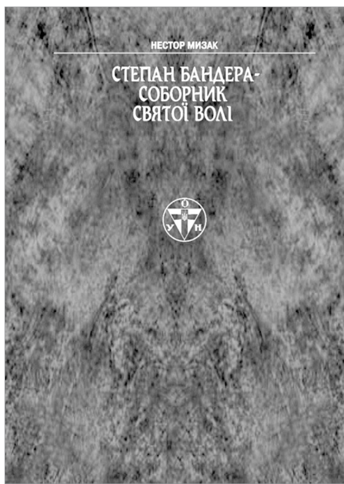
У праці Нестора Мизака висвітлюється багатогранний талант славетного революціонера і Героя України. Ця книга є повчальною для молодого покоління, та загалом, для всіх людей, які хочуть працювати на благо України на прикладах наших героїв-попередників.

Серед нас немає в живих того Провідника, за яким йшли українці на боротьбу за визволення рідної України. Стратег нації Степан Бандера, ім'я якого стало символом українських національно-визвольних сил ОУН, УПА – всіх тих патріотів, які боролись за свою рідну Землю. Прізвище «Бандера» перекладається з латинської як «стяг», на якому написані такі слова: «Здобудеш Українську Державу, або згинеш у боротьбі за неї».

Народився Степан Бандера 1 січня 1909 року в с. Угринові Старому Калуського повіту у Західній Україні (Івано-Франківщина). Батько майбутнього провідника нації був греко-католицький священик, походив із селянської родини. Степан був учнем української класичної гімназії в Стрию, а 14-річним юнаком став членом Пласту, потім – членом УВО. Здавши гімназійну матуру, продовжує навчання на рільничому відділі Львівської політехніки. 1929 року стає членом ОУН. А вже 1932 року – заступником Крайового Провідника ОУН під керівництвом полковника Євгена Коновальця. 1932–1933 роки – це трагічний час винищування українців штучно організованим Москвою голодом. ОУН проводить низку відплатних акцій. Степан Бандера стає найнебезпечнішим ворогом для всіх окупантів України. Але весь український народ – від малого до великого – знає ім'я свого героя, яке назавжди залишилося найпопулярнішим в Україні. В лютому 1945 року Крайова Конференція обрала Степана Бандеру Головою Бюро Проводу ОУН.

Ім'я Бандери – це символ сучасної антимосковської боротьби України за її державну незалежність і волю людини. Він був сильний духом і духовністю, дуже любив свою родину, дітей, дружину, яка була йому великою підтримкою. «У стіп могили свого провідника нації всі відомі українці клялися, що не спочинуть раніше, ніж у нашому святому великому Києві знову не будуть піднесені українськими революціонерами переможні прапори і наш тризуб, осяяний хрестом, і поки не запанує воля і національна незалежність. Поки не буде знищене царство Сатани – Москва. Заповіт цей ми виконаємо і з шляху боротьби нас ніхто і ніщо не зверне. Як останній наш салют, складаю воду на твоїй домовині із Чорного моря, бурхливого українського моря, як бурхливим було твоє життя. А поруч неї грудку землі з України. Хай це пригадує тобі твою рідну далеку Україну, а чужа земля хай буде тобі легкою!». (Слова прощання з Провідником).

Остання його дорога мала лише 500 метрів. Але це була дорога слави, тріумфу людини, яка віддала своє життя за Україну. Німецька поліція заявила про п'ять тисяч українців і чужинців, які супроводили Степана Бандеру в останню путь. Багато делегацій було з-за океану. Живими квітами встелялася остання дорога покійного. Понад 250 вінків її прикрашали. На жалобних стрічках були назви міст з Австралії, Аргентини, США, Канади, Англії і багатьох країн, де жили українці. На одному лавровому вінку був напис німецькою мовою: «Від Мадярського Визвольного Руху»; «Для нашого українського друга»; «Борцеві української революції»; «Натхненникові молодих поколінь»; «Незламному лицареві»; «Найдорожчому Провідникові»; «Світочеві духа»; «Великому Сину України» – всіх не перерахувати. Нелегко було дістатися до катафалка з тлінними останками Покійного. Десять священиків були

асистентами о. Прелатові Галинському в похоронних відправах. 20 жовтня 1959 року відслужили п'ять священиків у присутності Екзарха Кир Платона Корниляка Заупокійну Службу Божу.

Відчай і надія, сльози та іскри завзяття, покора перед Всевишнім зринали над відкритою могилою світлої постаті революціонера і державника.

Всім запали в душу слова Я.Стецька від ОУН, від української громади прощальне слово сказала інж. Кудлик (Великобританія), д-р Малащук (Канада, проф. І.Вовчук (США), мгр. О.Коваль (Бельгія), О.Кушпета (Голландія), дир. І.Попович (Франція), проф. Ю.Студинський (Німеччина) і багато-багато інших. З могутнім «Не пора, не пора, не пора» розпрощалися з Провідником о 18 годині.

З рук убивці, підісланого нашим споконвічним ворогом Москвою, загинув Великий Син України. Але народ, який знав Святослава Завойовника, Володимира Великого, Ярослава Мудрого, Романа і Данила, Хмельницького, Дорошенка і Мазепу та багатьох інших, невмирущий. Кращі його сини і дочки присягнули, що об'єднавшись навколо національного прапора і тризуба, будуть вірними заповітам Провідника і до останку боротися за визволення Вітчизни: «Організація мусить вимагати від своїх членів того, чого вимагає наша боротьба: коли треба – віддати все в жертву. Кожний член мусить бути готовий покинути рідню, кинути особисті життєві плани, працю, іти в боротьбу в найтрудніших умовинах, бути готовим, коли прийдеться, – покласти і своє життя, – писав Степан Бандера. – Кожночасна й справжня жертвенність з власного почину й дійсно відчутна, жертвенність матеріальна мусять бути моральною потребою кожного дійсного члена. Готуймося і берімся за великі діла, бо великий час не за горами!». Провідник твердо вважав, що в боротьбі «свідомість труднощів нас не відстрашить, ані не спинить.»

У книзі дослівно наводяться слова Генерального секретаря ЦК АБН князя Ніко Накамідзе під час похорону Степана Бандери. Як далекоглядний політик, Степан Бандера збагнув, що боротьбу за національне визволення можна вести лише спільно з іншими поневоленими Москвою народами і з цією метою його організація ОУН ще в 1943 році встановила контакти з представниками цих народів. А згодом було створено Антибольшевицький Блок Народів.

Також в даному виданні дослівно друкується виступ кожного представника від країн і народів, які мали прощальне слово під час похорону нашого Провідника.

Смерть Степана Бандери наступила з руки ворога Москви, вибравши найпідлішу зброю – отруту, використану Сташинським. Це та огидна прихована зброя московського люцифера – фізична. Бо ніколи не вдасться знищити морально дух української нації. А Степан Бандера і був тим борцем, прапороносцем Правди, Духу і Сили нескореного народу. Найкращі сини українського народу давно знали і стверджували, що Україна ніколи не буде спільницею Москви! А сама Москва має знати, яку вона вела безсоромну брехню, маючи нас за «молодшого брата».

Довго ховала та не змогла приховати від людського ока свою хижацько-загарбницьку природу, свій ненажерливий імперіалізм.

Шлях перемоги (The Way to Victory), Ukrainian weekly, Page 1, Nr. 45 (298) 6th Year, Munchen (West Germany), Sunday, November 08th 1959.

Бандера не був провідником тільки однієї організації, а він був провідником всього народу – поневоленого, але воюючого українського народу. Він мав своїх послідовників і прихильників серед усіх народів. А от сатанинську ненависть до Бандери можна було помітити лише серед московських комуністів. Московські невільники в таборах примусової праці теж бачили в ньому смертельного ворога, який знищував московську імперію. Але так само, як московські замахи на Петлюру і Коновальця не змогли припинити української визвольної війни, так само вбивство Степана Бандери не поставило на коліна українських націоналістів. Бо навіть мертвий Бандера є і залишається надалі найбільшим і найстрашнішим ворогом Москви. Його тіло згинуло, але його дух живе і принесе стократні плоди.

А перед всім світом була розкрита безсоромна злочинність найвищих урядових і партійних чиновників СРСР – нагорода вбивці Богдану Сташинському, як за «одне важливе державне завдання» бойовим орденом Червоного Прапора. А цей цинічний і холодно врівноважений тип добре піддавався до шпигунських та катівських завдань, що йому давали.

Відбувались і арешти Степана Бандери, разом з його батьком за поширення нелегальної літератури (14 листопада 1928 року).

22 травня 1941 року арештують батька і сестру Бандери – найстаршу дочку. Їх засилають в холодний Сибір, Красноярський край. Там і закінчив свій життєвий шлях великий Страдник за Бога і Україну, борець за кращу долю свого народу, незабутній отець батько Андрій Бандера. Розстріляв його НКВС в 1941 році. Не дійшла до нього страшна звістка про закатування польськими опричниками його двох синів Олександра і Василя в Освенцінському таборі смерті 1942 року (концтабір Аушвіц). Сестри Марта, Володимира, Оксана довго перебували в радянських концтаборах. По лінії дружини Бандери Ярослави Опарівської. Її батько священик Василь загинув капеланом у лавах Української Галицької Армії. Матір Юлю забили поляки. Брата Лева розстріляло німецьке гестапо у Львові.

Особливим потрясінням для всіх стала трагічна загибель найстаршого сина Степана Бандери. Але всі знали, що він загинув в ім'я України, не шкодуючи життя свого.

Ми непохитно віримо в невичерпні сили української нації, твердо віримо і знаємо: «Сотня поляже, тисячі натомість стануть до боротьби!...». І тому в нашому серці немає місця ні для зневіри, ні для розпачу, ми ще вище піднімемо прапор української національно-визвольної революції, ще тісніше згуртуємо наші бойові кагорти, щоб виконати і завершити життєвий заповіт наших славних, хоробрих предків, наших Великих Провідників, заповіт борців за волю, славу і могутність нашої Батьківщини. Це наш святий обов'язок перед рідним народом, перед світлою пам'яттю всіх полеглих за Україну, і тільки через використання їхнього заповіту ми зможемо достойно вшанувати їхню жертву, складену на вівтарі Батьківщини», – так сказав Дмитро Штикало на світлої пам'яті сорока днів смерті Степана Бандери. І далі продовжив, що шлях України до волі – трудний, густо политий кров'ю її найкращих синів і дочок, позначених могилами безчисленних знаних і незнаних героїв, могилами, розсіяними по всій Україні та чужині.

Вічна слава лицареві української національної революції, вірному синові України – Степанові Бандері! Вічна йому пам'ять!

Слава Україні! Героям слава!

М. КИСИЛЬОВА

ВИДАТНІ УКРАЇНЦІ

ВІДРОДІМО СЛАВУ ГНАТА ХОТКЕВИЧА

Закінчення. Початок на 5-й стор.

Серед численних драматичних творів Хоткевича варто згадати його тетралогію «Богдан Хмельницький» (1929), в останній частині цієї тетралогії «Переяслав» він, всупереч офіційній концепції, засудив Переяславську угоду як акт, що призвів до поневолення України Росією.

Гнат Хоткевич також був автором кількох десятків кіносценаріїв. І сам зіграв у фільмі «Назар Стодоля» роль кобзаря Кирика (1937).

Та скоро цей видатний українець потрапив у неласку до влади, котра перейшла в наступ проти всього українського.

У 1933 році покінчив життя самогубством Микола Скрипник, який брав участь у встановленні радянської влади в Україні, займав відповідальні державні посади і намагався впроваджувати українізацію України. Та більшевицька система звела нанівець його намагання, і Скрипник пішов із життя.

Гнат Хоткевич попри свої заслуги перед народом як талановитого письменника, громадського і культурного діяча, учасника революційного руху в Україні, зазнає жорстоких переслідувань з боку партократії, його звинувачують у націоналізмі, шельмують у пресі, не публікують творів, а вже надруковані твори стають забороненими. Він втратив державні роботи, не має засобів існування…

І ось 23 лютого 1938 р. виписано ордер на його арешт із звинуваченням у тому, що він нібито є «учасником антирадянської української націоналістичної організації».

А в постанові органів НКВС УРСР від 3 березня 1938 р. Гнат Хоткевич уже звинувачується в тому, що «він є учасником контрреволюційної української повстанської організації і агентом німецької розвідки, протягом тривалого часу проводив активну контрреволюційну націоналістичну організаційну і шпигунську діяльність».

Після жорстокого слідства його справу надіслали на розгляд НКВС СРСР.

Насамкінець у протоколі № 69 засідання Особливої трійки УНКВС у Харківській області від 29 вересня 1938 р. наказано: обвинуваченого розстріляти, а особисте майно конфіскувати. Цей вирок виконано 8 жовтня 1938 року.

У 1956 році військовий трибунал Київського військового округу ухвалу «особливої трійки» в справі Гната Хоткевича скасував за відсутністю в його діях складу злочину. Він реабілітований посмертно.

Але втрату Україною такого велета інтелекту, таланту й служіння українській справі нічим не компенсувати.

На жаль, Гнат Хоткевич не єдиний, хто впав жертвою зажерливого й жорстокого сусіда України, який віками намагався поневолити українській народ, знищити українську державу.

Скільки нашого цвіту знищила царська Росія, скільки знищили дикі большевицькі окупанти!.. Боляче спостерігати, як їхні нащадки нищать далі…

Мусимо вистояти! А стійкість і силу духу маємо живити у пам'яті про велетів Українського Духу, яскравим зразком якого є Гнат Хоткевич.

Лідія КУПЧИК
м. Львів

ДО 75-РІЧЧЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПОВСТАНСЬКОЇ АРМІЇ

ЖИТТЯ, ВІДДАНЕ УКРАЇНІ

Марія Кіткішко (Степова)

До повстанців завітала зв'язкова «Степова»

Боротьба за волю і незалежність Батьківщини – свята боротьба. І в цій боротьбі гідне місто займали українські жінки-патріотки. Одним із феноменів національно-визвольної боротьби є участь жінок-українок у лавах УПА. Більшість з них, на противагу тупому фанатизму та безшабашній сміливості, були добрими, ніжними, щирими мрійницями. І, водночас, непохитними в усьому, що стосувалося державницької ідеї, національної гідності.

Вдалу характеристику жінкам – воякам УПА надала поетеса Софія Мартинець:

У душах ваших перша – Україна,
Остання думка в вас – про вас самих.
Життя ви віддали, щоб Україна,
Щоб край наш рідний скинув ланцюги.

Серед учасниць національно-визвольної боротьби було чимало жінок з Полтавщини – яскравих особистостей, які в ті роки відстоювали ідею незалежності. Вони не претендували і не претендують на окремий рядок в історії, але без таких як вони, УПА ні як би не змогла упродовж десятиліття протистояти найбільшій армії світу. В умовах більшовицького тоталітарного режиму імена їх було законспіровано, а сама згадка про них загрожувала цілій родині в'язницею або депортацією. З відкриттям архівів СБУ ми відкриваємо для себе унікальні відомості про діяльність учасниць національно-визвольної боротьби. Про одну із таких героїнь Марійку Степову, родом з Полтавщини, учасницю визвольної боротьби армії УПА і піде наша розповідь.

Марія Кіткішко (Степова) була надройованим референтом пропаганди сотні «Ударник» Лемківського Куреня. Командиром сотні був Степан Стебельський (Хрін), відомий вояк УПА, організатор ліквідації польського генерала Сверчевського, відомого як генерал «Вальтер», який брав участь у війні в Іспанії. Смерть генерала Сверчевського набула широкого розголосу у світі. При тому світ вперше дізнався про Українську Повстанську Армію.

Нам мало що відомо про нашу землячку Марійку Степову. Але залишились спомини її бойових товаришів, її публікації в підпільній пресі УПА, які дають можливість по крихті зібрати матеріал про її нелегке життя, про діяльність в УПА. Про нашу землячку згадується в повісті Марії Остромирі «Лемківщина в огні». Їй присвячені поетичні твори. Ось як описує поет Данило Кулиняк нашу землячку у вірші «Степовичка»:

Брови, ніби крила чайки в небі,
А під ними – полум'я очей.
Не з богині, з українки треба
Статуї ліпити у музеї! ...
Пахла сонцем ти, як Афродита,
(Тільки ти не з моря, а з степів).
Україно – мамо! Що за діти
В тебе виростають з дітлахів?

Сама Марійка Степова про себе пише в статті «Кривавими слідами», опублікованій в підпільній газеті УПА. «Було це 23 січня 1946 року. Лемківський відділ УПА командира Хріна квартирував у глибокому лісі… Довкола так гарно, чудово. Навкруги яри-потоки і гори біліють сніговим покровом. Тоді думка біжить мимоволі до моїх рідних околиць, до далекої степової Полтавщини… Як далеко вона звідсіль, і яка різна, яка рівна… Але серце однаково залишила і тут.

Ось сьогодні прийшла я знову на виклади до наших хлопців-повстанців. Буду їм говорити і про Дніпро, і про Київ, і про свою Полтаву, і про всю Україну. І буду розповідати про страшну неволю України, про всі знущання більшовиків, під пануванням яких я народилася і виросла та найкраще їх знаю. Про кров і жертви, які ніколи не забудуться. Про них буде пам'ятати повік і Лемківщина, і моя рідна Полтавщина, і вся Україна.»

Марійка Степова займала одне із чільних місць у агітаційній ділянці УПА. Взагалі жінки – агітатори УПА були, як правило, з середньою або вищою освітою. В залежності від інтелектуального рівня і здібностей, вони займали вищий чи нижчий пост. Їх завдання: вести хроніку життя підрозділу, давати письмові матеріали до підпільної преси, проводити ідейно-виховну роботу серед воїнів – стрільців, проводити сходини з селянами і підпільниками і, взагалі, з українським населенням. Вони не тільки захоплюють бійців своїм словом, але дають їм докази зразкової поведінки і відваги. Такою була Марія Степова – добрий агітатор та промовець. «Я буду розповідати про визвольну боротьбу українського народу та буду гаряче закликати віддати для неї всі сили… підемо будити й організовувати народ для визвольної боротьби. Хай почує вся Лемківщина гаряче революційне слово полтавки, що пішла в українські повстанці й аж до них забрела», – пише Марійка Степова. Перебуваючи в рядах УПА, не тільки захоплювала бійців своїм словом, а й проявляє себе як відважний учасник бойових дій загону. Степан Стебельський (Хрін), командир сотні, у своїх споминах пише, що коли він поранений залишився на полі бою, покинутий своїми стрільцями, «виринає постать дівчини-героя Степової. Не залягаючи, вона з пістолем у руках, біжить, спотикаючись, на скибах, завертаючи стрільців. Чую її крик: «Так не красиво, друззя, оставлять його! – Степова походила з Полтавщини. – Стрілятиму, зараз же заберіть його!». На допомогу їй прибіг Кремінь, українець із східних областей, і також автоматом завертав стрільців.» Так Степова в бою під Ліщавою Горішньою 24 жовтня 1944 року завертає бійців загону до свого пораненого командира на полі бою, під загрозою, що в них буде стріляти, і виносить командира, не зважаючи на сильний кулеметний вогонь.

Марійка любила свій край – степову Полтавщину і тому невипадково взяла собі псевдонім «Степова». На запитання командира Хріна, чому вона взяла цей псевдонім, який на його погляд, був дуже офіційний, бо інші дівчата вибрали собі псевдо з власних імен «Христя», «Марта», «Марійка», Степова йому відповіла: «Не треба Вам знати мого справжнього імені, мій друже! Хай же буду для Вас тільки Степова. Прийшла я з широких українських степів, і все!... Питаєте, чи хрестили мене? І хрестили, і колисали… І леліяла мене матуся, і вчила ставати перші кроки, і вимовляти перші слова… Та не тільки мене, а й братика мого теж. А потім ми вийшли з-під її опіки та пішли у світ. А вона, матуся наша, вслід за нами пішла. З Полтави – нашої, славної Гетьманщини, аж сюди ми забрели. Але ми пішли з іншими іменами, не з тими, що матуся вибрала нам. Я – «Степова», а братик – «Черемош». «Черемош» – повстанський журналіст, загинув у Перемишлі, в княжому городі Галицької волості. І матуся там же, недалеко – в якомусь селі нишком оплакує його смерть. А Степова… Степова покладе свою голову в зеленому борі – на західному кордоні українських земель…»

Загинула Марія Степова взимку 1947 року в Криниччині. «В бою, була ранена в ногу – не могла втікати, підпустила ворогів близько до себе, вдаючи що хоче здатися, а потім провідник Роберт витягнув пістолю, і застрелив Степову і себе» – так пише про останні часи нашої землячки Д.Рихтицька.

Відомо, що мати Степової також перебувала у військах УПА разом зі своїм сином «Черемошем», який був редактором підпільних видань Перемишлянського району. Марійка Степова і «Черемош» хоч і рідні, але дуже різні. Закинуті долею далеко від Полтавщини, вони ще більше горнулись одне до одного. «Природа помилилася, – говорила Степова. – Я повинна була родитись хлопцем, а він дівчинкою». Вона була твердого характеру, з допитливим розумом, її хвилювало багато питань. У «Черемоша» ніжна поетична душа, він любив поезію, любив співати українські пісні, був дуже придатний до пропагандистської роботи, але не для бою. Загибель «Черемоша» була страшним ударом для Степової, яка пізнала почуття сирітства ще не в зовсім звичайному для неї середовищі.

У Літописі УПА (том 28) надруковано лист Степана Голяша, датований 18 квітня 1999 року, в якому автор ідентифікував «Степову» як Марію Кіткішко, подаючи, що вона загинула на посту Надрайонового референта пропаганди в Надрайоні «Верховина». Коли СБУ організувала пересувну виставку, в якій демонструвалися світлини й документи УПА, нам вдалося знайти світлину, на якій була зображена Марійка Степова в колі вояків УПА.

Відома українська поетеса та письменниця Алла Косовська присвятила Марії Степовій вірш «Полтавчанка», уривки з якого пропонуються:

В містечку К., в міській бібліотеці
Скромненька дівчина Марія
працювала.
Війну принесли німці на багнеті,
Совєтські кривди ще боліли в серці –
Так партизанкою Марія стала.
Війна брутально вигнала із хати,
Погнала дівчину в дорогу невідому.
Марія опинилася в Карпатах,
Свою рушивши долю поєднати
Із тими, що противляться лихому…
Тяжка й непевна доля партизанки:
Живи як звір, ховаючись в барлогу,
Але трималася Марія-полтавчанка,
Бо твердо вірила в майбутню
перемогу.
Плече-в-плече із хлопцями-бійцями,
Боролася, віддаючи всі сили,
А після бою, ніжними руками,
Їх рани лікувала, як уміла.
І годувала їх, і їм пісень співала,
Таких широких, як степи вкраїнські.
За це її прозвали «Степовою»,
За це її любили у криївці….
Ніхто не знає, де її могила,
Хіба ліси і сонце золоте…
Спи з миром, дівчино, спи,
героїне мила,
Твоє ім'я для нас безсмертне і святе!

Анатолій ЧЕРНОВ
Полтава

ВТРАТА

Померла видатна українська іконописиця

13 грудня зупинилося серце видатної української іконописиці Валентини Дмитрівни Бірюкович.

За життя вона заповідала не здіймати галасу навколо неї. Але не згадати цю видатну людину неможливо.

Валентина Бірюкович народилася 29 січня 1946 року в Києві. Закінчила Київське училище прикладного мистецтва і архітектурний факультет Київського інженерно-будівельного інституту. У 1969–1978 роках працювала архітектором у Республіканських реставраційних майстернях (з 1990 року – «Укрпроектреставрація»), розробляла проекти реставрації пам'яток архітектури. У 1994 році вступила до Спілки художників України.

Валентина Дмитрівна належить до покоління шістдесятників. Вона була в гурті молоді, яка наприкінці 1960-х років розпочала відроджувати українські народні свята в Києві. Нинішньому юному поколінню важко повірити, що в той час навіть колядування викликало підозру в органів державної безпеки. Люди, які розмовляли українською літературною мовою і не хотіли переходити на російську, вважалися підозрілими. Держава, яка називала себе народною, намагалася викорінити народні звичаї і українську мову. На непокірних чинився тиск. Тих, хто посмів відкрито висловити свою незгоду з політикою Комуністичної партії, кидали до в'язниці, змушували зректися своїх поглядів. Часто судили не за політичними статтями.

Валентина Дмитрівна з вдячністю згадує свого чоловіка, який багато зробив для формування її світогляду. А чоловіка її запроторили на вісім років до в'язниці за сфабрикованими звинуваченнями. Він вийшов на волю хворий і помер через сім років.

Валентина Бірюкович займалася реставрацією ікон, розпочала вивчати іконографію і перейшла до самостійного малювання ікон, відновивши давні традиції іконопису в Україні. У творчому доробку Бірюкович є, зокрема, ікони «Святі Борис і Гліб» та «Святі Володимир і Ольга». Валентина Бірюкович писала на дошках, яєчною темперою по левкасу. Майстриня дотримувалася церковних канонів (без цього ікона стає звичайною картиною). За традицією іконопису козацьких часів Бірюкович вводила в сюжет Покрови зображення політичних і релігійних діячів, митців, які боролися за незалежність України. На іконі «Це ми, Господи» Бірюкович зобразила під омофором Богородиці Тараса Шевченка, гетьманів Петра Сагайдачного, Петра Дорошенка, Івана Мазепу, а також Михайла Грушевського, Симона Петлюру, Романа Шухевича, Василя Симоненка, Левка Лук'яненка, Аллу Горську, Івана Драча, Степана Хмару, Василя Стуса, Патріарха Мстислава, В'ячеслава Чорновола, братів Горинів і інших. На іконі «Покрова Богородиця Унсовська» пані Валентина зобразила сімох унсовців, які загинули в Грузії, воюючи проти московського імперіалізму.

Звернення до створення ікон, мабуть, не було випадковим. Мама Валентини Дмитрівни походила із давнього православного священицького роду. Очевидно, озвалися гени предків.

У 1990 році у Львові відбулася перша персональна виставка робіт Валентини Бірюкович. Потім були виставки в Києві і за кордоном – у Франції, Данії та Італії. Українська іконописиця брала участь у міжнародних виставках в Італії, США та Німеччині, оформляла іконостаси храмів у Франції і Польщі. Мистецтво українки здобуло світове визнання. Твори видатної українки зберігаються в приватних збірках багатьох країн.

Наприкінці 1990-х років Валентина Бірюкович оселилася в Ірпені. Виставка її робіт «Світ української ікони», яка експонувалася в Ірпінському історико-краєзнавчому музеї з нагоди Великодня 2013 року, викликала захоплення місцевих шанувальників мистецтва. І ось життя талановитої української іконописиці Валентини Бірюкович обірвалося. Український світ зазнав тяжкої втрати.

Анатолій ЗБОРОВСЬКИЙ,
директор Ірпінського
історико-краєзнавчого музею

ПРАВДА КЛИЧЕ

НЕСКОРЕНА ВОЛИНЬ

Марія БАЗЕЛЮК

Нещодавно в Музеї історії літератури відбулася презентація книги «Нескорена Волинь», яка щойно вийшла у видавництві «Український пріоритет» у серії «Бібліотека МГО «Волинське братство». Автори цієї унікальної монографії доктор біологічних наук, професор, уродженець села Вербень Демидівського району Рівненської області Валентин Яблонський та його донька, доктор ветеринарних наук, професор Оксана Яблонська присвятили свою працю «Нескорена Волинь» 100-ій річниці Української революції та 75-річчю Української Повстанської Армії.

Лейтмотивом книги є Волинська трагедія у всіх її проявах… Тож в організації заходу брали активну участь саме члени Волинського братства у Києві, творчі, талановиті люди, які до потужного інтелектуального посилу авторів книги додали ще й неповторні пісні Волинського краю, бо й справді, «де ще знайдеш таку красу?» Та сьогодні зосередимося на «Нескореній Волині» – книзі, яку мають проштудіювати вчителі та учні, селяни і містяни, студенти – всі українці, аби врешті звільнити свої мізки від облуди, змити з них іржаві намули брехні про начебто геноцид поляків на Волині, який ми, українці, їм заподіяли на своїй землі. Не менш важливо поширити цю працю в європейських країнах (переклавши на їхні мови), особливо в Польщі, нинішній владний політикум якої «пустився берега» і нічого мудрішого не придумав для ощасливлення свого народу, ніж як посварити його з українцями і приписати їм геноцид супроти поляків у 1943-44 роках минулого століття.

Професор Валентин Яблонський, волинянин і свідок тих трагічних подій, цілком слушно наголосив, що обговорювати їх фрагментарно, вирвавши з контексту історії шмат українсько-польських взаємин відтинком у два роки, забувши про їх передумови, – помилка. «Не можна відстояти правду, не назвавши факти», – зазначив він і виклав їх від часів УНР – ЗУНР. Прикро, але тоді, опинившись у скрутному становищі, Україна, замість заманливих обіцянок, які Польща щедро роздавала Петлюрі до підписання Варшавської угоди, після того, як він вимушено зрікся Галичини, Західної Волині, частини Полісся, Підляшшя, Лемківщини, Холмщини і Посяння, була примітивно й цинічно обдурена урядом Пілсудського, який раптом «забув» про свої зобов'язання разом з УНР боронити край від більшовиків. Польща вже «не пам'ятала» про подвиг 6-ї стрілецької дивізії армії УНР під командуванням М.Безручка, яка відбила атаки Першої кінної армії Будьонного, перекривши червоним шлях на Варшаву, а за тим завдала смертоносного удару військам Тухачевського, не пропустивши «комунізм» у Європу. Поляки охрестили цей подвиг «чудом на Віслі», проте про істинних «чудотворців» сором'язливо не згадують досі. Мало того, під тиском Росії та на вимогу Антанти короткочасний союз із УНР поляки розірвали і 12 жовтня 1920 року підписали з Радянською Росією угоду, умови якої наступного року були затверджені Ризьким мирним договором.

«Захистивши собою Європу від навали більшовиків, – зазначив В.Яблонський, – національна честь Армії УНР не дозволяла їй вийти з гри з піднятими руками. Ще 12 днів вона вела безперервні бої. Останній свій бій Армія УНР провела 21 листопада 1920 року, який увінчався героїчною звитягою Мазепинського полку, що відбивав атаки вдесятеро більшої кількості кінноти Котовського. Мазепинський полк останнім перейшов Збруч. Тут таки героїчно закінчив свій бойовий шлях бронепотяг «Кармелюк» – вистрілявши в лави ворожої кінноти останні набої, зірвався з кручі, не здавшись у руки ворогові». Так своїми шляхетними вчинками воїни УНР захистили честь і гідність України та її Армії, діяли, як і годиться справжнім чоловікам – нащадкам козацької лицарської слави, у відповідності до виплеканих століттями моральних цінностей. А що ж союзники? Хвалений польський гонор на ділі виявився порожньою пихою примітивних панків, для яких зрада – буденна річ, а обман – привілей хитруватих боягузів. Останні ж проявили дивовижну «хоробрість», коли знесилена боями Армія УНР перейшла кордон, де її інтернували, роззброїли, С.Петлюрі порадили шукати притулку деінде – поза межами Польщі, воїнів кинули в табори, де прирекли більшість із них на голодну смерть. Від нестерпних санітарних умов, холоду та голоду, нестачі харчів і відсутності ліків щодня помирали українські воїни або ставали інвалідами. Мертвих ховали на цвинтарях міста Каліш. Але поляки не хотіли навіть останній притулок надати їм просто так. Вони вимагали від українських військових інвалідів Української станиці в Каліші викупити під цвинтар клаптик землі. Лише в перші роки в польських таборах для інтернованих українців відійшли в інший світ близько 800 козаків і старшин Армії УНР. А рідний брат Симона Петлюри Олександр впорядковував могили померлих від хвороб інтернованих українців.

Так поквиталися Пілсудський та його люди з довірливими українцями за їхнє благородство і вірність союзникам, забувши не лише про власну гідність, але й зневаживши християнські цінності… Натомість Польща приросла на 125,7 тисячі квадратних кілометрів земель Східної Галичини та Західної Волині, де проживало 5,6 мільйона українців і 2,2 мільйона поляків. Новітня Річ Посполита вважала своїм найважливішим завданням прискорене інтегрування «надбаних» одвічно українських земель до складу польської держави та перетворення її в мононаціональну країну шляхом насильницької полонізації та окатоличення українців. Лише на початку 20-их років за два з половиною роки польська влада заарештувала й посадила в тюрми понад 100 000 українців, переважно, за небажання ставати «поляками», а 27 000 умертвила в таборах нелюдськими знущаннями. Річ Посполита навіть створила для непокірних українців концентраційний табір у Березі Картузькій, через який пройшли Степан Бандера, Роман Щухевич, Дмитро Донцов, Михайло Кобрин, Микола Лебедь і тисячі інших українських патріотів. Ще однією чорною міткою в пам'яті українського народу був розстріл на Верецькому перевалі польською прикордонною службою галичан, яких, полонивши, передали їй угорці, окупувавши в березні 1939 року значну частину території Карпатської України.

На волинських землях появилися колонії «осадників», а для «умиротворення» незгодних з авторитарною політикою Варшави українців було запроваджено пацифікацію, під час якої польські силові структури не лише безкарно грабували українців і руйнували їхнє майно, а й по-середньовічному принижували, ґвалтували жінок, примушували арештованих і катованих нагаями українців паплюжити Україну, співати польський гімн, хвалити Пілсудського. Ліга Націй, куди звернулися українці, пожурила поляків, які не захотіли навіть виплатити компенсацію потерпілим, проте відповідальність за пацифікацію, запроваджену Варшавою, поклала на … українських націоналістів, провина яких, схоже, полягала, на думку європейців, у тому, що вони обороняли свій народ від знущань Польської держави, а також від знищення нею української нації. От якби ми стояли і мовчали, як «німії подлії раби», то, може, навіть Європа нас похвалила б за покірність! Світ рахується лише з тими, хто за будь-яку ціну розбудовує економічно могутню і військово потужну державу. Маємо пам'ятати про це, українці, якщо не хочемо приректи на глум і поталу своїх нащадків!

У вересні 1939 року Річ Посполита зникла з політичної карти світу. Її розділили нацисти і більшовики. Проте на Волині поляки не так чинили свій опір завойовникам, як пристосувавшись до них, видавали більшовикам і німцям законспіровані українські групи самооборони, на Підляшші спалювали українські села та видавали нацистам українські родини, які переховували навіть не дорослих євреїв, а їхніх діток (саме так сталося з родиною рідного брата мого дідуся). Співпраця Служби Польської Звитяги з німцями (і совєтами) проти українського визвольного руху дозволила їй розбудувати 1943 року конспіративну мережу Армії Крайової, з якої 1944 року на Волині постала 27-а волинська дивізія АК. Як відомо, ще в липні 1941 року Польський еміграційний уряд у Лондоні підписав угоду про співробітництво з московським урядом (пакт Сікорського – Майського), згідно з якою населення Західної України визнавалося громадянами Польщі. Тож її еміграційний уряд став направляти своїх емісарів на Волинь для створення підпільних формувань і збройних груп. Тим часом з липня 1941 року на теренах Волині діяла Українська повстанська армія «Поліська Січ» під проводом Тараса Бульби-Боровця. З кінця 1942 року сутички між поляками та українцями почастішали. Оскільки польські загони, на відміну від українських, співпрацювали з окупантами – коричневими і червоними, то саме поляки їм поставляли інформацію про українських повстанців. Такі «послуги» німці використовували для провокацій проти потенційно сильнішої сторони, якою на своїй землі часто були українці. Так, жертвами подібних провокацій 1942 року на Люблінщині та Холмщині впали понад дві тисячі українців. Часто польські формування проявляли середньовічну жорстокість і цинізм. Так, на латинське Різдво в грудні 1942 року польська боївка спалила село Пересоловичі, а над трупами замордованих українців польські нападники всю ніч колядували, дякуючи Всевишньому.

Останньою краплею, що переповнила чашу терпіння, стали події в селі Ремель на Рівненщині. Тут каральні загони СС, з допомогою польської поліції, вчинили криваву розправу над мирним українським населенням, від якої вціліли лише 70 мешканців села. Решта 615 ні в чому не винних селян були замордовані й розстріляні. Причиною погрому було те, що місцеві жителі взяли до своїх сімей колишніх полонених радянської армії – українців-східняків.

З початком 1943 року в німецьких тилах почали приземлятися червоні партизани, завданням яких була не так розвідувальна робота, як знищення української інтелігенції та українських збройних центрів, у чому їхніми союзниками були польські формування, які користувалися кожною нагодою для помсти українцям. Оскільки червоні диверсанти вважалися ворогом № 1 для УПА, то співпраця з ними поляків лише підливала масла в огонь. Нерідко провокатори вдавалися до «шептаної» пропаганди, як це було весною 1943 року в Сарненському та Костопільському районах Рівненщини. Тут поширювалися чутки, що начебто на Великдень українці вчинять повсюдне знищення поляків, які не залишать цих місць.. Це була очевидна провокація, оскільки в УПА сповідували християнські святині і за жодних обставин не чинили б подібних акцій – навіть відплатних – на рокове Свято. Проте під впливом чуток поляки втікали із сіл до містечок, йшли на службу до німецької поліції й разом з нацистами чинили погроми в незахищених українських селах.

У липні 1943 року українсько-польське протистояння сягнуло апогею. Тоді польським селам у категоричній формі було запропоновано «вибратися за Буг або Сян», але керівництво АК зобов'язало всіх поляків залишатися на місцях свого довоєнного проживання, аби Польща не втратила Волині. Тож криваві акції відбулися в декількох повітах Волині, а до кінця року ця земля стала місцем десятків тисяч трагедій. «Проте криваві події 1943 орoку на Волині не спинили керівництва польського руху опору, яке у численних відозвах, – читаємо в «Нескореній Волині», – продовжувало наполягати на тому, що Польща ніколи не відмовиться від «східних земель», де «польська нація впродовж століть зробила величезний цивілізаційний та культурний внесок». Польські бойовики безбожно палили українські села. Армія Крайова сформувала з колишньої польської поліції та своїх партизанських загонів 27-у волинську піхотну дивізію в кількості 6558 вояків для боротьби з УПА. Влітку 1943 року конфлікт поширився на Галичину, згодом – на Закерзоння, і локальна війна перетворювалася в громадянську Низка великих боїв між загонами АК і УПА припадає на кінець 1943-го – початок 1944 років. Антипольські акції 1943 року мали сприятливий грунт загальної ненависті до поляків з боку українського населення, як до гнобителів, колонізаторів і на додачу колаборантів із нацистами. Така війна, в основі патогенезу якої лежить озлобленість населення, не має правил. Окремі групи польської самооборони переходили всі межі допустимого».

Автори «Нескореної Волині» цитують Миколу Поровського, який наводить такий приклад: «В одному селі польські партизани-аківці до півсмерті збили батька, а потім поклали йому на спину дочку і ґвалтували по черзі, тоді задушили обох, а тіла понівечили. В іншому селі поляки вбили дівчинку, а її оголене тіло прив'язали до хвоста корови і погнали по селу. Прибіг у наш табір дядько з відрізаними вухами і виколотим оком. Він сказав, що поляки попереджають, що так буде нам усім, якщо не підемо з Млинівщини».

У Надсянні пік масових убивств українців припадає на лютий-квітень 1945 року. Подаємо статистику: Павлокома – 336 закатованих поляками українців, Березка – 161, Бахів – 90, Скопів – 100, Малковичі – 150, Пискоровичі – 300 і ін. Особливо вражає трагедія Павлокоми, де відділ польської АК під керівництвом поручника Юзефа Біса напав на Павлокому і розстріляв 336 українців разом із парохом місцевої греко-католицької громади отцем Володимиром Лемцьом. Врятувалися лише 36 українців. Таким чином бойовики АК вирішили помститися українцям за те, що начебто українські націоналісти передали більшовицькій владі семеро поляків, яких вивезли до Сибіру. Цю провокацію скоріш за все організували радянські диверсійні групи, оскільки в радіусі десятків кілометрів від Павлокоми не діяв жоден загін українських повстанців, що добре знали в АК, проте це не завадило їй вчинити масовану масакру українців і потрактувати її як відплатну акцію. А через 61 рік їхні нащадки спромоглися ще на одну цинічну брехню, написавши на одному з хрестів: «Пам'яті поляків … Павлокоми, які загинули від рук українських націоналістів». Утім, традиційною зброєю Польщі з метою «очищення» від українців земель, які вона вважала своїми, були зневага і приниження національної гідності, а вже після цього – ножі.

«Підсумком трагічного Волинського народовбивства стали величезні людські жертви і матеріальні втрати з обох боків, – читаємо в книзі. – Окремі польські історики стверджують, що загинуло до 100 тисяч поляків і 25–30 тисяч українців. Українські вчені наводять скромніші цифри втрат – 35 і 15 тисяч, або й взагалі 12 і 5 тисяч осіб. Основним джерелом антиукраїнської інформації у польських політиків є публікації В. і Е.Семашко, які відзначаються бездоказовістю і навіть використанням фальшивих даних».

Проте саме на таких «аргументах» ґрунтується оцінка українсько-польського протистояння офіційної Варшави – як етнічні чистки лише польського населення. Українські ж історики оцінюють його справді, як Волинську трагедію, як обопільні етнічні чистки, як «відповідь» на звірства

поляків щодо українського населення, а деякі вбачають у цих подіях частину багатовікового українсько-польського протистояння. Очевидно, що поляки хотіли повернути собі «креси всходнє», а українські націоналісти намагалися перешкодити полякам у здійсненні цього задуму.

«Справжній характер Волинської трагедії, її суть, – зазначають автори «Нескореної Волині», – можна збагнути лише в контексті подій Другої світової війни й усієї історії польсько-українських взаємин. Українці не мали іншого шляху до незалежності, як боротьба з державами, які панували на українських землях. При цьому українці не претендували на чужі землі, а лише на свої. Не забуваймо, що УПА спершу намагалася уникнути «третього фронту» – з поляками. Однак, цей конфлікт став неминучим, оскільки поляки відстоювали незаконні претензії на Західну Україну і в досягненні своїх прагнень йшли на співпрацю не лише з німцями, але й з червоними партизанами, яких українське підпілля вважало головним ворогом».

Втім, Польща розв'язала етнічний вузол цілком по-большевицьки – шляхом переселення поляків з України до Польщі, а українців з Польщі в Україну, жорстокої етнічної чистки 1947 року – примусової депортації українців Лемківщини, Надсяння, Підляшшя та Холмщини на північні землі польської держави, які до 1945 року належали Німеччині, а також в УРСР. Близько півмільйона українців, за польськими джерелами, було переселено в УРСР. Як відомо, 1939 року 150 тисяч українців захищали Польщу від нацистського нападу. Проте і їм «віддячила» Варшава депортацією та грабунком.

Розставляючи акценти, автори наголошують, що «події Волинської трагедії відбувалися на етнічних українських землях, на які не мали права ні поляки, ні німці; відплатні акції ОУН і УПА не поширювалися на традиційні польські території; український визвольний рух в жодному разі не був замахом на польську державність, а великі жертви українсько-польського протистояння в першу чергу є на сумлінні Лондонського еміграційного польського уряду, який фактично інспірував ці події. Не менша провина лежить на Пілсудському та І.Мосціцькому – авторах ідеї пацифікації». Та щоб не розпалювати давні образи, на початку нового тисячоліття уряди Польщі та України обрали шлях порозуміння, яке, щоправда, і тоді досягалося ціною поступок української сторони. Так, на Личаківському кладовищі у Львові 2005 року було відкрито «Цвинтар орлят», де поховані польські солдати, які на початку минулого століття придушували українські визвольні змагання за незалежність.

Офіційне примирення двох народів після Волинської трагедії провели 2003 року президенти Кучма і Кваснєвський, а 2006 року його продовжили Ющенко і Качинський. Та згодом знайшлися сили, зацікавлені в розхитуванні ситуації. Тим більше, що Україна стала значно ослаблена нагнітанням українофобства у нашій країні за часів правління В.Януковича, а згодом російською агресією проти України. 22 липня 2016 року Сейм Республіки Польща визнав волинські події геноцидом, який скоїли проти поляків українські націоналісти. Чому? Думаю, Варшава, яку вважали адвокатом України на міжнародній арені, все ж не виключала повномасштабної війни Росії проти України, відтак руйнування і поділу нашої держави… Проте сигнал щодо можливості такого безпардонного кроку надійшов до Польщі… з українського боку. Автори «Нескореної Волині» радять «придивитися до своїх» і пишуть: «Не менш шокуючою виявилася поведінка 148 нардепів України (118 регіоналів, 23 комуністи та декілька позафракційних), які п'ятого липня 2013 року звернулися до Сейму Польщі з проханням визнати Волинську трагедію геноцидом польського народу. То, може, саме вони інспірували польський парламент до такої солідарності? Президент Леонід Кравчук назвав їх зрадниками українського народу».

Звісно, бузувірський вчинок зрадників України був настільки огидний, що поляки публічно ігнорували своїх продажніх «однодумців», аби не осоромитися на весь світ консолідацією з покидьками вселенського масштабу, яких у кожній іншій країні чекав би якщо не суд, то публічний остракізм і довічне відлучення від політики. Та якщо за Януковича зневага до української нації всіляко віталася його оточенням, а кремлівськими посіпаками тим більше, то, здавалося, після Революції Гідності для них бодай буде закритий шлях до Верховної Ради. Ще б пак! Газета «Нація і Держава» опублікувала (ч. 30, 25.07.2013 р.) прізвища усіх 148 підписантів. Зазирніть у цей список і побачите, що лише дехто із запроданців чкурнув у Росію. Всі інші прекрасно себе почувають в Україні і навіть у парламенті. То чого ж ми з вами, українці, хочемо від чужинців, якщо дозволяємо, аби нами правили свої нечестивці, які ще вчора торгували священною боротьбою наших героїв, плюндруючи її, плазували перед чужинцями, щоб ті затаврували тавром геноцидника українських націоналістів, для яких найвищою цінністю була свобода народів?

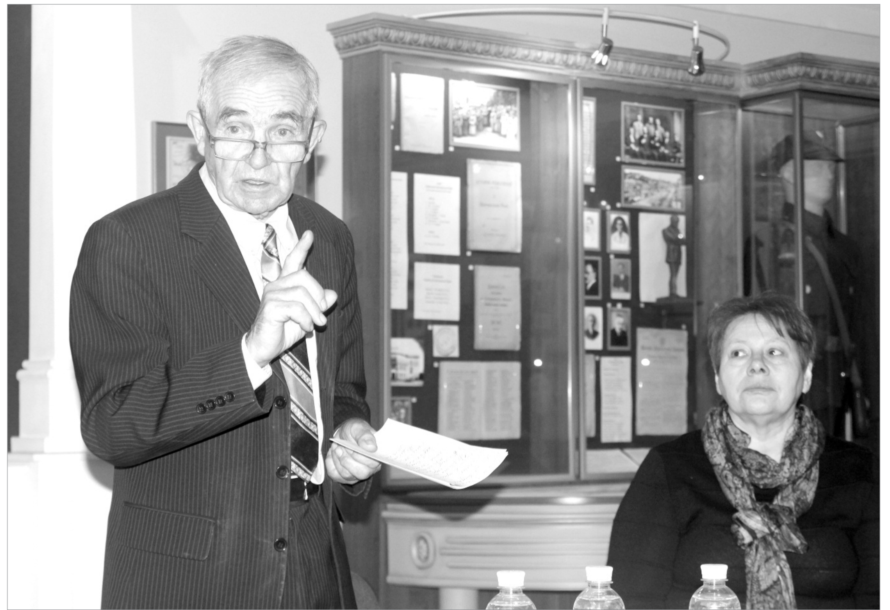
Якщо толеруємо 140 «стукачів», дехто з яких нині має намір навіть у Президенти України балотуватися, то справді – що ж ми за народ такий?... Тож, книга «Нескорена Волинь» спонукає нас задуматися над тим, хто ми, якщо безпорадно толеруємо тотальне приниження національної гідності і честі, та врешті покласти край зрадникам і колаборантам, у тому числі, потенційним.

 ПОДВИЖНИКИ НАЦІЇ

«ЄВГЕН ЧИКАЛЕНКО ТА МЕЦЕНАТСТВО В УКРАЇНСЬКОМУ НАЦІЄТВОРЕННІ»

«Легко любити Україну до глибини душі, а ви спробуйте любити її до глибини кишені.»

Євген Чикаленко

Виступ Голови Просвітницького Центру національного відродження ім. Євгена Чикаленка Юрія ГНАТКЕВИЧА, справа – доктор історичних наук Валентина ПІСКУН

На виконання Указу Президента «Про заходи з відзначення подій Української революції 1917–1921 років» та вшановуючи пам'ять одного з найвидатніших українців початку ХХ століття Євгена Чикаленка, Інститут української археографії та джерелознавства ім. М. Грушевського спільно з Музеєм української революції 1917–1921 років та Просвітницьким Центром національного відродження ім. Євгена Чикаленка провели Круглий стіл на тему «Євген Чикаленко та меценатство в українському націєтворенні». Захід приурочений до дня народження (21 грудня) видатного українця, котрий так багато зробив для пробудження української нації на початку ХХ століття.

Виступаючи перед зібранням, директор Музею української революції 1917–1921 років Олександр Кучерук розповів про популяризацію музеєм імені та діяльності найбільшого українського мецената націєтворчих справ та закликав присутніх до створення Клубу шанувальників Є. Чикаленка. Доктор історичних наук Валентина Піскун поділилася враженнями від особистого осмислення тієї неоціненної до цього часу українським суспільством ролі, яку зіграв у виникненні на початку ХХ століття націєтворчого руху в Україні та створенні Центральної Ради УНР Є.Чикаленко.

В свою чергу Голова Просвітницького Центру національного відродження ім. Євгена Чикаленка Юрій Гнаткевич розповів про діяльність та ініціативи Центру у справі відновлення історичної справедливості щодо великого сина України. Своїм враженням від Чикаленкових «Щоденників» поділився професор Володимир Панченко, зауваживши, що ніхто з тогочасних діячів так політологічно точно не описав та оцінив події Української революції 1917–1921 рр., як це зробив Чикаленко. Зокрема підкреслив ясне бачення ним проблем українства через довговічне перебування в колоніальній залежності від сусідніх держав, але разом з тим і незворотню ходу історії, яка обов'язково принесе українській нації відновлення втраченої державності вже після Другої світової війни! Звернув увагу присутніх на ту роль, яку відводив меценат українських справ культурі як базі націєтворення. А кандидат історичних наук – справжня подвижниця Чикаленківської справи (видано вже більше 8-и фундаментальних томів праць Є. Чикаленка) Інна Старовойтенко провела історичні паралелі 100-річних подій, описаних Чикаленком із актуальними подіями сучасності в політиці, культурі і державотворенні. Зокрема, звернула увагу присутніх на ту роль, яку відводив Євген Харлампійович значенню рідної мови в освіті та в тогочасних ЗМІ, чому й служила його єдина щоденна (!) газета українською мовою «Рада» безперервно протягом дев'яти років. Переживав за втрату «національного паспорта» під московським пануванням та викраденням Москвою історичної назви Української держави – Русі… Проповідував українській еліті ідею, що Русь – це Україна, а не Росія!

Подвижницька праця двох десятків років на початку ХХ століття, яку віддали для націєтворення Євген Чикаленко, Михайло Грушевський та інші видатні українські патріоти тогочасся, дали свій результат: з небуття історії на карті світу з'явилась Українська держава! Доктор історичних наук Ігор Гирич поділився враженнями про особистість, яка визначала українську політику на початку минулого століття. Адже саме Чикаленко, не жаліючи своїх коштів і часу, підготував до державотворення і Михайла Грушевського, і Симона Петлюру, і Сергія Єфремова, і багатьох інших діячів створеної ним Центральної Ради, яка й проголосила незалежність Української Народної Республіки своїм IV універсалом 22 січня 1918 року. Тому був першим кандидатом і на посаду Голови Центральної Ради, будучи її засновником (поступився М.Грушевському), і на посаду, згодом, Гетьмана Української держави (поступився П.Скоропадському)…

Завідувач Історико-меморіального музею Михайла Грушевського Світлана Панькова розповіла про фантастичне меценатство Євгена Чикаленка для піднесення національної свідомості українства на початку ХХ століття та співпрацю на ниві національного просвітництва видатного мецената з Михайлом Грушевським та іншими видатними діячами. В свою чергу доктор історичних наук Ольга Ковалевська розповіла про традиції меценатства козацько-гетьманської доби, особливо в часи Івана Мазепи, що дало змогу в майбутньому ставити питання про свою національно-культурну окремішність та історичне право на свою державність вже у ХХ столітті.

Письменниця Олена Леонтович розповіла про історію меценатства родини Симиренків та Володимира Леонтовича, а науковець Тетяна Котенко – про благодійництво в ім'я української справи Пилипа Морачевського. Всі науковці, які встигли виступити з доповідями на Круглому столі, переконливо підтвердили, що Євген Харлампійович Чикаленко є одним з найвидатніших українців двадцятого століття. Своєю політичною, громадською, публіцистичною та добродійною діяльністю в націєтворчій справі видатний українець заслуговує на якнайбільшу пошану нащадків. Його меценатський подвиг на підтримку національного відродження є гідним подиву та найширшого наслідування!

За одностайним рішенням учасників Круглого столу «Євген Чикаленко та меценатство в українському націєтворенні» були прийняті звернення до загальнодержавних органів і місцевої влади столиці: встановити в центрі Києва пам'ятник Євгенові Чикаленку, зробити доповнення до проекту «Про державні та інші свята, пам'ятні дати і скорботні дні» і внести громадське свято День мецената, призначивши його на 21 грудня – день народження Є. Чикаленка, заснувати медаль «Меценат України» та нагороджувати щорічно (3–5) громадян України за найкращі доброчинні справи в День Мецената, випустити ювілейну монету (срібну та звичайну) на честь видатного українця ХХ століття.

Запропоновано присвоїти його ім'я нинішній площі Льва Толстого у столиці, встановити на честь 100-річчя створення Центральної Ради пам'ятну дошку на честь її засновників: Євгена Чикаленка, Сергія Єфремова, Дмитра Дорошенка на будинку №42 по вулиці Володимирській, в якому вона була заснована та працювала до переїзду в Будинок вчителя.

Учасники заходу рекомендують щорічно готувати до 21 грудня – дня народження найвидатнішого мецената українських справ Євгена Чикаленка тематично-просвітницькі програми, а також висунути створену кандидатом історичних наук Інною Старовойтенко незбагненно титанічною працею та видану у 8-ми томах творчу спадщину «Щоденники» і «Спогади» видатного українця ХХ століття Євгена Чикаленка на здобуття Шевченківської премії за 2017 рік.

Георгій ЛУК'ЯНЧУК

P.S. На сайті КМДА projects.kievcity.gov.ua розпочинається з Нового Року боротьба з «руським міром» за перейменування Площі Льва Толстого на Площу Євгена Чикаленка. Підтримайте, будь-ласка, цю шляхетну патріотичну ініціативу.

ПАМ'ЯТІ НЕВМИРУЩИХ

80-і РОКОВИНИ САНДАРМОХУ

«Згадуючи 80-річчя сталінського терору, не можна забувати, що він був похідним від ленінського, якому в цьому році виповнюється рівно 100 років. Машина більшовицького терору, як метод державного управління, була створена Леніном і вже доведена до «ідеальності» Сталіном. Сталін виявився найбільш талановитим учнем Леніна, який, як це нерідко траплялось в історії, навіть перевершив свого вчителя.»

Гаррі Каспаров

Вісімдесят років тому, 27 жовтня 1937 року в урочищі Сандормох були розстріляні перші 208 осіб з «Соловецького етапу» – 1111 в'язнів Соловецької тюрми особливого призначення.

5 серпня 1937 року, за наказом НКВД СССР № 00447, вступила в дію постанова Політбюро ЦК ВКП(б) від 2 липня 1937 року П 51/94 «Про антирадянські елементи». Розпочалася наймасовіша за всю совєцьку епоху «чистка» суспільства від елементів, які не годилися для будівництва комунізму. Її теоретично обгрунтував новий нарком НКВД Ніколай Єжов і зредагував особисто сам Сталін. ЦК ВКП(б) запропонував подати в ЦК склади позасудових органів – «трійок», а також кількість осіб, що підлягають розстрілу та висланню. У кожну республіку, область, район спускалися ліміти на репресування за I і II категоріями (I – розстріл, II – ув'язнення, співвідношення 3 до 1). «Знизу» полетіли звіти про перевиконання лімітів, розгорнулося соціалістичне змагання за їх перевиконання, прохання й вимоги збільшити їх, особливо за I категорією, висувалися «зустрічні плани». Так, нарком внутрішніх справ УРСР Ізраїль Леплевський тричі звертався до Москви за таким збільшенням. Призначений після його розстрілу в січні 1938 року в.о. наркома Александр Успенський – двічі. І Москва їх задовольняла.

Дія «трійок» поширювалася на всі категорії населення. Під репресії потрапили «куркулі», «кримінальники», «контрреволюціонери» різних відтінків, «повстанці», «церковники», «шпигуни», «троцькісти», «диверсанти», «шкідники», «буржуазні націоналісти» – тобто й українська інтелігенція, яка, за визначенням Сталіна, «не заслуговувала довір'я». Безперечно, репресії зачепили всі народи, що мали нещастя залишитися в російській імперії під новою назвою СССР. Та все ж чи не найбільше постраждав український народ, бо він, з його глибокою релігійністю, волелюбністю, потягом до самостійного господарювання, увесь не годився для будівництва комунізму і його слід було замінити привезеним з Росії та нововведеним «совєтскім народом»... Україна мала бути стерта з лиця Землі і поглинута «русскім миром».

«Трійки» поєднували в собі слідство, обвинувачення, суд і виконавця вироків. На все слідство відводилося 10 діб. Участь захисника, прокурора, а часом і самого звинуваченого, оскарження вироку та клопотання про помилування не передбачалися, а вирок виконувався негайно після його винесення. Цілком у дусі настанови творця совєцької держави В.І. Леніна, який учив: «Будьте зразково нещадними... Розстрілювати, нікого не питаючи і не допускаючи ідіотської тяганини».

На виконання згаданої Постанови «чистка» відбулася і в концтаборах та тюрмах. Так, начальник Соловецької тюрми особливого призначення (СТОН) Іван Апетер одержав наказ скласти список на розстріл 1825 в'язнів. Одна група, 507 в'язнів, була розстріляна у Ленінградській області 8 грудня 1937 року, 198 в'язнів – на Соловках 14 лютого 1938 року. Доля так званого «Соловецького етапу» (1111 осіб) стала відомою лише в 1997 році: капітан Матвєєв з помічниками розстріляв його 27 жовтня, 1, 2, 3 і 4 листопада в урочищі Сандармох у Карелії. Серед 290 українців – творець театру «Березіль» Лесь Курбас, поет-неокласик Микола Зеров, драматург Микола Куліш, колишній міністр освіти УНР Антон Крушельницький та його сини Остап і Богдан, історики академік Матвій Яворський, професор Володимир Чехівський, професор Сергій Грушевський, географ академік Степан Рудницький, письменники Валер'ян Підмогильний, Павло Филипович, Валер'ян Поліщук, Мирослав Ірчан, Марко Вороний, Михайло Козоріс, Олекса Слісаренко, Михайло Яловий, науковці Микола Павлушков, Василь Волков, Петро Бовсунівський, Микола Трохименко, творець Гідрометеослужби СРСР, голландець родом, професор Олексій Вангенгейм, міністр фінансів УСРР Михайло Полоз... та сотні інших достойників.

Таємні захоронення у Сандармосі знайшли за документами та виявили на місцевості 1 липня 1997 року Карельський та Санкт-Петербурзький «Меморіали» (Юрій Дмитрієв, Веніамін Іофе, Ірина Фліге). Тут віднайдено 236 ям, де покоїться понад 9,5 тисячі розстріляних людей 58 національностей. Неподалік Сандармоху, біля того ж таки Медвежегорська, знаходиться «знаменитий» страшними спогадами Біломорканал, на будівництво якого віддали своє життя понад сто тисяч українських політв'язнів. Керівник жахливого будівництва «любімец партії і народа» С.М. Кіров, пам'ятники якого стоять до цього часу і в столиці Карелії й у Медвежегорську, учив підлеглих: «Карати по-справжньому, щоб на тому світі був помітний приріст населення, завдяки діяльності нашого ГПУ!». Сандармох – це місце жаху і людських страждань, де комуністичний режим СРСР знищував Соловецьких політв'язнів та в'язнів – комуністичних рабів, що будували Біломорканал. Страшними спогадами переповнені поляни смерті урочища Сандармох… Серед 1111 розстріляних лише з 27 жовтня по 4 листопада «на честь 20-летия Октябрской революции» (!!!) – 170 українців, серед яких письменники, актори, вчені, державні діячі. На цьому трагічному місці розстріляна українська еліта – «Розстріляне Відродження України» – Вчені стверджують, що в ці страшні роки нації і народності імперії зла понесли такі непоправні генетичні втрати, які відгукуються в їх долі й до цього часу… Маємо пам'ятати: подібна практика кривавого сталінського режиму ніколи і ніде більше не має повторитись!

Перша Соловецька проща відбулася в 1997 році, коли стало відоме завдяки старанням подвижника пошукової справи, невтомного дослідника місць злочинів НКВД Юрія Дмитрієва місце поховання Соловецького етапу в Сандармосі (Карелія). Її учасниками були Євген Сверстюк, Іван Драч, Василь Овсієнко… За ініціативою і сприяння вищеназваних осіб та стараннями українців усього світу і безмежним зусиллям справжньої української патріотки з Карелії Лариси Скрипникової – почесного голови Товариства української культури Карелії «Калина», там зведено 2004 року величний пам`ятник – гранітний Козацький хрест "Убієнним синам України». Цей пам'ятний знак – трьохметровий козацький хрест з сірого граніту (авторства художника Миколи Малишка та скульптора Назара Білика) безумовно є символом вшанування пам'яті всіх невинних жертв сталінських репресій в сотнях таборів комуністичного ГУЛАГУ.

До трагічних подій у 2014-му і наступних роках в рамках Соловецької Прощі українська делегація, разом з делегаціями інших країн брала участь у щорічних заходах з вшануванням пам'яті замордованих політв'язнів в урочищі Сандармох, які розпочалися з 1997 року, коли в Карелії поблизу Медвежегорська були знайдені приховувані НКВД-КГБ місця масових страт та поховань: «обычные места расстрелов!».

Щорічно 5-го серпня численна українська делегація брала участь у церемонії з вшанування пам'яті жертв політичних репресій біля пам'ятника «Люди, не вбивайте один одного», що в урочищі Сандармох. Тут виступали консули, історики, дослідники, представники «Меморіалу» з різних країн, з Україною включно. Після виступів українці йшли до Козацького Хреста "Убієнним синам України», запалювали свічки, покладали квіти й вінки, відспівували безневинно убієнних жертв сталінського терору.

На превеликий жаль, починаючи з 2014 року, в силу розв'язаної гібридної війни путінською неоімперською Росією проти незалежної України, українська громадськість не має можливості відвідати місця, де упокоєні жертви тоталітарного режиму, й віддати останні почесті всім безневинно убієнним… Тому в цей вже традиційний час і день Пам'яті по загиблих у Сандармосі (27 жовтня) члени Міжнародного об'єднання «Соловецьке братство», Всеукраїнського Товариства політв'язнів та репресованих, Всеукраїнського «Меморіалу» ім. В. Стуса, неформального Товариства «Українські Соловки», УВКР, Української патріотичної альтернативи та інших громадських і політичних організацій й зібралися на меморіальний мітинг біля пам'ятника геніальному режисеру Лесеві Курбасу в столиці України, щоб вшанувати всіх безневинно убієнних разом з ним у лісах Сандармоху 80 років тому. Висловив надію на поновлення Соловецьких прощ в найближчому майбутньому після знищення новітнього тоталітарного режиму в Росії та історично необхідного розпаду останків Московської імперії голова «Соловецького братства», автор цих рядків. Розповів, зокрема, про трагічну історію перебування України в Російській імперії, особливо в її радянський період. Адже жахливі сталінські 1937–1938 роки характеризувалися гігантським масштабом репресій, що охопили всі регіони й усі без винятку верстви суспільства, від найвищого керівництва країни до далеких від політики селян і робітників. Це колосальні фальсифікації звинувачень. Це безпрецедентна плановість терористичних «спецоперацій»: «чистки» не міг уникнути ніхто. За 15 місяців кампанії за політичними звинуваченнями в СССР було заарештовано більше 1,7 млн (одного мільйона семисот тисяч!) осіб. А разом із жертвами депортацій і засудженими так званими «соціально шкідливими елементами» кількість репресованих перевищує два мільйони «Чистка» тривала понад 15 місяців і була офіційно припинена за постановою Політбюро ЦК ВКП(б) 15 листопада 1938 року, хоча репресії тривали й далі.

Голова Просвітницького центру національного відродження ім. Євгена Чикаленка Юрій Гнаткевич звернув увагу зібрання про незавершеність процесу декомунізації не тільки в Україні в цілому, а й в її столиці! Зокрема звернув увагу на присутність в топоніміці Києва назв, пов'язаних з іменами діячів тоталітарного минулого та запропонував голові КДМА проявити ініціативу щодо закону про остаточну ліквідацію тоталітарної та імперської топоніміки у столиці.

А голова Громадського Руху «Українська патріотична альтернатива» Віктор Горбач, звернув увагу присутніх на той факт, що лише тепер Україна прокинулась – коли спадкоємниця СССР, путінська Росія, чинить відверту агресію проти української держави, прагнучи стерти її з лиця землі, а нас, українців, втягнути в примарний «русскій мір» і додав, що «всі наші сучасні біди – це наслідок сатанинської селекції, під час якої була фізично знищена найкраща частина українського народу».

Редактор хмельницької газети «Проскурів» Богдан Теленько – член «Соловецького братства» й голова Громадського комітету на захист історика-дослідника Сандармоху та таємних поховань жертв сталінського режиму в Карелії та на Соловецькому архіпелазі Юрія Дмитрієва, над яким зараз триває судилище, сфабриковане ФСБ РФ, звернувся до зібрання провести пікетування дипломатичних представництв РФ в Украні в зв'язку з 100-літтям кривавого більшовицького Жовтневого перевороту в Росії у 1917 році з вимогою припинити ленінсько-сталінську практику переслідувань і терору за інакодумство.

Нагадуємо, що продовжується акція «Рік пам'яті Великого терору», яка спрямована на відновлення національної історичної пам'яті і яка має нагадати суспільству гіркі уроки 1930-х у світлі паралелей історії. Теле і радіопередачі, публікації, уроки, лекції та конференції про Великий терор спонукатимуть до роздумів і належних висновків, до чіткого розуміння, з якої «шинелі» вийшла нинішня агресія Кремля. «В умовах інформаційної війни проти України виховання національної пам'яті – то головний самозахист», – наголошував мудрий філософ, незабутній Євген Сверстюк (учасник першої Соловецької прощі). Тільки пам'ять про безневинні жертви сталінізму не дасть прорости зернам тоталітаризму, людиноненависництву, які зможуть привести до нових злочинів проти людяності!

Георгій ЛУК'ЯНЧУК,
голова Міжнародного об'єднання
«Соловецьке братство»

НЕ ПРОЩАЄМО – ПАМ'ЯТАЄМО

СТОЛІТТЯ ЧЕРВОНОГО ФАШИЗМУ

Громадські та політичні організації української столиці: Громадський Рух «Українська Патріотична Альтернатива» у складі представників: Громадської організації Народного Руху України, Конгресу Українських Націоналістів, Української партії, УНА-УНСО, СОУ, Просвіти, ОУН(д), ВОВ, Молодіжного об'єднання «ГРІМ», ГО «Білий Молот», МО «Соловецьке братство» та ряду інших громадських організацій «відзначили» 100-річчя більшовицького перевороту в Росії біля посольства цієї агресивної держави у Києві, з нагадуванням її нинішньому керівництву про невідворотність історичного покарання її антицивілізаційної політики у всьому світі та масових злочинів проти людяності протягом всього XX століття, та й у попередні перед ним.

Активісти вийшли до посольства РФ з плакатами, на яких містилась вимога до Російської Федерації негайно закінчити розв'язану нею «гібридну» війну проти України, звільнити українських заручників, що перебувають на окупованій території України та в самій РФ, та розпочати повернення всіх окупованих українських етнічних територій: Криму та районів Донбасу, та загарбаних раніше: Таганрогської округи, Кубані, Стародубщини, Белгородщини, Воронїжчини і Курщини… А також відшкодування і моральних, людських жертв, і культурних й матеріальних збитків, завданих внаслідок сторіч московської окупації, за прикладом реперацій щодо нацистської Німеччини!

Активісти закликали всіх громадян нашої держави в пам'ять про багатомільйонні жертви наших співвітчизників бути пильними, щоб не дати відродитися й поширитися у світі неокомуністичним, неофашистським, неонацистським та іншим тоталітарним режимам з людиноненависницькою ідеологією! Тільки пам'ять про безневинні жертви ленінізму-сталінізму не дасть прорости зернам тоталітаризму, людиноненависництву, які зможуть призвести до нових злочинів проти людяності!

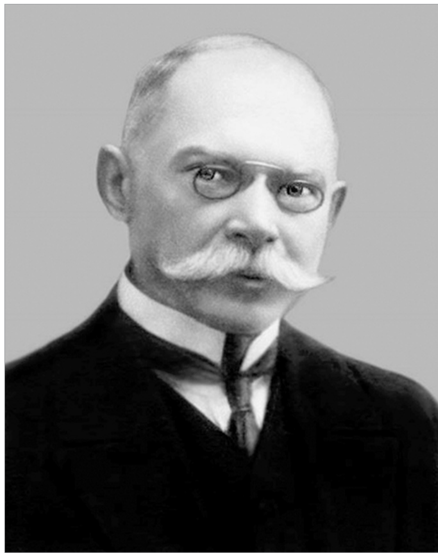
7 листопада (25 жовтня за старим стилем) в Росії відбувся більшовицький переворот. Саме так, переворотом, самі більшовики називали аж до 1927 року подію, коли криміналізована терористична банда захопила владу в колишній царській Росії. І як в кожній

ДО 150-РІЧЧЯ МИКОЛИ БІЛЯШІВСЬКОГО

ВІН СЛУЖИВ УКРАЇНІ

«Народ, що не шанує своїх великих людей, не варт зватися освіченим народом»
(І. Франко)

Микола Біляшівський

150 років тому народився Микола Федотович Біляшівський (12 (24) жовтня 1867, Умань – 26 квітня 1926, Канів) – український археолог, етнограф, мистецтвознавець, громадський діяч. Присвятив своє життя дослідженню археологічних пам'яток на теренах України від кам'яної доби до раннього середньовіччя. Від 1886 року проводив на українських землях дослідження пам'яток неоліту, трипільської культури, латену, скіфської та слов'янської доби. Результативними були розкопки під його керівництвом літописного міста Родні на Княжій горі неподалік Канева. Знахідки із цього городища прикрашають колекції музеїв Києва, Чернігова, Москви, Парижа.

Микола Федотович Біляшівський, 150-річчя якого широка наукова громадськість відзначає нині, був людиною енциклопедичних знань і різнобічних інтересів. Він сказав своє вагоме слово в археології, етнографії, мистецтво- і музеєзнавстві, природоохоронній справі. В колі його зацікавлень були журналістика і видавнича справа. Плідно працював як громадський і державний діяч. Був засновником і першим директором Київського художньо-промислового і наукового музею, дійсним членом Української академії наук (1919 р.). Він – один із когорти славетних українців, які в період Української національної революції (1917 р.) закладали підвалини нинішньої незалежної України. До 150-річчя від дня народження видатного українського археолога, етнографа і мистецтвознавця Миколи Федотовича Біляшівського (1867–1926) в Київському міському будинку вчителя відбувся вечір. Організатором заходу виступило Всеукраїнське товариство "Просвіта" імені Тараса Шевченка.

На вечорі, якому передувала панахида у Володимирському соборі і виставка з життя і діяльності Біляшівського в Музеї Революції, зібрались відомі науковці, культурологи, представники славної родини Біляшівських, серед яких онук ученого Микола Миколайович Біляшівський, котрий продовжує справу Миколи Федотовича Біляшівського, працюючи в Національному музеї історії України, та правнук – Генеральний директор Історико-меморіального заповідника «Биківнянські могили» Богдан Біляшівський.

Кожен із промовців вплітав свою розповідь у вінок шаноби ювілярові. Серед доповідачів, котрі згадували про різні сторони діяльності ювіляра: Голова Товариства «Просвіта» Павло Мовчан, колишній міністр культури, дипломат Ігор Ліховий, народний депутат Верховної Ради кількох попередніх скликань Іван Заєць, завідуюча відділом Канівського природно-історичного заповідника Людмила Чорна, знаний історик Сергій Білокінь… На превеликий жаль, на вечорі пам'яті М. Ф. Біляшівського в Будинку вчителя (кол. Центральної Ради) не чутно було голосів не лише центральної, але й місцевої, столичної влади… Промовці зауважили байдужість влади і ЗМІ до відзначення ювілею цього видатного діяча українського національного відродження. «І хоч би слово, хоч би півслова про подвижницьке життя і великі справи тих, хто 100 років тому, не покладаючи рук, ціною власного благополуччя, а нерідко і власного життя працював на майбутнє – сьогодення незалежної України!» (П.Мовчан).

Микола Миколайович Біляшівський – відомий історик-культуролог, докладно розповів про цікаві сторінки з життя свого знаменитого діда:

«Навчався у 2-й Київській гімназії. У гімназійні роки зацікавився українською старовиною. Історію в його класі викладав В. П. Науменко, в майбутньому редактор щомісячного історичного журналу «Киевская старина». Починаючи з 1887 р. досліджував археологічні пам'ятки на території Київщини, Волині та Поділля від кам'яного віку до раннього середньовіччя, вивчав нумізматику й історію українського козацтва. Паралельно навчався у трьох університетах: Київському (на юридичному факультеті, але паралельно відвідував лекції з історії В. Б. Антоновича, А. В. Прахова), Новоросійському (м. Одеса) і Московському (на природничому факультеті). По закінченню навчання працював в архівах Москви і Варшави. Результатом його наукових досліджень стало відкриття і введення в науковий обіг численних невідомих до того матеріалів з історії України. Як археолог досліджував пам'ятки неоліту, латенської, трипільської культур, часів Київської Русі. Археологічні розкопки він почав проводити спочатку під керівництвом В. Б. Антоновича, а через рік сам проводив розкопки: на горі Киселівка (Київ); ранньослов'янські могильники (Волинь); Княжа гора (під Каневом). Усі його дослідження, насамперед на Княжій горі, мають особливе велике значення для усвідомлення витоків і спадкоємності історії нашої держави.

Проводячи археологічні розкопки, Микола Федотович активно починає співробітничати з відомим журналом «Киевская старина». Його повідомлення, статті одразу привернули увагу української громадськості. Досліджуючи великий масив артефактів періоду кам'яного віку і давньоруського періоду з Княжої гори, серед яких монети з тризубом, учений висунув гіпотезу і доводить низкою науково обґрунтованих аргументів про існування на цьому місці стародавнього літописного міста Родень. В цей же час Біляшівський в журналі «Киевская старина» виокремлює публікації з археології, створивши для висвітлення і ведення цієї багатющої тематики, окремий розділ «Археологическая летопись южной России». Матеріалу було настільки багато, що цей відділ пізніше переросте в окремий журнал, без матеріалів якого сьогодні не може обійтися жоден серйозний дослідник української старовини. На початку минулого століття діяльність М. Ф. Більшівського, як уже авторитетного науковця і організатора музейної справи, набуває ще більших масштабів. 1902 р. він стає першим директором Київського художньо-промислового і наукового музею. Як стверджує його онук, Микола Миколайович, музей на деякий час став для їхньої родини домівкою – вони мешкали тут же, в підвальному приміщенні. За цей час зібрав для музею велику колекцію пам'яток народного мистецтва і побуту. Але вчений не обмежувався інтересами лише свого музею, а дбав про розвиток музейної справи в Україні, часто виїжджав до музеїв, куди його запрошували для надання консультацій, листувався з музеями різних міст. У 1910 р. став одним із засновників Київського товариства охорони пам'яток старовини і мистецтв. Брав участь у підготовці та проведенні кількох Всеросійських археологічних з'їздів (у Москві, Вільно, Ризі, Києві, Харкові, Катеринославі). Напружена робота директора і науковця поєднувалася з не менш відповідальною працею на громадській ниві.

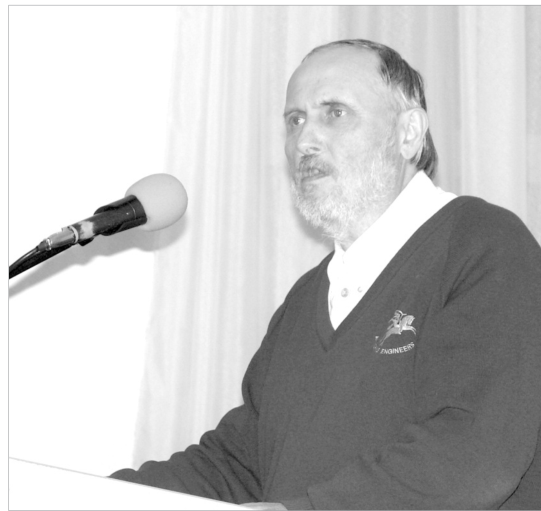
1906 р., коли в Росії після Січневої революції нарешті з'явилися послаблення для ведення української справи, в Києві засновується Товариство «Просвіта» ім. Тараса Шевченка. Біляшівський, як і переважна більшість української інтелігенції, став у числі її засновників. Під час першої російської революції 1905–1907 рр. Микола Федотович взяв участь у виборах до І Державної Думи Росії, в якій він став одним із ініціаторів створення «Українського клубу». Його погляди і політичну позицію характеризують робота і виступи в Держдумі. Він одразу увійшов до складу української думської громади, став членом фракції автономістів-федералістів. Тої політичної сили, яка активно працювала на майбутню Національну революцію 1917 р. і привела Україну до утворення самостійної незалежної держави.

Бурхливий період революції для Миколи Біляшівського став особливо насиченим і багатим на події у його житті. У цей непростий час вся його енергія і діяльність спрямована на збереження національної духовно-історичної спадщини. Його обирають членом Центральної Ради. Після 1919 р. став на чолі етнографічної секції відділу мистецтв Народного комісаріату освіти УРСР. Працював у Кабінеті українського мистецтва, Етнографічній комісії АН УРСР, Етнографічному товаристві України…

Невідомо, як склалася б подальша доля цього видатного діяча українського національного руху. Хоча, з усією вірогідністю можна стверджувати, що більшовицький режим ні на мить не випускав його і його роботу з поля зору. Він цілком міг стати одним із чільних учасників сфабрикованої Москвою справи про Спілку визволення України. Біляшівський не дожив до неї три роки – помер 1926 року. Поховали його, згідно з його заповітом, на Княжій горі в Каневі. Там, де він знайшов, зберіг і передав нащадкам свої перші, часів Київської Русі, скарби.

За період своєї творчої діяльності вчений повідомив про п'ять тисяч цінних знахідок на Княжій горі, написав близько 300 статей, записав багато народних пісень різних жанрів, загадок, прислів'їв і приказок, легенд і переказів, вертепних драм тощо; уклав українсько-російські діалектні словники волинських говірок. Архів ученого зберігається в Інституті рукопису Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського.

17 жовтня 2017 року на круглому столі «Микола Федотович Біляшівський – перший бібліотекар Київської політехніки. До 150-річчя від дня народження», який відбувся у Національному технічному університеті України «Київський політехнічний інститут ім. І. Сікорського», директор НТБ НТУУ «КПІ ім. І. Сікорського» О. М. Бруй підкреслила, що і нині значну частину фонду рідкісних і цінних видань складають старовинні фоліанти – стародруки з приватних колекцій викладачів Київської політехніки, а також книги й періодичні видання з особистої бібліотеки М.Ф. Біляшівського.

Виступає продовжувач справи Миколи Федотовича Біляшівського – онук Микола Миколайович БІЛЯШІВСЬКИЙ

До його життя найбільше пасує слово «перший». Він один із перших українських академіків, перший директор Київського міського музею, автор проекту першого закону України про охорону пам'яток історії, культури й мистецтва (1918), програми створення національних і регіональних музеїв та музейної реформи в Україні на наукових засадах. Він очолював першу археологічну структуру в УАН – Комісію із складання археологічної карти України, створену 1919 р. Одним із перших в Україні застосував фотомистецтво для потреб науки та музейництва…

Георгій ПЕРЕМОЖЕЦЬ

терористичній організації її вожді носили підпільні клички. Так Ульянов став Леніним, Джугашвілі – Сталіним, а Костріков – Кіровим… А практика жахливого терору, який сповідувала РСДРП більшовиків, була перенесена на всю територію колишньої імперії, ба більше – практика червоного терору стала частиною так званого «експорту революції» на штиках Червоної армії, спочатку в Україну, Білорусь, Закавказзя та Середню Азію, а після Другої світової війни у Східну Європу, країни Азії, Африки та Латинської Америки… Його результат – девальвація цінності людського життя і свободи, зруйнування громадянського суспільства – громадських і політичних організацій, громад, церков, навіть сім'ї. Кожна людина залишалася сам-на-сам із молохом терористичної держави… Кількість жертв репресій, депортацій і голоду в Україні за часи совєцької влади не піддається підрахунку. Це приблизно третина українського народу.

Страшна епоха червоного фашизму написана кров'ю загублених десятків мільйонів людей, які з 1917 року по 1991-й опинились під тоталітарною диктатурою комуністів. Селяни отримали голодну смерть у 1921\1922, 1932\33, 1946\47 роках, а ті, які вижили, отримали радянське кріпацтво на довгі роки. На інших чекала постійна бідність, а на незгодних – ГУЛАГ, психіатричні лікарні та тюрми… Також на радянських рабів аж до кінця СССР очікували постійні загарбницькі війни, які продовжує неоімперська Росія Путіна і тепер. Американський дослідник української трагедії Джеймс Мейс писав, що нинішня Україна – це соціологічно випалена земля, а нинішній період історії України він визначав як «постгеноцидний». На його думку, процесу інтелектуального і морального занепаду українського суспільства та подальшого змосковщення не змогло зупинити навіть відновлення незалежності у 1991-му.

За 70 років Радянської влади, жовтневий більшовицький переворот 1917-го приніс криваву антиселекцію і масове знищення громадян не тільки народам Європи, Азії, Африки, Латинської Америки, але й самій Російській Федерації, якій страшні втрати завдав комуністичний Сатана, який правив у ній свій кривавий бал.

Ніякого майбутнього у Росії не буде, доки не буде нарешті визнано, що і Ленін, і Сталін – кати одного ряду. Доки не буде визнана злочинною організація ВЧК-ОГПУ-НКВД-МГБ-КГБ-ФСБ, яка завжди була «караючим мечом партії». Доки комуністична ідеологія не буде прирівняна до фашистської. Доки не будуть заборонені всі організації, які сповідують ці ідеології і піднімають на свої знамена «вождів», які здійснили жахливі злочини. Доки люди не тільки в Москві, але й у маленьких містечках по всій Росії перестануть ходити по вулицях, названих іменами вбивць і катів, а таких вулиць і площ багато на всій території колишньої імперії червоного фашизму. Необхідно пам'ятати, що кількість жертв комуністичної ідеології значно більша ніж жертв фашистської. І доки не буде викорчувана ця зараза, в Росії не буде майбутнього.

Іван ПРАВДИВИЙ

ДО 295-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ

ПІЗНАЙ СЕБЕ!

16 листопада 2017 р. в Києві відбулась Міжнародна науково-практична конференція «Морально-світоглядне природовідповідне й культуровідповідне вчення Г. Сковороди в сьогоденні», в роботі якої взяли участь науковці, педагоги, митці, музейні працівники, журналісти, представники громадських організацій.

Конференцію проведено в рамках Програми Всеукраїнських Сковородинських навчань «Пізнай себе» і приурочено до 295-ліття від народження (3 грудня) й 223 роковин пам'яті (9 листопада) Григорія Сковороди (1722–1794) – великого українського мислителя-мудреця, педагога, філософа, поета, композитора, музиканта, співака, духовного практика, культурно-освітнього подвижника.

Співорганізатори Конференції: Громадський організаційний комітет з підготовки й проведення Всеукраїнських Сковородинських навчань «Пізнай себе», Інститут генези життя та Всесвіту, Духовно-просвітницький центр м. Києва. За сприяння Міністерства освіти і науки України у роботі Конференції взяли участь учителі української мови й літератури майже з усіх областей України.

Мета конференції – представити досягнення в галузі сковородинознавства та сприяти впровадженню морально-світоглядних педагогічних принципів Г. Сковороди в систему української освіти. Провів Конференцію її ініціатор і автор концепції Сковородинських навчань культурософ Олександер Шокало.

З вітальними промовами до учасників Конференції звернулися співголова Громадського організаційного комітету з підготовки й проведення Всеукраїнських Сковородинських навчань «Пізнай себе» академік НАН України Ярослав Яцків, член Оргкомітету Сковородинських навчань Валерій Решетинський, директор Інституту генези життя та Всесвіту, керівник Духовно-просвітницького центру м. Києва Валерій Решетинський.

Від Інституту літератури імені Т. Г. Шевченка НАН України виступив заступник директора з наукової та видавничої діяльності Сергій Гальченко з темою «Рукописна спадщина Григорія Сковороди».

Від Інституту філософії імені Г. С. Сковороди НАН України та Національного університету «Києво-Могилянська академія» виступив завідувач відділом історії філософії України, професор Сергій Йосипенко з темою «Григорій Сковорода й українська традиція».

Від Національної академії педагогічних наук України виступив професор, академік Георгій Філіпчук з темою «Григорій Сковорода: творення Людини», наголосивши на першочергових завданнях нинішньої освіти.

Музично-духовну спадщину Г. Сковороди висвітлювали кандидати мистецтвознавства Ігор Тилик та Лариса Горенко.

Культурософ Олександер Шокало обґрунтував основу й перспективу морально-світоглядного руху Сковородинства.

Від Інституту модернізації змісту освіти, як головної установи в проведенні Сковородинських навчань, виступив завідувач сектору національно-патріотичного виховання Іван Волик з темою «Всеукраїнські Сковородинські навчання «Пізнай себе» в системі освіти України».

Директор Центру Сковородинознавства Переяслав-Хмельницького педагогічного університету імені Г. С. Сковороди, академік АН Вищої освіти України Микола Корпанюк розповів про традиційні Сковородинські читання.

Директор Коврайського навчально-виховного комплексу «загальноосвітня школа I–III ступенів – дошкільний навчальний заклад» імені Г. С. Сковороди Золотоніської районної ради Черкаської області Людмила Різник розповіла про роботу свого дослідно-експериментального закладу над темою «Школа цінностей та філософського сприйняття світу».

А вчитель української мови й літератури Першої міської гімназії м. Черкас Любов Гафінова поділилася досвідом освоєння філософської й поетичної спадщини Г. Сковороди в шкільній практиці.

Керівник клубу «Дорогами до прекрасного» Національного економічного університету імені Вадима Гетьмана Людмила Рінгіс зробила презентацію своїх знахідок з увічнення українського просвітителя й поета засобами скульптури.

Кінодраматург, член Національної Спілки кінематографістів України Віра Мельник у своїй доповіді «Григорій Сковорода в легендах» розповіла про маловідомі факти з життя Г. Сковороди, які побутують у переказах.

Старший науковий співробітник науково-дослідного відділу «Меморіальний музей Г. С. Сковороди» НІЕЗ «Переяслав» Інна Більченко звернулась до теми діяльності меморіальних музеїв Г. Сковороди в системі соціальних комунікацій.

Ґрунтовні напрацювання українських і зарубіжних сковородинознавців уміщено в збірнику матеріалів конференції.

Музично-вокальну програму «Сад божественних пісень» Григорія Сковороди» й театралізоване дійство представили: Дитячий хор «Либідь» (художній керівник і диригент Лариса Чинчева); заслужений артист України, лауреат всеукраїнських і міжнародних конкурсів кобзар Тарас Силенко; лауреати всеукраїнських і міжнародних конкурсів Галина й Людмила Турчак та композитор, академік НАН України Володимир Широков; співробітники Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав».

Яскравим образотворчим ключем до глибинного світу Григорія Сковороди стала виставка картин художника Генрі Ягодкіна «Григорій Сковорода в портретах».

Завдяки технічному забезпеченню Духовно-просвітницького центру м. Києва велась відеотрансляція роботи Конференції в Інтернеті, що значно розширило її аудиторію.

Оргкомітет Сковородинських навчань

Чорнухінський літературно-меморіальний музей імені Г.С. Сковороди

Музей Григорія Сковороди в м. Переяславі-Хмельницькому

ЗВЕРНЕННЯ

учасників Міжнародної науково-практичної конференції «Морально-світоглядне природовідповідне й культуровідповідне вчення Г. С. Сковороди в сьогоденні» до державних органів України та української громадськості

16 листопада 2017 р. в Києві відбулась Міжнародна науково-практична конференція «Морально-світоглядне природовідповідне й культуровідповідне вчення Г. С. Сковороди в сьогоденні», в роботі якої взяли участь науковці, педагоги, митці, журналісти, представники громадських організацій.

Конференцію проведено згідно з Програмою Всеукраїнських Сковородинських навчань «Пізнай себе» і приурочено до 295-ліття від народження (3 грудня) й 223 роковин пам'яті (9 листопада) Григорія Савовича Сковороди (1722–1794) – великого українського мислителя-мудреця, педагога, філософа, поета, композитора, музиканта, співака, духовного практика, культурно-освітнього подвижника.

Підтримуючи ініціативи конференції, присвяченої 290-літтю Г. С. Сковороди, на якій схвалено великий проект «Григорій Сковорода–300», вважаємо першочерговим здійснення таких важливих підготовчих заходів до 300-літнього ювілею українського генія:

1. З метою урочистого відзначення на державному рівні 300-ліття Г. С. Сковороди необхідно ухвалити відповідну Постанову Верховної Ради України із внесенням Сковородинського ювілейного року до Календаря пам'ятних дат та ініціювати перед ЮНЕСКО відзначення цієї пам'ятної дати на світовому рівні.

2. Спільними зусиллями МЗС України та українських закордонних громад установити пам'ятні знаки в країнах перебування Г. С. Сковороди: Словаччині, Чехії, Угорщині, Австрії, Північній Італії, Німеччині, Польщі.

3. Створити на базі Малої Академії наук України Науково-освітній веб-портал «Григорій Сковорода» з метою висвітлення всієї бази знань про феномен Г. Сковороди: педагогічної, філософської, поетичної, композиторської, музично-співочої спадщини енциклопедиста та здобутків українського й зарубіжного сковородинознавства; ознайомлення української та світової спільноти з усіма аспектами подвижницького життя й культурно-просвітницької діяльності мудреця; популяризація природовідповідного й культуровідповідного морально-світоглядного руху Сковородинства.

4. Підготувати й видати повне академічне зібрання творів Г. С. Сковороди з паралельними текстами – мовою оригіналу та в перекладі на сучасну українську мову.

5. Підготувати й видати фундаментальну Сковородинську енциклопедію, де має бути підсумовано понад двохсотрічний досвід вивчення всіх аспектів Сковородіани в українському й зарубіжному сковородинознавстві та визначено належне місце Г. С. Сковороди в національній і світовій культурах.

6. Створити ґрунтовний навчально-методичний посібник з вивчення творчості й життєвого шляху Г. С. Сковороди для загальноосвітніх закладів.

7. Інтегрувати вивчення філософської й літературної спадщини Г. С. Сковороди на засадах його філософсько-освітньої системи в уроки мови, літератури, історії, природознавства тощо.

8. Увести в навчальні програми музичних закладів України вивчення композиторської, музичної й співацької спадщини Григорія Сковороди.

9. Запровадити музичні програми (концерти хорового, сольного співу та інструментального виконавства) з творів Г. С. Сковороди та творів інших композиторів на Сковородину поезію в Національній філармонії України та інших концертних залах України.

10. Вивести на широку українську сцену драматургію, читану й співану поезію Г. С. Сковороди.

11. Запровадити Всеукраїнський фестиваль дитячого музичного мистецтва «Грицева сопілка».

12. Систематизувати всю наявну фільмографію про Г. С. Сковороду та зняти нові художні й документальні фільми про феномен мудреця для регулярного широкого показу по телебаченню і в кінотеатрах.

13. Систематизувати всю наявну образотворчу Сковородіану (живопис, графіка, скульптура), проводити художні виставки та видавати мистецькі альбоми.

14. Регулярно проводити науково-практичні конференції з метою поглибленого вивчення творчої спадщини Г. С. Сковороди та представлення суспільству досягнень у галузі сковородинознавства.

15. Оформити Класи-світлиці Григорія Сковороди в середніх школах, середніх спеціальних та вищих навчальних закладах з відповідним поліграфічним та Інтернет ресурсом для унаочнення вивчення педагогічної, філософської, поетичної, музично-співочої спадщини, подвижницького життя й культурно-просвітницької діяльності Г. С. Сковороди. Класи-світлиці сприятимуть синтезуванню й освоєнню багатого розмаїття енциклопедичної спадщини Г. С. Сковороди.

16. Створити Меморіальні музеї Г. С. Сковороди в Києві (в одному зі старовинних будинків на Подолі) та в Харкові (в колишньому будинку Є. О. Щербиніна).

17. Щоосені, до дня пам'яті Г. С. Сковороди – 9 листопада, проводити висадку дерев під символічною назвою «Гаї Григорія Сковороди». На основі цієї громадської ініціативи затвердити державну екологічну програму відродження природно-культурного середовища в Україні.

18. Запровадити туристичний просвітницький шлях «Кільце Сковороди» за маршрутом: Київ–Чорнухи–Лохвиця–Лубни–Полтава–Харків–Великий Бурлук–Бабаї–Валки–Сковородинівка–Коврай–Переяслав–Київ.

16 листопада 2017 р.
м. Київ

ПРЕЗЕНТАЦІЯ

МОВА РАДЯНСЬКОГО ТОТАЛІТАРИЗМУ

«Є настільки великі порожні слова, що в них можна ув'язнити цілі народи».
Станіслав Єжи Лец

«Протягом двох-трьох поколінь ми винесли важкий урок глухого матеріалізму, який зробив слово уніфікованим централізованим засобом для передавання інструкцій влади. Слово стало засобом обману, підміни цінностей. Сила його поблякла і в житті, і в мистецтві» – говорив наш видатний філософ сучасності Євген Сверстюк.

Саме про цей страшний для українського суспільства важкий урок та його наслідки для нас – сучасників, йдеться у книзі Лариси Масенко «Мова радянського тоталітаризму», яка щойно вийшла у видавництві Кліо.

Презентація книги відбулась у Національному музеї літератури України якраз у соту річницю більшовицького перевороту – сьомого листопада. На презентації виступили та відзначили надзвичайну актуальність видання: директор Інституту української мови НАН України Павло Гриценко, заступник голови Координаційної ради з питань застосування української мови в усіх сферах суспільного життя при Міністерстві культури України, журналіст, перекладач Тарас Марусик, доктор історичних наук, редактор журналу «Пам'ятки україни», журналіст Ігор Гирич, рецензенти – доктори філологічних наук Євгенія Карпіловська та Пилип Селігей, друзі і колеги Ольга Кочерга та Олексій Сінченко.

Доктор філологічних наук, професор Національного університету «Києво-Могилянська академія» Лариса Масенко розглядає мову радянського тоталітаризму у двох аспектах: як мову великого ошуканства, що створювала світ словесних фікцій, призначених приховувати огидну дійсність, і як мову державного тероризму, антилюдську суть якої розкрито на основі аналізу текстів комуністичних вождів і документів каральних органів. Окрему увагу авторка приділила висвітленню деструктивних явищ у родинних стосунках та безпрецедентній уніфікації національного життя народів СРСР у період панування комуністичного режиму. Видання призначенао не тільки для мовознавців, але й для політологів, соціологів та всіх, хто цікавиться цією темою. Мова тоталітаризму спотворювала мислення людей, вона мала таку рису, як антикомунікативність.

Це була мова наказів, яку люди мали схвалювати або хоча б мовчки сприймати. «Empty language» або «порожня мова». Так західні та американські лінгвісти назвали мову, що утворилась всередині країни, яка виникла на теренах колишньої Російської імперії та назвала себе Радянським Союзом.

У лінгвістичній совєтології, що з'явилася в кінці 40-х років минулого століття, вона отримала багато назв: "тоталітарна", "комуністична", "радянська", "дерев'яна", або "новомова", як у Орвела. Незалежно від назви, її суть незмінна – це мова тоталітарного режиму, який камуфлював свою людожерську суть, створивши для цього окрему лінгвістичну систему.

В тоталітарних режимах мова – це політичне знаряддя. Вона виконує функцію політичного контролю, спотворює та пригнічує здатність людини міркувати над політикою, аналізувати ситуацію, в якій вона опинилася, та уявити, що можна діяти по-іншому. Вона руйнує не тільки здатність людини бути вільною, а й знищує бажання політичної свободи. Мета пропаганди в комуністичних країнах полягала у тому, щоб не просто брехати, а й нищити саму ідею правди в звичайному розумінні цього слова! Тоталітарна мова визначає лінгвістичний механізм увіковічення тоталітарної влади. Це лінгвістичне шахрайство – мова брехні, маніпуляцій, абсурду та імітації. Мова порожнеча. Вона начебто існує і звучить, але нічого не здатна сказати чи пояснити. Комуністична мова була багатомовною системою, на вершині ієрархії якої стояла російська. Значення та смисли в цій мові передавались згори до інших національних мов. Деформаційний вплив тоталітаризму в Україні полягав, крім іншого, ще й у нівелюванні національних особливостей української мови, у «наближенні» її до російської. Тому перше, що зробили країни Центральної та Східної Європи після падіння імперії зла, – позбавились комуністичної мови. Саме так. Позбавитись від російської означало позбавитись мови тоталітаризму. Політичні та інтелектуальні еліти цих країн розуміли – радянська російська настільки спотворена комуністичним наростом, що, як вчасно невидалена злоякісна пухлина, здатна убити весь організм. Декомунізація російської мови, яка тільки почалась після падіння радянської імперії, припинилась після приходу до влади В. Путіна.

Автор книги Лариса МАСЕНКО та модератор презентації – директор Інституту української мови НАН України Павло ГРИЦЕНКО

Сучасна "дерев'яна" російська – це інструмент насадження диктатури, маніпуляцій, маскування та узурпації влади. Наслідок її використання – параліч політичної свідомості. Здається, саме це сталось з сучасним російським суспільством. Мови тоталітарних режимів подібні. Мови, якими розмовляли нацистські режими Європи, за своєю структурою, функцією та смисловим навантаженням ідентичні мові комунізму. Мови, якими звертались до мас Гітлер, Муссоліні та Ленін зі Сталіним, мало чим відрізняються одна від одної. Очевидно, з цієї причини промова Путіна в Держдумі після анексії Криму так схожа на промову Гітлера в Рейхстазі після окупації Судет в 1938 році. Декомунізація, аналогічна тій, що була здійснена в країнах Східної та Центральної Європи, в Україні до кінця ще так і не відбулась, і в мові, зокрема. Прибирання з вулиць пам'ятників вбивцям та катам, що називали себе "комуністами", – це, хоча і вкрай необхідна, але тільки частина роботи. Панування створеного в СРСР комуністичного варіанту російської мови в нашому медійному просторі є надзвичайно важливим аспектом цієї проблеми. Порожня комуністична мова продовжує структурувати реальність в Україні. Ми все ще продовжуємо залишатись в радянсько-російському смисловому полі, користуючись створеними тоталітарним режимом смислами та словами-мутантами. І це є основою для «гібридної» війни, яку веде проти нас путінський авторитарний режим! Дискусія про мови в Україні – це не дискусія про російську мову. Йдеться про потребу позбавитись від мови тоталітаризму та про пошук справжньої української мови. Це полеміка про те, чи перейде українська мова до групи західних мов демократії, чи залишиться в непривабливій компанії радянських. Від влади і громадянського суспільства залежить, чи вдасться Україні покинути табір посттоталітарних суспільств, приречених на повернення в минуле. Повернення в порожнечу…

Георгій ЛУК'ЯНЧУК

P.S.
Серед ознак авторитарної влади:
Диктатура однієї партії, наявність харизматичного вождя, унітарна ідеологія, придушення громадянських свобод, прав людини і будь-якого вільнодумства, терористичний поліцейський контроль, масові репресії, централізація, доведена до апогею...

ДОЧКИ ТВОЇ, УКРАЇНО!

КОЗАЦЬКА БЕРЕГИНЯ

Знаний багатьма людьми жіночий колектив гурт при центральному палаці культури м. Чернівців «Козацька берегиня». Створила колектив у 2000 році Тамара Миколаївна Коваль. У репертуарі хористів дуже багато козацьких та стрілецьких пісень, що нас особливо тішить. І це найбільше стосується людей старшого покоління, бо жили вони саме тими піснями і добре пам'ятають ті козацькі гурти, які були створені раніше. А слова та мелодії цих пісень, як ми кажемо, брали за душу.

«Козацька берегиня» часто відгукується на запрошення виступити перед глядачами. І має вона неабиякий успіх.

Які чудові костюми в наших хористок – берегинь роду козацького. Це надзвичайний колорит, дивовижне розмаїття кольорів вишиваних речей, неповторний буковинський стиль, він різниться один від одного. Кожна хористка має костюм, притаманний тільки тому чи іншому району Чернівецької області. Однаковими є лише великі яскравочервоні хустки, якими пов'язані наші берегині. Як вони їх прикрашають! Однаковим є також взуття – червоні чоботи.

«Козацька берегиня» бере участь у різних конкурсах та фестивалях. Так, гурт побував у місті Збаражі Тернопільської області на фестивалі козацької пісні «Байда». Місто славиться козаками, бо були тут великі героїчні бої за Україну. Також «берегині» побували в с. Вишневець Тернопільської області. Сюди приїжджали до 50 колективів з виступами козацької та стрілецької тематики пісень.

Побувала «Козацька берегиня» і в с. Дороშівцях на відкритті пам'ятника героям УПА, коли туди приїжджав Патріарх Філарет.

Також даний гурт щорічно бере участь у «Пісенному краї Буковини». В місті Чорноморську Одеської області в 2014 році зайняв перше місце.

Побували хористи і в місті Борщів Тернопільської області на фестивалі вишиванок та українського борщу. Таке дійство відбувалося на одній сцені, і це створювало неповторну атмосферу свята.

«Козацька берегиня» була також запрошена і виступала на сцені першого українського каналу у програмі «Фольк-мюзік» чотири рази. Про що схвально відгукувалася ведуча Оксана Пекун. Гурт відвідав з гастролями Єдинецький район Молдавської республіки. Побували вони і в Румунії. Колектив має звання народного аматорського вокального гурту. Велика заслуга в цьому керівника Т. Коваль, а також концертмейстера, заслуженого артиста України О.Жукова. Ніколи не стоїть осторонь і директор палацу культури О. Мадей. «Козацькій берегині» зичимо ще більших успіхів у їхній праці. І нехай зазвучать козацькі пісні ще більше – по всій Україні. Бо козацькому роду – нема переводу!

На цьогорічному огляді аматорських колективів області «Козацька берегиня» підтвердила звання «Народного колективу».

Гурт «Козацька берегиня» радо відгукується на виступи перед учасниками АТО та їхніми матерями. Колектив часто долучається до збору грошей для воїнів АТО.

Ми вдячні славному колективу за те, що радує нас своїм прекрасним співом народних пісень. А хіба є десь пісня краща за нашу – українську?! Так, пісня – це душа народу. І нехай пісня єднає нас всіх надалі. Бо в цьому – процвітання нації.

М. КИСИЛЬОВА

ГОЛОС РОЗСТРІЛЯНОГО ВІДРОДЖЕННЯ

ОД МИНИ МАЗАЙЛА – ДО МІШІ-ҐРІШІ-АЛЬОНИ-КРІСТІНИ...

***Народний Малахій** – 1927*

Не зовсім розумію ідею цього твору. Хіба що у автора був намір показати, як комуно-більшовицька система доводить людей до втрати глузду, до недоумкуватості. До того ж затуманеними, задурманеними зображені не одиниці, а майже більшість членів того неприродного, насильно збудованого суспільства – і сам Малахій, і його дружина з дочками, і Агапія, і санітарка у психіатричній лікарні та й працівники радянської влади не відзначаються інтелектом, а тупо виконують все, що наказують зверху. Та все ж і тут можна надибати досконалі образки тогочасного соціалізму.

Кум

– Як ти можеш за соціалізм, тим паче за кооперацію стати, коли вся вона до останнього гудзика фальшива?

Малахій

– Себто?

– Спокійно! Чому я набрав в єпі радянської матерії й місяць не поносив, як вона полиняла, розлізлась, і це факт, як двічі два?

Сусіди

– А правда! Голубого набереш на косинку чи там на прапор, гульк – а воно вже полиняло, аж біле.

Малахій

(усміхнувся)

– Далі!

Кум

– Чому жінка купила радянського гребінця, нарочито з найкращого сорту, і хоч би сама чесалася, а то ж... (повернувся до всіх, як до свідків). Нінонька, дитя неповинне, ще й волоссячко, як льон (заківали всі головами – мовляв, знаєм). То чому, я питаю, з гребінця зразу аж три зубці випало, і це теж факт?

– Чому нитки гнилі, а панчохи на третій день рвуться, чом у бані не так чисто, як колись було? І лікаря не докличешся, хоч тричі помирай?

Єдине, що у цій п'єсі можна побачити позитивного, це несміливе бажання згадати про українську мову.

Малахій

– Заодно приносьте й мову українську. Чи знаєте, між іншим, чого наша мова у порога віки вистояла? Бог про неї забув, як мішав язики на вавілонській башті. Крім того, дух святий зійшов на апостоли всіма мовами, забув тільки про нашу українську. На це РНК звернув уже свою увагу.

***Патетична соната** – 1929*

Батько. «Тридцять першого. Більшовики пишуть, що державних меж взагалі не треба. Вони за Інтернаціонал. Це значить, і Україна без меж? Та як їм не соромно!» Треба розтлумачити їм, в чім справа і що таке Україна. Обов'язково! (Читає). «Першого. Завтра Великдень. Думаю, чи потрібен тепер Україні Бог? Думаю, що коли й потрібен, то тільки свій, український. Інакший зрадить або одбурить».

Батько. Хм... Он росіяни – цілого Глинку у нас украли та й кажуть, що їхній Глінка! Та який він Глінка, коли він Глинка! Прізвище українське! Українець! Ну, та тепер не дамо! Не дамо, Маринко, не дамо! Ні півглинки, ні вуглинки! Ось піду я зараз вулицями, під церкви піду, де тільки є люди, агітувати й проповідувати за вільну нашу Україну. Бо кожний тепер українець мусить, лягаючи, в голови класти клунок думок про Україну, вкриватися мусить думками про Україну і вставати разом з сонцем з клопотами про Україну. Відбудуємо – тоді за Інтернаціонал, Ось як, а не так, як ви пишете, товариші більшовики! Бо хіба ж може бути Інтернаціонал без України, без бандури?!

Ступай. Вийду навстріч і скажу, нагадаю святі й соціальні слова: обніміте, брати мої, найменшого брата!..

Марина. Кому? Більшовикам? Бандитам? Бидлові, що реве од крові і трощить наші найкращі ідеї? (Заслоняє вікно).

Ступай. Принаймні по-українському звернувся: «Збирайся на смерть», а не «Готовься к смерти». Матрос! А генерал Пероцький скоріш сам собі смерть заподіє, ніж промовить слово українське. Ні, найкращий спільник той, хто мову нашу розуміє і по-вкраїнському говорить.

Вона. Ви не шуткуєте? Скажіть, хто ви тепер? Якої нації? Де ваша нація?

Я. Моя нація тепер там, де клас. Де клас пригноблених, там і буде моя нація.

Вона. Ми не жили, зрозумійте ж ви, національним життям, ми ще не дихали, ми не творили, ми ще не знаємо, хто ми і де наш власний шлях історії, а ви пропонуєте зректися себе заради соціалістичних експериментів і бути матеріалом для лабораторії. Яка трагедія!

***Вічний бунт** – 1932*

Конторник. Щоб догнати й перегнати, потрібні калорії. Бодай фізіологічний мінімум...

З мене все списали, весь належний мені цукор, думаю. Другий місяць не одержую ж. Це значить, 29,9 калорій з мене геть. Хліба дають 300 грам, недодають 202 калорії, м'ясо-риби не дають – геть 213 калорій. Отже, з мене, так би мовити, щодня позичається на індустріалізацію – 444,9 калорій.

Не солодко, справді, бо немає цукру, проте не гірко, бо немає й перцю.

Ромен. Село! Село на нашій Україні сливе таке, як і було – село! Такі ж хатки і ті ж млинки, хіба що менш їх стало – млинів та церков. Церква, правда, не ремонтована – антирелігійний прогрес. Але сільбуд ще довш не мазаний, брудний, обшарпаний! Село! До найближчої лікарні тринадцять кілометрів, в кооперативі нічого немає, крім трьох пар чобіт, правда, як брали хліб, то привезли дещо мануфактури на принаду! – горілки та пудри, більш нічого нема.

Ромен. Так-так... Я справді забув про колгосп край села, за убогенький колгосп з нашими здохлими тракторами, з катаральним радіо і з мрією ста сорока членів про три пари чобіт, що в кооперативі.

Дівчина. А вам що? Уже не подобається, що Гайка з незаможниками одкопали сім ям кулацького хліба? Понад 3000 пудів хліба?

Ромен. Мені не подобається, що на той рік хліб закопають глибше. Так глибоко, що навіть Гайка його не побачить і не докопається. Хліб треба купувати, а не копати...

Ромен. Що не кажіть, громадство, а таки товариші з города нам дуже допомагають працювати: то прийдуть шефи у труби заграють, то промову котрий скаже, як говориться, ділом і словом. От і зараз товариші нам допомогли: хліб забрали, а нам промову сказали, а в промові й правда є. Бо таки справді попи нас, християн, одурили. Першим християнам сказали, що прийде Христос незабаром, в скорому часі, другим і третім – через тисячу літ, а вже нашим дітям і батькам, – що прийде, а коли – то «сіє незвісно». Боюся тільки, щоб так само у вас не вийшло з кооперативними чоботами, як у них – з Христом. Будуть чоботи, а коли – «сіє незвісно».

Ромен (істерично). Аби ж дехто! Ціла країна! Спотикається. Учора було мило – сьогодні не стало. Мила нема! Без мила будуємо соціалізм. Доля жінки, правда, змінилась – то була прикута до печі, тепер до черги в це-ер-ках.

Гість (*німецький робітник, який приїхав на завод для обміну досвідом.*). Was ist das – tsche-ret?

Ромен. Черги!

Другий. Que ce que sest tze-er-ca?

Ромен. Це-ер-ка. Бракує всього! Мало! Тісно! Дорого! Все у нас дороге, крім людського життя. Атрофуються вищі почуття: згорів робітник – цех працював, привезли махорку – збігся весь цех. Далі кілька слів про наші досягнення. Коротко. Вони у нас великі й високі, але їх, по суті, нема. Це парадокс, але це так. Наші досягнення – це великі споруди, вони – як єгипетські піраміди, але користі з них, як з єгипетських пірамід. Я скінчив.

***Прощай село** – 1933*

Ільченко. Ну гаразд! Нехай мені од революції довіку тепер буде – ні. До смертної межі. А тобі за віщо, молодая зміно? От ти був у піонерах. Три роки вибігав...

Мотрона. Батькові вибивав очі колишнім хазяйством. Хату хотів спалити за те, що краща на кутку, попа в хату не пускав...

Оксана. І не вірю я тепер ні в бога, ні в чорта, ні в духів, ні в позадухів.

Пархімча. Так! Агрошколи й досі нема. Парк садили – посох. Будували баню – розвалилася, це так. Але суцільна колективізація – це така справа, що не треба й бані.

Оксана. Це така історія була – не треба й роману. Як почали складатися в колгосп та тільки коні звели, аж тут хуга. Б'є, мете, мороз з отакими очима. Трусяться наші конячки, мерзнуть, ...ребра – як щаблі в драбині, а що очі, то вже така туга в них, така печаль, що хто ж ми такі після цього? Клас чи підчихвости кулацькі?» То насилу переконали, що які ж то ми ще сучії сини, що навіть стайні не можемо поставити! Ну, й заходилися. Цегла була, то стіни скоро склали. А кинулись дерева – нема!

Так ми тоді що? Дві хати порожні стояли у райзу з розкуркулених. Дак ми до тих хат уночі: нишком підкотилися і до ранку вибрали все дерево. Найняли майстра, посточували, погемблювали. Знайшли, пишемо, до райзу, давай нагороду. Приїздить, дивиться – справді дерево. «Яку ж я вам дам нагороду?» Отам, кажемо, на хуторі дві розкуркулені хати. Дерево вже хтось покрав, то одпиши нам цеглу.

Малим хлопчиком я бачив як крали для колгоспу дерево з нашої стодоли. Було пополудні літнього сонячного дня. Я сидів на порозі хати, коли раптом почув гамір і побачив, як на наше подвір'я в'їжджає кілька возів з людьми. Здебільшого то були мешканці нашого села. Вони кинулися поспіхом та, як мені видалося, дуже охоче розбирати нашу величезну стодолу. Мати в той час виконувала свій "святий обов'язок" на колгоспному полі. Батько був на роботі на державних ставах, а сільська голота за наказом колгоспного керівництва завзято розбирала недавно побудовану батьком споруду з наміром украсти її для колгоспу. Шпіцери в Нижній Лукавиці – мій батько та його брат Семен – належали до заможних господарів, але «другі москалі» розорили їх до нитки. У батька забрали поле, коня, реманент, посівне зерно і картоплю, сіно, солому, навіть матеріал для будівництва нової хати. А тепер забирали стодолу. Хтось повідомив батьків. Першою прибігла мати, почала плакати, просити, лементувати. Прийшов і батько, взяв у руки вила і тихо сказав: «Забирайтеся звідси!». Голодранці немов справжні злодії – що встигли повантажити на вози, те вкрали і кваплива покинули наш двір. Із залишків стодоли батько побудував хату, яка стоїть донині.

Дмитрик (хапаючи повітря). Скажу!.. От ви з центру, то якої я справді ідеології, зрозумієте, коли я скажу, що мій батько в сю ніч заховав золоті гроші, персні тощо. Я ніколи не знав, що у нас, тобто в нього, є золото і що він ховає, а сьогодні вночі підгледів. Як повернулися од вас та лягли, він, чую, каже мамі, що тепер ті гроші небезпечно вдома ховати, треба в Мотрони... А я подумав, які ж гроші? Коли бачу, мама засвітила світло, – золоті. Він поніс їх до вас, себто до Мотрони... А я за ним назирці, нишком, і бачив, де вони ховали... У вікно бачив...! Я ще вночі хотів вам про це сказати, та вас довго вдома не було. Потім побіг додому, чи не ховають ще чого.

Ось вам і рідний український Павлик Морозов!

Оксана. А друге, ухвалили ми перебороти в собі всю релігію і сьогодні, зараз попалити всі ікони. Позносити всі на майдан до церкви, скласти в кучу й спалити. Уже й по хатах агітувати та збирати пішли...

Марко. Товаришко бабо Оксано! Та нам зараз треба людей сколективізувати, коней позводити, реманент поввозити, насіння, а не ікони. На біса вони? Після попалимо! Після!

Оксана. Я не нова. Уже за шістдесят, та у мене мислі нові, діду! Новими думками цвіту.

Дивина та й годі! Звідки у людей, навіть похилого віку, появилася така ненависть до церкви, до релігії, до Бога? В чому секрет комуністичної пропаганди, яка змогла за короткий час так «перекувати» людей? Мусимо констатувати, що влите в душі батьків, дідів, прадідів комуно-більшовицьке зло глибоко осіло в підсвідомості і робить свою чорну справу й у наші дні.

Рано-вранці край села вирядились в дорогу дві партії люду: одна під проводом Марка виселялася на новий колгосп, другу, невеличку, де стояли Зосим, Ільченко, Мотрона, виселяли за межі УРСР.

Отак! Не бажаєш йти до колгоспу – ПРОЩАЙ СЕЛО в Україні, ЗДРАСТУЙ Сибір або, в кращому випадку, степи та пустині азіатських територій.

***Мина Мазайло** – 1929*

(комедія)

Мина і його сім'я, опріч сина Мокія, рвуться поміняти прізвище Мазайло на «благороднішe», хоч би Мазалов і відректися від свого батьківського, козацького минулого. Прагне Мазайло вчинити так, як тоді модно було поступати серед більшовиків: Джугашвілі став Сталіним, Бронштейн – Троцьким, Зільберштейн – Богдановим, Розенфельд – Каменєвим... і таких були сотні або й тисячі. Отож і наш хохлуйчик вирішив «облагородитися». Оскільки син Мокій був проти, то сім'я Мини викликала з Росії на допомогу примітивно-яру шовіністку тьотю Мотю. Брат Мини Тарас занурений у козаччину і не приймає такої українізації, яку тоді розпочали українські комуністи, а хоче сам не відає чого. Своєю поведінкою він фактично допомагає тьоті Моті – на жаль, так завжди було в нашій історії, коли Україну кожен бачив по-своєму і тим дуже спритно користали вороги нашої мови, культури, незалежності.

Рина *(дочка Мини Мазайла).*

– От на! А папа не те що од Мокія *(син Мини Мазайла)* укрмови слухати не хоче, а навпаки – наше малоросійське прізвище змінити хоче і вже напитує собі вчительку, щоб могла навчити його правильно говорити по-руському, наприклад, не «сапоги», а «спаґі»... А Мокій не тільки не зна про це, а навпаки – мріє, ти розумієш, мріє до нашого прізвища Мазайло додати ще Квач.

А папа ще зранку пішов до загсу на вивідки, чи можна змінити прізвище і чи має він право заставити Мокія, ти розумієш? Мама пише секретного в цій справі листа до тьоті Моті в Курськ, щоб тьотя Мотя якнайскоріше приїхала.

Мазайло.

– І раптом – перед очима (у загсі) якесь писане оповіщення... Список осіб, що міняють своє прізвище. Минько Панас на Мінервина Павла. Вайнштейн Шмуель-Калман-Беркович на Вершиних Самійла Миколайовича, Засядь-Вовк на Волкова, Ісидір Срайба на Алмазова.

Рина.

– Було б попросити і нам Алмазова.

Далі жінка і дочка навввипередки:

– Сіренєв! Сіренський!

– Розов! Де Розе!

Закінчення. Початок в минулому числі.

– Тюльпанов!
– Фон Лілієн!
Мазайлиха.
– З Мокієм що робити?
Мазайло.
– Заставлю! Виб'ю з голови дур український! А як ні – то через труп переступлю. Через труп!
Тьотя Мотя.
– Не бачили, не читали? «Харків» – написано. Тільки що під'їхали до вокзалу, дивлюсь – отакими великими літерами: «Харків». Дивлюсь – не «Харьковъ», а «Харків»! Навіщо, питаюсь, навіщо ви іспортілі город?
Дядько Тарас.
– Нехай ми шовіністи, нехай... Проте ми расєйщини в нашій мові ніколи не заводили, а ви що робите? Є слово «універсал», а ви «маніфеста» заводите, є слово УНР, а ви УСЕРЕР пишете? Рідне слово «пристрій» ви на «апарат» обернули. Українізатори!...

Так дядько Тарас критикував українізацію 1920–1930 років. Виходить, краще ніякої українізації, аніж така, що чимсь трохи не до вподоби дядькові Тарасу.

Тьотя Мотя.
– Всі козаки говорили по-русскі. Донські, кубанські, запорозькі. Тарас Бульба, Остап і Андрій – і я не знаю, як дозволив наш харківський Наркомос виступати їм і співать по-українському, та ще й де?.. У городській опері. Єто ж просто безобразіє!
Дядько Тарас.
– Тарас Бульба?.. Ніколи в світі! Тільки по-вкраїнському! Чуєте? виключно по-вкраїнському...
Тьотя Мотя.
– Отак ви скоро скажете, що й Гоголь говорив по-вкраїнському, що й Гоголь ваш?...
Дядько Тарас.
– Він не говорив, але він... боявся говорити. Він – наш.
Мокій до батька.
– А твоя теорія, що українська мова є австріяцька видумка, була теорією російських жандармів і царського міністра Валуєва... Ти – валуєвський асистент, папо!
Тьотя Мотя (урочисто).
– Харківський окрзагс на підставі Кодексу законів про родинну опіку та шлюб оголошує: громадянин Мина Мазайло міняє своє прізвище Мазайло на Мазєнін.
Рина.
– Тьотю, яка ж радість!..

Микола Куліш означив п'єсу Мина Мазайло «комедія», хоча то є справжнісінька трагедія. Адже українець зрікається свого роду-племені і пнеться стати великоросом. Трагедія ще й в тому, що мазайли на нашій землі не переводилися протягом московитсько-комуністичного панування, насичена мазайлами-мазєніними й Незалежна Україна. Незважаючи на те, що Росія веде агресивну війну проти України, загарбала частину наших земель, теперішні мазайли-кацапчуки напевно інстинктивно вважають, що «війна війною», а москалеві все одно треба догоджати, і далі розмовляють мовою ворога-окупанта (приходять на пам'ять іронічні слова М.Гоголя: «Ні, не встанемо, матінко!»). Вбитий віками у підсвідомість непереборний страх перед нащадками угро-монголо-фінів не дозволяє багато кому з українців стати самим собою і повернутися до віри й мови своїх предків.

Все ж час бере своє і ті, на перший погляд безнадійні русскоязичні малороси, врешті зрозуміють, що навіть останній москаль-п'яниця ніколи не вважатиме їх за свою рівню, а матиме їх за малоросів, хохлів, рагулів і що в них залишається лише єдиний шлях – стати повнокровними українцями, шанувати свою мову й культуру, пишатися своїм багато тисячолітнім минулим і тільки так стати гідними громадянами планети Земля.

Василь ШПІЦЕР

 ЗДОРОВ'Я НАЦІЇ

ЧАС НЕ ТЕРПИТЬ:

від вимирання Київщину рятуватиме Академія медичних наук?

Наталка ПРУДКА

ЧИ ГОТОВА ВЛАДА КИЇВЩИНИ ПЛАТИТИ ЗА ВИСОКОКВАЛІФІКОВАНІ МЕДИЧНІ ПОСЛУГИ?

На Київщині склалася загрозлива демографічна ситуація через високу смертність та низьку народжуваність. Якщо терміново не будуть запроваджені сучасні технології лікування, то кількість пенсіонерів скоро зрівняється з кількістю працюючих. Щоб запобігти високій смертності в столичному регіоні, між Національною академією медичних наук України (далі – Академія) та Київською обласною державною адміністрацією (КОДА) в листопаді був підписаний договір про співробітництво. Президент Академії Віталій Цимбалюк пообіцяв забезпечити висококотехнологічну медичну допомогу в профільних академічних закладах України важко хворим пацієнтам. Але для цього потрібно спрямувати фінансові потоки місцевих бюджетів на розвиток високопрофесійної медичної допомоги. Тому доведеться вгамувати апетити місцевих чиновників, корупційні хитросплетіння яких часто працюють на поповнення власних кишень.

«Переважна більшість інститутів Академії мають потужні лікувальні бази, де щорічно надається висококваліфікована спеціалізована медична допомога (стаціонарна і консультативна) сотням тисяч хворих з різних регіонів України, в тому числі й з Київщини», – розповів Віталій Цимбалюк. Проте академічний лікувальний ресурс не використовується на повну силу через відсутність належного фінансування, адже в державній скарбниці закладено в рази менше коштів, ніж цього потребує дійсність. Якщо ж на організацію лікування залучити кошти місцевих бюджетів – а це додаткові мільярди гривень, тоді можна зупинити високу смертність, а відтак, поступово змінити демографічну ситуацію в Київській області. Керівники місцевих рад повинні змиритися з тим, що за висококваліфіковані медичні послуги тяжко хворим мешканцям міст та сіл Київщини потрібно платити з власного бюджету.

«Ми констатуємо дуже тривожну тенденцію депопуляції мешканців області і боремось за кожне життя, особливо людини працездатного віку, тому що соціальне навантаження на працюючих зростає дуже стрімко. Збільшення народжуваності, продовження тривалості життя, скорочення смертності – це пріоритет облдержадміністрації», – переконує голова Київської обласної державної адміністрації Олександр Горган. Чи дійсно слова губернатора не розійдуться з ділом, покаже час.

На Київщині планується створити найсучасніший перинатальний центр для організації медичної допомоги матерям та новонародженим. «Ще в 2012 році, коли створювалася перинатальна служба в Україні, до цієї роботи була залучена Академія і наш інститут. Ми написали всю нормативно-правову базу, і тепер куруємо всі центри – їх було 13, а зараз менше, тому що відпали Донецький, Луганський та Кримський центри. У нас є досвід і ми готові разом з командою облдержадміністрації будувати хороший перинатальний центр в Київській області. Це наші плани, а на сьогодні двері відкриті для самих тяжких хворих вагітних та важко хворих дітей в нашому центрі охорони здоров`я матері і дитини з перинатальними послугами», – повідомив директор «Інституту педіатрії, акушерства та гінекології НАМНУ» Юрій Антипкін. – Одними із перших кроків у реалізації партнерства розглядається програма з профілактики здоров'я підростаючого покоління та молоді».

СМЕРТНІСТЬ ПЕРЕВИЩУЄ НАРОДЖУВАНІСТЬ

На Київщині проживає понад 1,7 млн людей. Влада б'є на сполох: смертність сільського населення столичного регіону на 64 відсотки перевищує показник смертності міського населення. Народжуваність в селі також відстає від міста на 4,5 відсотка. Характерно, що чоловіки помирають в рази частіше, ніж жінки. За даними Головного управляння статистики у Київській області, середня тривалість життя чоловіків – 66 років, жінок – 71 рік.

На початок 2016 року сформувалася деформована статева структура населення Київщини: кількість жінок – 53,8 відсотка, а чоловіків – лише 46,2 відсотка. Звісно, за таких перекосів годі й сподіватися на зростання народжуваності. Більш детально про демографічні виклики та занепад в системі охорони здоров`я можна прочитати на сайті Київської облдержадміністрації, де розміщено документ «Основні показники здоров`я населення та використання ресурсів охорони здоров`я в Київській області за 2016 рік».

Змінити ситуацію на краще, тобто, запобігти недугам, можна за умови належного обстеження та лікування населення. Відомо, що Україна очолює рейтинг смертності серед європейських країн через «епідемію» інсультів, інфарктів та інших серцево-судинних захворювань і Київщина не стала виключенням. За даними Європейського співтовариства кардіологів, українські чоловіки відносно молодого віку (30–44 роки) помирають у шість разів частіше, ніж їхні однолітки з країн ЄС. При цьому середня тривалість життя в Україні на 10-15 років нижча, порівняно із Заходом.

КУДИ ПІДУТЬ ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ?

З огляду на фінансову децентралізацію, в містах і селах Київщини, як власне і в усій Україні, формується достатньо ресурсів для того, щоб платити лікувальним закладам за висококваліфіковану медичну допомогу, але спочатку потрібно зупинити їх безконтрольне використання чиновниками на місцях.

Довідка

У планах Міністерства охорони здоров'я – кардинально змінити механізм фінансування медицини: замість старої радянської системи Семашко, в основі якої лежить фінансування «ліжко-дня», тепер кошти будуть надаватися на лікування конкретного пацієнта. Тобто скільком людям надали допомогу – стільки коштів отримає мед заклад. Гроші на рахунки закладів охорони здоров'я надходитимуть від держави, місцевих бюджетів, страхових компаній та пацієнтів.

«У Київській області склалася загрозлива тенденція у зв'язку з тим, що відбувається позитивне зростання надходжень до бюджетів усіх рівнів. Якщо раніше коштів було мало, то, відповідно, їх вистачало лише на «косметичні» ремонти закладів охорони здоров'я. І тоді не було ніяких планів, наприклад, з переобладнання рентген кабінетів. Зараз же гроші почали з`являтися в кожного голови райдержадміністрації, в кожного мера міста обласного значення. І вони (місцеві керівники. – **Ред.**) починають формувати власну програму модернізації своїх лікувальних закладів. Це роблять не спеціалісти галузі, а чиновники, а у них підхід інколи доволі сумнівний, не кажучи вже про те, що часто й мотиви не зовсім законні. Все це дуже схоже на самолікування», – розповів губернатор Київщини Олександр Горган.

За його даними, часто на місцях, без належного обгрунтування представники влади наполягають на необхідності купувати дорогі комп'ютерні томографи. «Між якими якісними альтернативами ви робите вибір? На це питання немає відповіді в більшості випадків. Коли я бачу плани щодо покращення оснащення лікувального закладу, позиції дуже незрозумілі. Цього року новопризначена голова департаменту охорони здоров`я Алла Арешкович починає всіх закручувати в певну канву системності прийняття цих рішень. Зараз ми дивимося: якщо хтось хоче купувати обладнання, то такі рішення повинні випливати з певного стратегічного бачення, яке ми також повинні виробити. Я в цьому дуже на вас (Академію – ред) розраховую», – заявив під час офіційної церемонії підписання вищезгаданої угоди Олександр Горган.

Хочеться вірити в щирість намірів губернатора. Проте не варто забувати, що зовсім недавно його звинувачували в тому, що він покликав одіозну Аллу Арешкович на посаду голови департаменту охорони здоров'я КОДА. В пресі відверто натякали: «…залишається лише здогадуватися з якою метою її туди покликали». Губернатор Горган призначив її головою департаменту попри заборону від Міністерства охорони здоров'я.

ОДІОЗНА АРЕШКОВИЧ: СВІТОЧ МЕДИЦИНИ ЧИ РЕВАНШ МЕДИЧНОЇ МАФІЇ?

На початку 2017 року Алла Арешкович була визнана переможцем конкурсу на підсумковому засіданні комісії на посаду глави департаменту охорони здоров'я КОДА. Однак сісти в крісло вона довго не могла, адже відразу після оголошення результатів конкурсу навколо персони Арешкович розгорівся скандал. Одні запевняли, що вона – світоч медицини (колись була заступником директора Інституту ім. Амосова, а згодом займала керівні посади в КМДА за часів Януковича – ред), інші запевняли, що під час революції вона здавала майданівців Беркуту прямо зі столичних лікарень.

Звинувачуючи Арешкович в пособництві колишньому режиму, проти її призначення виступило й Міністерство охорони здоров'я. Губернатор Київщини Олександр Горган декілька разів просив МОЗ дозволити Арешкович приступити до роботи, але отримував відмову. Хоча відповідно Закону про місцеві держадміністрації, Горган зобов'язаний був отримати це узгодження і без нього не мав права призначати Арешкович.

Довідка

Стаття 11 Закону про державні адміністрації: «Керівники структурних підрозділів місцевих державних адміністрацій призначаються на посаду та звільняються з посади головами відповідних державних адміністрацій за погодженням з органами виконавчої влади вищого рівня в порядку (1374-99-п), що визначається Кабінетом Міністрів України».

Але не отримавши погодження від МОЗ, Арешкович таки зайняла вищезгадану посаду керівника. В пресі відразу ж нагадали, що раніше, потрапивши на керівну посаду в КМДА, вона почала організовувати сумнівні тендери. Чи справедливими були ті звинувачення, питання до правоохоронних органів . Тепер важливо, якими будуть її дії на посаді керівника обласної охорони здоров'я. Губернатор переконує, що Арешкович фахово розвиватиме галузь медичних послуг Київщини:

«Все, що стосується стратегічного бачення модернізації лікувальної галузі, я буду радий, якщо Алла Олександрівна (Арешкович) знайде можливість опертися на компетенцію Академії і тоді ми трансформуємо її (компетенцію) в примітивні директиви для чиновників нижчого рівня. Я щиро розраховую, що ви (Академія) станете нам сильним партнером і, може, ми навіть ризикнемо грати першим номером щодо певних ініціатив і новацій, які я матиму можливість оголошувати і на урядових засіданнях, і в спілкуванні з главою держави», – запевнив губернатор президента Академії Віталія Цимбалюка.

В коментарях Алла Арешкович пообіцяла, що приблизно через півроку вона розповість нашому виданню про перші реальні кроки в налагодженні співпраці з Академією для подолання проблем через відсутність якісних медичних послуг. «Було б недолугою практикою зі сторони галузі охорони здоров`я не використати український потенціал тих умів, які є в Академії. Зрозуміло, що на розвиток третинної (спеціалізованої. – **Ред.**) медичної допомоги необхідні колосальні кошти для Київської області та інших регіонів – потрібні мільярди гривень, щоб розвинути цей напрямок. Але з урахуванням того, що парламент вже ухвалив закон №2002, який впровадив фінансування медичної послуги, він дав нам можливість використати ресурс Академії, який Україна копила десятиліттями, розвиваючи таку потужну інституцію, як Національна академія медичних наук», – розповіла Алла Арешкович.

Закінчення на 16-й стор.

ЗДОРОВ'Я НАЦІЇ

ЧАС НЕ ТЕРПИТЬ...

* * *

Президент Національної академії медичних наук України Віталій Цимбалюк:

– Якими будуть перші кроки співпраці Академії з Київською облдержадміністрацією?

– Перші кроки ми зробимо у вирішенні проблем серцево-судинної патології та створення перинатальної служби для надання допомоги матерям та новонародженим. Найбільша смертність в Україні – через серцево-судинні хвороби: чим швидше ми доставимо цих пацієнтів, скажімо, в Інститут Амосова – а це потрібно зробити протягом години, тим більший шанс, що ми врятуємо життя. Також потрібно створити на Київщині перинатальний центр – щоб знизити материнську та дитячу смертність. Договір про співпрацю та партнерство між Академією і КОДА підписано з однією метою: потрібно реально допомагати людям.

– Але ж для цього потрібні кошти, яких не вистачає в державній скарбниці?

– Так, їх не вистачає, тому так важливо об`єднати весь ресурс, що є на сьогоднішній день. Якщо зараз обласні та районні центри почнуть витрачати свої мізерні кошти на закупівлю вартісного обладнання та підготовку спеціалістів, то пройде час, а це чиясь біда, чиясь хвороба і, можливо, чиясь смерть, не дай Бог. Але з огляду на те, що в Україні вже давно працюють науково-лікувальні інститути, тому доцільно буде максимально використати їх ресурс та можливості.

– А чи дозволяє пропускна спроможність наших науково-лікувальних інститутів в повній мірі забезпечити допомогу пацієнтам з Київської та інших областей?

– Спроможність велика. Київська область може бути спокійною. За рік академічні інститути роблять близько 150 тис оперативних втручань, з них 81 тис. – це найскладніші операції на серці, мозку. Такі операції можуть робити лише в наших закладах, де забезпечується світовий рівень якості.

– З 1 липня Кабінет міністрів обіцяв спільно з Національною академією медичних наук запустити експериментальний проект з протидії «епідемії» інсультів, інфарктів та інших серцево-судинних захворювань. Як просувається цей проект, чи справдилися очікування науковців від реалізації оголошених планів?

– Цей пілотний проект, в якому планували задіяні чотири столичні науково-лікувальні інститути – імені Ромоданова, Шалімова, Стражеска й Амосова – поки що не запущений, тому що до цього часу Міністерство охорони здоров`я не затвердило методику розрахунку вартості медичних послуг.

– Здається, таких методик було п'ять чи навіть шість?

– Так, було шість варіантів. Ми порахували по одному варіанту, потім по другому, а зараз рахуємо вже по третьому. Але МОЗ до цього часу не затвердив методику, хоча мені здавалося, що для пілоту достатньо було б використати любий з цих варіантів.

У чому смисл реформування МОЗ? У тому, що кошти йдуть за пацієнтом. Ідея дуже правильна, але я б сказав більш точно: кошти повинні йти з пацієнтом. Тому що, розумієте, приходить пацієнт в любий заклад з якоюсь певною патологією, а в цьому закладі коштів нема, а йому, скажімо, треба надати стенти для хірургічного втручання, а їх нема. Значить, треба чекати, тоді як хворого потрібно терміново оперувати. Тому кошти повинні йти разом з пацієнтом. Але виникає дуже складна ситуація: хворий чекає 2–3 дні, а його з інфарктом не можна залишати на 2–3 дні. Тому тут є над чим подумати.

Сама по собі ідея реформування дуже правильна, але чи зможе наша держава повністю взяти на себе повне забезпечення всіх пацієнтів? Це є велике питання. Тому ми люди прагматичні в Академії, багато років працюємо в цих закладах і вирішили порахувати: а скільки ж буде там пацієнтів з інфарктами, з пухлинами головного мозку, з травмою і на підставі цього розрахувати, скільки ж буде вартість послуги і скільки потрібно загалом по державі закласти коштів. От чому ми почали цей пілотний проект.

– В Академії вже є ці розрахунки?

– Так, є. Зараз дехто навіть критикує Академію, що завеликі ціни поставили. Ми їх ще перераховуємо, але це реальні ціни. Чомусь коли ми говоримо, що потрібно вводити європейські чи американські стандарти лікування, забуваємо про те, що й ціна має бути така, як там. Якщо ви хочете лікувати за західними стандартами, так там найменш складна нейрохірургічна операція коштує 15 тис євро. А коли ми порахували вартість операції в межах однієї тисячі євро, лікуючи наших пацієнтів по їхніх стандартах, то кажемо, що це багато. Тут є великий дисонанс.

– Так, згодна. Але ж коли Ольга Богомолець оприлюднила вартість деяких операцій до 280 тис. грн, у більшості це викликало шок. Зрозуміло, що в державній скарбниці не вистачить грошей для всіх на такі операції, тому вони ніколи не будуть проплачені. У більшості пацієнтів також немає таких коштів.

– З огляду на те, що наша ланка медичних послуг – це третій рівень, то він почнеться з 2020 року, а з 2018-го почнуться реформи у первинній ланці. Так от за цей період ми хочемо показати, скільки держава в дійсності повинна витрачати коштів на лікування. І чи це мають бути кошти лише державні, чи, можливо, треба думати про те, як залучити кошти страхових компаній. Частину фінансування мають забезпечити директори тих закладів, де працюють їх люди. Не виключена можливість ще якихось інших форм фінансування. Я теж дуже сумніваюся, що у держави на сьогоднішній день хватить коштів забезпечити таке фінансування. Якби дійсно вистачало цих коштів, то система Семашко і сьогодні була б ефективною і не треба було б нічого міняти. Але ж вона виявилася не ефективною, тому що коштів не вистачає, і люди вимушені самі платити за медичні послуги. От ми й хочемо реально порахувати, скільки коштує оперування хворого з певною патологією. Ці суми міняються, ви самі розумієте, що вартісні оперативні втручання, які роблять в Європі, вже давно пораховані.

– Шокуюча для України вартість операцій, скажімо, в 280 тис. грн (більше $10 тис), це ж не ціна для Європи?

– Так, це стільки коштують операції в Україні з використанням найновітніших технологій, але ж це не європейська ціна – за кордоном такі операції коштують значно більше – $50–60 тис.

Наталка ПРУДКА

Закінчення. Початок на 15-й стор.

ТУРНІР

ДОСВІД ПРОТИ МОЛОДОСТІ

У спортивному залі Вишгородської ДЮСШ (дитячо-юнацької спортивної школи) пройшли змагання з особистої першості з настільного тенісу серед дорослих, присвячені 75-річчю створення Української Повстанської Армії.

Як і годиться, турнір розпочався з виконання Державного гімну «Ще не вмерла України…». Учасників змагань привітала секретар Вишгородської міської ради Тетяна Бражнікова.

На змагання нашого міста завітали тенісисти зі столиці: першорозрядники Андрій Обіщенко і Віталій Григор'єв та кандидат у майстри спорту з м.Житомира Олександр Ковчан. Всього участь у змаганнях взяли двадцять спортсменів.

Турнір проходив за коловою системою з визначенням усіх місць. Поєдинки складалися на попередній стадії змагань з 3-х сетів, а у фінальній частині з 5-ти сетів.

Після 4-х годин напруженої запеклої боротьби до фіналу потрапили Сергій Грабчак, Ігор Ярмоленко, Ігор Грищенко – всі вихованці колишньої Вишгородської міської тенісної школи та Василь Кондратенко. Фінал змагань був напружений, захоплюючий. Досвід проти молодості.

Минулорічний чемпіон Кондратенко зустрічався з минулорічним бронзовим призером Ігорем Грищенком. Настільний теніс – це той вид спорту, де, аби здобути перемогу треба проявити такі риси характеру, як бійцівські якості та волю до перемоги, що і побачили глядачі під час фіналу. Цікавий і напружений поєдинок приніс перемогу Ігорю Грищенку з рахунком 3:2.

В зустрічі за третє місце перемогу виборов Сергій Грабчак.

Турнір пройшов за підтримки Вишгородського міського голови Олексія Момота.

Призери турніру нагороджені дипломами та медалями, а всі учасники – пам'ятними сувенірами.

Отже, турнір пройшов на високому організаційному рівні, а для юних тенісистів, це був справжній майстер-клас з настільного тенісу.

Валерій СИДОРЧУК, голова Вишгородської районної організації Конгресу Українських Націоналістів

ПОДІЯ

Конференція освітян у Львові

7 грудня 2017 року в новозбудованому Центрі Митрополита Андрея Шептицького Українського Католицького Університету у Львові, в прекрасному комфортабельному, оснащеному за останнім технічним словом залі відбулась науково-практична конференція на тему: «Формування волі і характеру в світлі сучасних суспільних викликів».

Ця ідея вперше прозвучала ще під час проведення рівно рік тому Форуму молодих націоналістів,а згодом була озвучена на засіданні ради Львівського Педагогічного Товариства ім. Григорія Ващенка автором ідеї, членом Проводу ЛОО КУН, Наталією Пастушенко. Пропозицію колеги на засіданні доповнив ще один член ради Ігор Данилиха, запропонувавши розширити рамки учасників і залучити наших друзів з Державного Педагогічного Університету ім.М.Драгоманова з Умані в особі соціолога, члена Контрольної комісії Головного Проводу КУН Ярослава Балановського. Члени ради Товариства підтримали пропозицію конгресівців. А згоду на участь в конференції наш колега з Черкащини дав без вагань. Щоправда, як стало відомо пізніше, співорганізатором заходу Конгрес бути вже не міг у зв'язку з вимогами недавно ухваленого Верховною Радою Закону про освіту.

Конференція, як сказано вище, проходила в Центрі Митрополита Андрея Шептицького, який нещодавно відчинив свої двері після урочистого освячення його Главою УГКЦ Владикою Святославом. Цей сучасний заклад зводився при безпосередній участі нашого колишнього однопартійця Мирослава Сеника, котрий обіймає тепер посаду проректора УКУ з господарських питань і залишається нашим приятелем. І цим ми пишаємося.

Для учасників і гостей конференції перед її початком була проведена коротка екскурсія. Пленарне засідання конференції, офіційними організаторами якої були Кафедра загальної та соціальної педагогіки УКУ, Львівський обласний Інститут післядипломної освіти, Львівське Педагогічне Товариство імені Григорія Ващенка, Львівське Крайове товариство «Рідна школа», розпочав модератор форуму освітян Голова Товариства ім. Г.Ващенка Львівщини Олексій Манько.

Про актуальність тем промовляють їхні назви: «Релігійне формування особистості молодої людини», «Український національний характер та сучасний ідеал виховання української молоді», «Етносоціокультурна маргінальність, як чинник формування волі і характеру в світлі сучасних суспільних викликів», «Виховання волі і характеру у контексті ціннісних орієнтирів Нової української школи», «Педагог з вольовим характером: хто він?», «Характер людини і біззестосунки: точки дотику». Ці основні доповіді виголосили: доктор богословія, кандидат філософії о.Богдан Тимчишин; доктор педагогічних наук, професор, академік АН ВО України Омелян Вишневський; к.т.н., доцент Української Академії Друкарства Олексій Манько; к.політ.н., доцент Державного Педуніверситету ім.М.Драгоманова Ярослав Балановський; к.п.н., заступник директора Львівського Обласного Інституту післядипломної педагогічної освіти Наталія Пастушенко; к.п.н., професор УКУ Марія Швед; к.т.н., віце-президент Науково-технологічного парку «Яворів» Михайло Яворський.

У другій половині дня освітянського форуму робота продовжувалась у форматі двох секцій, модераторами яких були Н.Пастушенко та М. Швед. У програмі обговорення основних тем конференції освітяни виступили з цікавими доповідями, активно дискутували на актуальні теми, пов'язані з розбудовою Нової української школи.

По закінченні конгресівці – учасники конференції,з яких на особливу подяку заслуговує Наталя Пастушенко, яка найбільше доклалася до успішного проведення, обмінялися враженнями і зійшлися на думці про необхідність продовження роботи у цьому напрямку та проведенні аналогічного заходу в Конгресівському середовищі, який має шанс стати важливим фактором розбудови партійної структури та залучення широких кіл вчителів-партійців до реформи освіти.

Ігор ДАНИЛИХА

Засновник, шеф-редактор і видавець Степан Брацюнь, головний редактор – Марія Базелюк.

Редакційна колегія Володимир Сергійчук, Василь Шпіцер, Ольга Різниченко, Ярослав Радевич-Винницький.

Електронна адреса редакції: nacija@ukr.net

Реєстраційне свідоцтво: Серія КВ № 7970, видане Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України 08.10.2003 р.

Передплатний індекс: 09715

Банківські реквізити: ФОП Брацюнь С.І. Філія ГУ по м.Києву та Київській обл. № 10026/0195. АТ «ОЩАДБАНК». МФО 322669 ЕДРПОУ 2305606776 №26003500849590(UAH)

Газету видрукувано у ТОВ "Інтерекспресдрук" Замовлення № Наклад 10 000 прим. Ціна договірна

0123456789